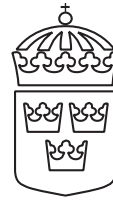

Regeringens proposition

2023/24:60

En telesamverkansgrupp för fredstida kriser och höjd beredskap

Prop. 2023/24:60

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 18 januari 2024

Ulf Kristersson

Erik Slottner
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att en myndighet ska få besluta att vissa aktörer ska vara skyldiga att inom beredskapssektorn för elektroniska kommunikationer delta i totalförsvarsplaneringen och i planering och samordning av åtgärder inför eller vid fredstida krissituationer. Myndigheten ska vidare få besluta att samma krets av aktörer ska vara skyldiga att genom samverkan stödja arbetet för att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer i anslutning till händelser vid fredstida krissituationer eller höjd beredskap.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 maj 2024.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Lagtext	4
1.1	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	4
1.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation	6
3	Ärendet och dess beredning	9
4	Elektroniska kommunikationer vid fredstida krissituationer och höjd beredskap	9
4.1	Regleringen av kommunikationsverksamhet inför eller vid höjd beredskap	9
4.2	Post- och telestyrelsens kris- och beredskapsansvar för elektroniska kommunikationer	10
4.3	Samverkan mellan myndigheter och företag inför eller vid fredstida krissituationer och höjd beredskap	11
5	En reglerad nationell telesamverkansgrupp	13
5.1	Beredskapen inom sektorn för elektroniska kommunikationer behöver förstärkas	13
5.2	Vissa aktörer får åläggas en skyldighet att delta i kris- och beredskapsarbetet inom sektorn	14
5.3	Tystnadsplikt i den nationella telesamverkansgruppen	22
6	Ikraftträdande	29
7	Konsekvenser	29
8	Författningskommentar	34
8.1	Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	34
8.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation	34
Bilaga 1	Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/612 om roaming i allmänna mobilnät i unionen (den omarbetade roamingförordningen)	39
Bilaga 2	Sammanfattning av promemorian En telesamverkansgrupp för fredstida kriser och höjd beredskap	76
Bilaga 3	Promemorians lagförslag	77
Bilaga 4	Förteckning över remissinstanserna	81
Bilaga 5	Lagrådsremissens lagförslag	82
Bilaga 6	Lagrådets yttrande	87
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 18 januari 2024	90

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2023/24:60

Regeringens förslag:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

1.1 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 44 kap. 4 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

44 kap.

4 §¹

Rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter inskränks av den tystnadsplikt som följer av

1. 5 kap. 1 § första stycket 1 samt 2 och 3 §§ postlagen (2010:1045),

2. 1 kap. 15 § lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation, när det är fråga om uppgift om förhållanden av betydelse för att förebygga eller hantera fredstida krissituationer,

2. 9 kap. 31 § lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation, när det är fråga om uppgift om innehållet i ett elektroniskt meddelande eller som annars rör ett särskilt sådant meddelande, och

3. 9 kap. 31 § lagen om elektronisk kommunikation, när det är fråga om uppgift om innehållet i ett elektroniskt meddelande eller som annars rör ett särskilt sådant meddelande, och

3. 9 kap. 32 § lagen om elektronisk kommunikation, när det är fråga om uppgift om kvarhållande av försändelse på befordringsföretag, om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation eller hemlig övervakning av elektronisk kommunikation på grund av beslut av domstol, undersökningsledare eller åklagare eller om inhämtning av uppgifter enligt lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet.

4. 9 kap. 32 § lagen om elektronisk kommunikation, när det är fråga om uppgift om kvarhållande av försändelse på befordringsföretag, om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation eller hemlig övervakning av elektronisk kommunikation på grund av beslut av domstol, undersökningsledare eller åklagare eller om inhämtning av uppgifter enligt lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2024.

1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation

dels att 11 kap. 13 § och 13 kap. 2 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 1 kap. 11 § ska lyda ”Kommunikationsverksamhet inför eller vid fredstida krissituationer och höjd beredskap”,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 1 kap. 13–15 §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

13 §

Regleringsmyndigheten får ålägga den som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikations-tjänster att delta i den planering som avses i 11 § andra stycket och i planering och samordning av åtgärder inför eller vid fredstida krissituationer. Myndigheten får även ålägga andra aktörer att delta i sådan planering och samordning, om aktören har kunskaper eller resurser av betydelse för att upprätthålla funktionen av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikations-tjänster.

Regleringsmyndigheten får också ålägga de aktörer som avses i första stycket att genom samverkan stödja arbetet för att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer i anslutning till händelser vid fredstida krissituationer eller höjd beredskap.

Ett åläggande enligt första eller andra stycket ska innehålla uppgift om vad aktören är skyldig att göra.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om den verksamhet som avses i första och andra styckena och om formerna för den.

14 §

Regleringsmyndigheten ska upphäva eller ändra ett åläggande enligt 13 § när det är motiverat med hänsyn till åläggandets syfte.

15 §

Den som på grund av ett åläggande enligt 13 § deltar i eller har deltagit i sådan verksamhet som avses i den paragrafen får inte obehörigen föra vidare eller utnyttja uppgifter som han eller hon genom deltagandet har fått del av eller tillgång till om

- 1. förhållanden av betydelse för att förebygga eller hantera fredstida krissituationer,*
- 2. förhållanden av betydelse för totalförsvaret eller annars för Sveriges säkerhet, eller*
- 3. en enskilds affärs- eller driftförhållanden.*

I det allmännas verksamhet ska i stället offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) tillämpas.

11 kap.

13 §

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för fullgörande av de skyldigheter som anges i

1. *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 531/2012 av den 13 juni 2012 om roaming i allmänna mobilnät i unionen och i genomförandeakter enligt samma förordning, och*

2. *artiklarna 3–5a i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120 av den 25 november 2015 om åtgärder rörande en öppen internetanslutning och slutkundsavgifter för reglerad kommunikation inom EU och om ändring av direktiv 2002/22/EG och förordning (EU) nr 531/2012.*

Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver verksamhet som omfattas av denna lag att tillhandahålla myndigheten de upplysningar eller handlingar som behövs för kontroll av att dessa rättsakter följs.

Ett föreläggande enligt första eller andra stycket får förenas med vite.

13 kap.

2 §

Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot den tystnadsplikt som gäller enligt 9 kap. 34 § ska, om det inte rör sig om ringa fall, dömas till böter.

Den som med uppsåt eller av oaktsamhet lagrar eller hämtar uppgifter i strid med 9 kap. 28 § ska dömas till böter, om gärningen inte är belagd med straff enligt brottsbalken. Om det rör sig om ringa fall utgör gärningen dock inte brott.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot den tystnadsplikt som gäller enligt 5 kap. 2 § eller 9 kap. 31 eller 32 § finns i brottsbalken.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot den tystnadsplikt som gäller enligt 1 kap. 15 §, 5 kap. 2 § eller 9 kap. 31 eller 32 § finns i brottsbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2024.

Post- och telestyrelsen (PTS) lämnade i oktober 2018 en hemställan till regeringen om att införa en lagreglering av samverkansorganet Nationella telesamverkansgruppen (I2019/00059). Den 6 april 2022 antogs Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/612 om roaming i allmänna mobilnät i unionen (den omarbetade roamingförordningen), *bilaga 1*. Förordningen trädde i kraft den 1 juli 2022. Promemorian En nationell telesamverkansgrupp för fredstida kriser och höjd beredskap har tagits fram inom Regeringskansliet. I promemorian föreslås författningsändringar som syftar till att vissa myndigheter och andra aktörer ska delta i planeringen och samordningen av åtgärder inför och vid fredstida kris-situationer och höjd beredskap inom ramen för Nationella telesamverkansgruppen. I promemorian lämnas även förslag till författningsändringar för att komplettera den omarbetade roamingförordningen.

En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 2*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 3*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 4*. Remissvaren finns tillgängliga i Finansdepartementet (Fi2023/01681).

I denna proposition behandlas promemorians lagförslag.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 9 november 2023 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 5*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 6*. Lagrådets synpunkter och förslag behandlas och bemöts i avsnitt 5.2 och i författningskommentaren. Regeringen följer i allt väsentligt Lagrådets förslag.

I förhållande till lagrådsremissens lagförslag föreslås ett något senare ikraftträdande. Denna ändring är författningstekniskt och även i övrigt av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Regeringen har därför inte inhämtat Lagrådets yttrande över det förslaget.

I förhållande till lagrådsremissen har även vissa språkliga och redaktionella ändringar gjorts.

4 Elektroniska kommunikationer vid fredstida krissituationer och höjd beredskap

4.1 Regleringen av kommunikationsverksamhet inför eller vid höjd beredskap

Lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation (LEK) tillämpas på elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster med tillhörande faciliteter och tjänster samt annan radioanvändning (1 kap. 2 § LEK). Vid tillämpningen av lagen ska särskilt

Sveriges säkerhet liksom elektroniska kommunikationers betydelse för yttrandefrihet och informationsfrihet beaktas (1 kap. 1 § LEK).

I 1 kap. 11 och 12 §§ LEK finns bestämmelser om kommunikationsverksamhet vid höjd beredskap. Vid höjd beredskap får regeringen meddela de föreskrifter om elektroniska kommunikationer som behövs för landets försvar och säkerhet i övrigt. Regleringsmyndigheten får också ålägga vissa tillhandahållare att beakta totalförsvarets behov vid höjd beredskap. I 1 kap. 5 § förordningen (2022:511) om elektronisk kommunikation (FEK) anges att PTS är regleringsmyndighet enligt LEK. Privata aktörer som har fått en skyldighet med stöd av 1 kap. 12 § LEK har rätt till en ersättning som svarar mot kostnaden av skyldigheten (1 kap. 9 § FEK).

När det gäller den fredstida planeringen för totalförsvarets behov av elektroniska kommunikationer vid höjd beredskap får PTS efter samråd med Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap meddela föreskrifter om sådan planering (1 kap. 11 § LEK och 1 kap. 8 § FEK). PTS har tagit fram sådana föreskrifter (PTSFS 2022:11) som bl.a. innebär att tillhandahållare av kommunikationsnät eller kommunikationstjänster ska ta fram kontinuitetsplaner för höjd beredskap och krig, liksom andra planer för att ställa personal till förfogande för samverkan med PTS under höjd beredskap och krig.

4.2 Post- och telestyrelsens kris- och beredskapsansvar för elektroniska kommunikationer

PTS är förvaltningsmyndighet med ett samlat ansvar inom postområdet och området för elektronisk kommunikation, se 1 § förordningen (2007:951) med instruktion för Post- och telestyrelsen. Sedan den 1 oktober 2022 är PTS även beredskapsmyndighet och sektorsansvarig myndighet enligt förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap. Det innebär att PTS har ett särskilt ansvar för beredskapssektorn elektroniska kommunikationer och post.

Som sektorsansvarig myndighet ska PTS bl.a. leda arbetet med att samordna åtgärder inför eller vid fredstida krissituationer och höjd beredskap.

Fredstida krissituationer avser situationer som avviker från det normala, drabbar många människor, drabbar stora delar av samhället eller hotar grundläggande värden. Sådana situationer innebär en allvarlig störning eller en överhängande risk för en allvarlig störning av viktiga samhällsfunktioner och kräver samordnade och skyndsamma åtgärder från flera aktörer. Det behöver inte vara fråga om händelser som drabbar hela landet. En storm eller en översvämning som endast lokalt eller regionalt drabbar många människor kan utgöra en sådan krissituation som avses. Det ska dock vara fråga om händelser som inte kan hanteras av berörda aktörer var för sig utan som kräver koordinerade åtgärder från flera aktörer (se definition i 6 § förordningen om statliga myndigheters beredskap och SOU 2021:25 s. 453–455). Höjd beredskap beskrivs i lagen (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap.

PTS driver i sin roll som sektorsansvarig myndighet på och stödjer beredskapsmyndigheterna inom sektorn. I beredskapssektorn för

elektroniska kommunikationer och post ingår även beredskapsmyndigheterna Affärsverket svenska kraftnät, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Trafikverket. En viktig del av sektorsansvaret är att vara ett stöd i arbetet med att tydliggöra uppgifter och roller inom beredskapssektorn. Det är även viktigt att det finns en myndighet som har översikt över beredskapsläget inom respektive beredskapssektor och verkar för att samverka med näringslivet sker.

Till uppgiften hör vidare att analysera, förebygga och ha förmåga att motstå sårbarheter, hot eller risker som allvarligt kan hota, skada eller försämra förmågan till den samhällsviktiga verksamheten inom myndighetens ansvarsområde under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap. PTS ska även verka för att övriga berörda statliga myndigheter, kommuner, regioner, sammanslutningar och näringsidkare utvecklar sin förmåga i dessa avseenden.

I sammanhanget bör nämnas att varje enskild beredskapsmyndighet fortfarande har ansvar för att vidta beredskapsåtgärder, i enlighet med den s.k. ansvarsprincipen. Ansvarsprincipen innebär att strukturer och ansvarsförhållanden som gäller i fred så långt möjligt ska upprätthållas vid kris och under höjd beredskap och ytterst krig. I ansvaret ingår att vidta alla de åtgärder som krävs för att kunna förebygga, motstå och hantera olyckor och kriser. Principen innebär också ett ansvar för varje aktör att samverka med andra. De sektorsansvariga myndigheternas roll är att driva på och stödja myndigheterna, att föra upp samordningsfrågor på bordet och att beakta behovet av samverkan med vissa särskilt viktiga aktörer och om behov för det finns, stödja att samordning sker.

4.3 Samverkan mellan myndigheter och företag inför eller vid fredstida krissituationer och höjd beredskap

Företag står för merparten av den samhällsviktiga infrastrukturen inom området för elektronisk kommunikation. Privata aktörer har mycket goda kunskaper om hotbilden mot den digitala infrastrukturen och hur olika hot kan motverkas. Samtidigt kan det hos företag med hög kompetens finnas behov av strategiskt och operativt stöd i händelse av allvarliga attacker. Från det allmännas sida finns det också behov av stöd och samordning för att till fullo dra nytta av företagets kompetens inför eller vid fredstida krissituationer och höjd beredskap. För att upprätthålla infrastrukturen för elektroniska kommunikationer behövs ett väletablerat strategiskt och operativt samarbete mellan staten och näringslivet.

Sedan 2005 finns det frivilliga samarbetsforumet Nationella telesamverkansgruppen mellan myndigheter och företag med syfte att stödja återställandet av den nationella infrastrukturen för elektroniska kommunikationer vid allvarliga störningar i samhället. Telesamverkansgruppen består av myndigheter och de största operatörerna inom området för elektronisk kommunikation. De myndigheter som deltar i gruppen är PTS, Affärsverket svenska kraftnät, Försvarmakten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Trafikverket. I gruppen deltar även Svenska Stadsnätsföreningen (med 90 procent kommunalt ägda med-

lemmar) samt bolagen Teracom Group AB (statligt ägt), Telia Company AB (delvis statligt ägt), AB Stokab (kommunalt ägt), Global-Connect AB, Hi3G Access AB, Netnod Internet Exchange AB, Tele2 Sverige AB och Telenor Sverige AB. De nuvarande kriterierna för deltagande i gruppen är att operatören eller organisationen har egen teknisk utrustning, kunskaper eller resurser som påverkar Sveriges kritiska nationella infrastruktur för elektronisk kommunikation. De personer som deltar i verksamheten är individuellt knutna till gruppen och representerar sina organisationer. Arbetet i gruppen leds av PTS som även finansierar gruppens arbete till viss del. PTS representant har under flera år blivit vald till rollen som ordförande och myndigheten bistår telesamverkansgruppen med administrativt stöd. PTS ansvarar också för att tillhandahålla tekniska plattformar för informationsdelning och samordning.

Operatörer och nätägare hanterar dagligen störningar och mindre allvarliga kriser. De enskilda operatörernas driftledningscentraler har en väl utvecklad förmåga att hantera de störningar och kriser som berör det egna nätet och det egna ansvarsområdet. Större störningar och händelser som avviker från det normala kan emellertid leda till att det uppstår situationer där hanteringen underlättas av att aktörerna kan hjälpa varandra. Exempel på sådana händelser är stormen Gudrun 2005 och skogsbränderna som inträffade under sommaren 2018. Vid en sådan allvarlig störningssituation sammanställer telesamverkansgruppen skadeläget och avger en lägesrapport till PTS. De som deltar i gruppen får också ta del av den gemensamma lägesbilden som PTS har samlat in.

Vid en allvarlig störning ser telesamverkansgruppen även till att inventera och förmedla de resurser som finns tillgängliga inom deltagarnas organisationer för att avhjälpa konsekvenserna av en sådan störning. Gruppen utarbetar också förslag till exempelvis koordinering och olika lösningar för att tillgodose identifierade behov. Utöver det samarbete som sker mellan de organisationer som deltar i telesamverkansgruppen kan samverka vid allvarliga störningar även ske med externa aktörer. Organisationerna i gruppen deltar också i olika samarbetsprojekt inom elsektorn och med områdesansvariga aktörer, exempelvis länsstyrelser och kommuner.

Telesamverkansgruppen är alltså ett frivilligt samarbetsorgan, men i Finland är en liknande samarbetsgrupp för störningssituationer reglerad i lag. Samarbetsgruppen för störningssituationer kan enligt den finska lagen innehålla representanter från bl.a. teleföretag och elbolag. Syftet med gruppen är att underlätta koordineringen mellan myndigheter och företag och förbättra samordnandet av de åtgärder som behövs vid hanteringen av störningssituationer (se den finska propositionen RP 221/2013 rd s. 203–205).

5 En reglerad nationell telesamverkansgrupp

5.1 Beredskapen inom sektorn för elektroniska kommunikationer behöver förstärkas

Regeringens bedömning: Post- och telestyrelsen bör få utökade möjligheter att inom sektorn för elektroniska kommunikationer planera och samordna uppgifter inför och vid såväl fredstida krissituationer som höjd beredskap.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna delar bedömningen eller har ingen invändning mot den.

Skälen för regeringens bedömning: Elektroniska kommunikationer utgör en kritisk del av den digitala infrastrukturen. Samhället är beroende av tillförlitliga elektroniska kommunikationstjänster som fungerar även om samhället drabbas av stora påfrestningar. Elektronisk kommunikation med hög driftsäkerhet och starkt skydd är av mycket stor vikt för Sveriges säkerhet och möjligheter att hantera olika krisförlopp (prop. 2021/22:136, bet. 2021/22:TU17, rskr. 2021/22:302). Utredningen om civilt försvar har bedömt att elektroniska kommunikationer är en av de viktigaste samhällsfunktionerna som är central att upprätthålla vid fredstida kriser, under höjd beredskap och ytterst krig (SOU 2021:25 s. 213).

I dag präglas det globala säkerhetsläget av instabilitet och oförutsägbarhet. Den militära säkerhetspolitiska situationen i Sveriges närområde och i Europa har försämrats ytterligare i och med Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina som inleddes i februari 2022. Digitaliseringen har förändrat hur militära mål och medel utvecklas och används. Olika typer av it-angrepp utgör numera ett av flera militära maktmedel. Kriser eller incidenter som även inbegriper militära maktmedel kan uppstå och militära angreppshot kan aldrig uteslutas. Olika samhällsviktiga verksamheter är i stor utsträckning beroende av varandra, t.ex. när det gäller energisektorn och sektorn för elektronisk kommunikation. Ett cyberangrepp mot en samhällsviktig verksamhet kan därför få allvarliga och omfattande följder för en eller flera sådana verksamheter och även för totalförsvarets verksamhet (SOU 2021:63 s. 354 och 355).

Samtidigt som digitaliseringen innebär stora fördelar för samhället i stort medför den delvis nya krav på att hantera risker, hot och sårbarheter. Försvarsberedningen har pekat på att systemen för elektroniska kommunikationer inte är dimensionerade för att hantera påfrestningar vid krig eller krigsfara. I regeringens proposition med inriktning för totalförsvaret 2021–2025 anges att majoriteten av all trafik går i privata nätägares nät, vilket gör att det är viktigt att stärka dessa nät utifrån ett totalförsvarsperspektiv i syfte att uppnå en förmåga som går utöver den som krävs vid fredstida kris. Det rör sig t.ex. om förmåga till uthållighet under långvariga förlopp och att klara många samtidigt händelser som är geografiskt spridda över hela landet. Vidare uttalas att PTS arbete med att stärka robustheten inom elektroniska kommunikationer är av vikt och att åtgärder

för att stärka förmågan vid krisberedskap samt förmågan att klara höjd beredskap, då ytterst krig, behöver förstärkas inom området (prop. 2020/21:30 s. 150 och 151). I syfte att stärka och ytterligare intensifiera återuppbyggnaden av det civila försvaret inom elektroniska kommunikationer och post är regeringens inriktning en stegvis förstärkning som omfattar 80 miljoner kronor 2021, 120 miljoner kronor 2022, 150 miljoner kronor 2023, 160 miljoner kronor 2024 och 180 miljoner kronor 2025 (prop. 2020/21:30 s. 125 och 126).

Mot bakgrund av det uttalade behovet av förstärkt beredskap på området för elektroniska kommunikationer liksom PTS uppgift som sektorsansvarig myndighet bör det säkerställas att det finns stabila förutsättningar inom beredskapssektorn att planera och samordna uppgifter inför eller vid fredstida krissituationer och höjd beredskap. Det är lämpligt om ett sådant arbete kan ske i redan upparbetade och väletablerade former, så som inom ramen för Nationella telesamverkansgruppen. För att PTS kontinuerligt ska kunna förvalta ett organ som telesamverkansgruppen och säkerställa att personal avsätts till funktionen inför eller vid en krissituation eller höjd beredskap finns det skäl att göra deltagandet i planerings- och samordningsarbetet obligatoriskt för centrala aktörer. PTS bör för detta ändamål få utökade möjligheter att planera och samordna uppgifter inför eller vid fredstida krissituationer och höjd beredskap inom sektorn för elektroniska kommunikationer.

5.2 Vissa aktörer får åläggas en skyldighet att delta i kris- och beredskapsarbetet inom sektorn

Regeringens förslag: Regleringsmyndigheten får ålägga den som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster att delta i totalförsvarsplaneringen och i planering och samordning av åtgärder inför eller vid fredstida krissituationer. Myndigheten får även ålägga andra aktörer att delta i sådan planering och samordning, om aktören har kunskaper eller resurser av betydelse för att upprätthålla funktionen av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster.

Regleringsmyndigheten får också ålägga dessa aktörer att genom samverkan stödja arbetet för att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer i anslutning till händelser vid fredstida krissituationer eller höjd beredskap.

Ett åläggande ska innehålla uppgift om vad aktören är skyldig att göra.

Regleringsmyndigheten ska upphäva eller ändra ett åläggande när det är motiverat med hänsyn till åläggandets syfte.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om deltagandet i planeringen och samordningen eller samverkan för att stödja återställandet av infrastrukturen och om formerna för det.

Promemorians förslag överensstämmer huvudsakligen med regeringens. I promemorian anges dock inte uttryckligen att ett åläggande

ska innehålla uppgift om vad aktören är skyldig att göra. Det framgår inte heller att ett åläggande i syfte att stödja arbetet för att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer i anslutning till händelser vid fredstida krissituationer eller höjd beredskap ska avse arbete genom samverkan. Vidare anges det inte uttryckligen i förslaget till bemyndigande i promemorian att det även omfattar formerna för den aktuella verksamheten. Slutligen har promemorians förslag en annan språklig utformning i vissa delar.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga synpunkter på det. *TechSverige* välkomnar initiativet att stärka beredskapen inom sektorn för elektroniska kommunikationer och anför att utgångspunkten i en befintlig och välfungerande modell skapar stabila spelregler vilket är viktigt för marknadens fortsatta utveckling. *Sveriges kommuner och regioner* framhåller att förmågan att upprätthålla tillgången till elektroniska kommunikationer i händelse av höjd beredskap eller kris, och att återställa denna vid störningar, är nödvändig för att samhället ska fungera. *Karlstads kommun* ser positivt på förslaget att regleringsmyndigheten ska få ålägga aktörer att upprätthålla samt stödja arbetet med att återställa infrastrukturen för digitala kommunikationer samt att den nationella telesamverkansgruppen regleras.

Vissa remissinstanser, bl.a. *Försvarsmakten*, *Affärsverket svenska kraftnät* och *Telenor Sverige AB* framhåller att förslaget om att ålägga vissa aktörer att delta i kris- och beredskapsarbetet bör formuleras på ett tydligare sätt. Affärsverket svenska kraftnät och Telenor Sverige AB har även lyft frågan om ett åläggande får avse arbete med att återställa någon annans nät. *Hi3G Access AB* anser att ett åläggande för återställningsarbete inte bör omfatta infrastruktur som är under avveckling, t.ex. *3G. Göteborgs universitet* anför att det bör förtydligas vilka aktörer som har kunskaper eller resurser av betydelse som kan komma i fråga för ett åläggande och hur långtgående åtgärderna kan vara. *Netnod Internet Exchange AB* anför att förslaget inte klargör vilka aktörer som är lämpliga för att ingå i telesamverkansgruppen och därmed kan åläggas delta i kris- och beredskapsarbetet. Även *Lunds universitet* menar att det inte framgår tillräckligt tydligt vad det innebär att åläggas att delta i planeringen och vilka åtgärder som förväntas. *Hi3G Access AB* anför att avgränsningen av kretsen som kan bli föremål för ett åläggande bl.a. väcker frågan om lagens tillämpningsområde.

Konkurrensverket framhåller att det informationsutbyte som sker inom ramen för telesamverkansgruppen inte får motverka, begränsa eller snedvrیدا konkurrensen på området. Även *TechSverige* lyfter fram vikten av att telesamverkansgruppens arbete inte påverkar marknaden för elektroniska kommunikationer. Organisationen anför att säkerhet förväntas bli en viktigare konkurrensfaktor i upphandlingar av nättjänster och påpekar därför att gruppens arbete inte får påverka marknadens incitament att investera i säkerhet.

Skälen för regeringens förslag

Vissa aktörer bör kunna åläggas att delta i totalförsvarsplaneringen och i planeringen och samordningen inför eller vid fredstida krissituationer

Elektroniska kommunikationer fyller en mycket viktig samhällsfunktion som behöver tryggas så långt det är möjligt vid såväl höjd beredskap som svåra påfrestningar på samhället i fredstid. Nätägares åtgärder som generellt ökar skyddet mot avbrott och störningar, t.ex. genom att säkerställa redundans och reservkraft, är avgörande för att minska risker och hot samtidigt som de säkerställer att elektroniska kommunikationer är effektiva, säkra och robusta. Det behövs även en samverkan mellan nätägare för att åstadkomma en totalt sett god redundans i näten. Erfarenheter från tidigare fredstida krissituationer har visat att det är av central betydelse att olika aktörer har förmåga att samarbeta för att minimera konsekvenserna av störningar och avbrott samt för att effektivisera återställningsarbetet. Med en fungerande samordning är det också möjligt att undvika onödigt dubbelarbete och korta tiden som olika störningar inom området för elektroniska kommunikationer påverkar samhället.

Inom beredskapssektorn för elektroniska kommunikationer deltar i dag privata aktörer i planeringen och samordningen av åtgärder inför eller vid fredstida krissituationer och höjd beredskap genom frivillig medverkan i Nationella telesamverkansgruppen. Även myndigheternas deltagande i gruppen är frivilligt. Det frivilliga åtagande som den nuvarande telesamverkansgruppen bygger på fungerar väl och det finns en hög grad av tillit och förståelse för varandras roller och ansvar i gruppen. Samtidigt finns det ett behov av att ytterligare förbättra förutsättningarna för dels det förebyggande arbetet inom sektorn, dels uppgiften att hantera samhällsomfattande kriser, höjd beredskap och ytterst krig.

PTS har möjlighet att med stöd av 1 kap. 12 § LEK ålägga tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster som är av särskild betydelse att på visst sätt beakta totalförsvarets behov av elektronisk kommunikation under höjd beredskap. PTS har vidare enligt 1 kap. 11 § LEK och 1 kap. 8 § FEK föreskriftsrätt för den fredstida planeringen för totalförsvarets behov av elektroniska kommunikationer under höjd beredskap. PTS har däremot ingen möjlighet att ålägga privata aktörer en skyldighet att delta i planeringen och samordningen av åtgärder inför eller vid fredstida krissituationer. Det bör därför regleras i lag att vissa aktörer, bl.a. de som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster, får åläggas att på visst sätt delta i totalförsvarsplaneringen och i planeringen och samordningen av åtgärder inför eller vid fredstida krissituationer inom sektorn för elektroniska kommunikationer. Bestämmelsen bedöms främst komma att tillämpas på privata aktörer men har utformats för att även kunna omfatta andra, t.ex. en kommun som väljer att driva ett stadsnät i förvaltningsform.

Vilka aktörer som behöver delta i arbetet kan komma att förändras över tid. Exempelvis kan verksamhetsöverlåtelse eller förändrade bolagsstrukturer innebära att organisationer som deltar i verksamheten behöver tillföras eller uteslutas med relativt kort varsel. Regleringsmyndigheten bör därför få besluta om det aktuella åläggandet. Myndigheten bör, av samma skäl, även upphäva eller ändra ett åläggande när det är motiverat

med hänsyn till åläggandets syfte. Myndigheten bör upphäva eller ändra ett åläggande när ett deltagande i planeringen och samordningen inte längre anses nödvändigt eller åläggandet proportionerligt i förhållandet till syftet.

Förutom tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster behöver vissa andra aktörer som har kunskaper eller resurser av betydelse för att upprätthålla funktionen av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster delta i arbetet. *Göteborgs universitet* och *Netnod Internet Exchange AB* har efterfrågat ett förtydligande i fråga om vilka aktörer som kan komma i fråga för ett åläggande från regleringsmyndigheten. Utöver de organisationer som redan i dag finns representerade i telesamverkansgruppen, dvs. vissa myndigheter och de största operatörerna inom området för elektronisk kommunikation (se närmare om nuvarande kriterier för deltagande i gruppen i avsnitt 4.3), kan denna krets omfatta vissa underleverantörer som på grund av sin roll har kunskaper eller resurser som kan komma till användning i arbetet. Det kan bl.a. röra sig om aktörer som genom avtal med operatörer tillhandahåller service- eller reparationspersonal. Operatörerna har normalt sett endast en mycket begränsad fältorganisation inom bolagen. Övriga resurser upphandlas av andra aktörer. När det gäller schaktning och andra markarbeten har bolagen vanligtvis ingen egen förmåga alls. Samtidigt är personal som kan utföra sådana arbeten nödvändig för att säkerställa kommunikationsnätets funktion över tid. Det är därför viktigt att ett fåtal större aktörer med den typen av uppgifter kan delta i gruppens arbete. Även föreningar som på olika sätt företräder eller samordnar tillhandahållare av elektroniska kommunikationstjänster är exempel på aktörer som kan ha sådana kunskaper eller resurser som behövs i arbetet. Regleringsmyndighetens åläggande bör därför även få riktas mot andra aktörer som har kunskaper eller resurser av betydelse för att upprätthålla funktionen av elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster.

Behovet av kompetens i gruppen, särskilt från andra aktörer än tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster, kan vara situationsberoende. Det är därför inte lämpligt att på förhand närmare precisera vilken typ av aktörer som kan komma i fråga för ett åläggande. Med anledning av *Hi3G Access AB:s* synpunkt om lagens tillämpningsområde vill regeringen lyfta fram att LEK syftar dels till att enskilda och myndigheter ska få tillgång till säkra och effektiva elektroniska kommunikationer, dels till största möjliga utbyte för alla av elektroniska kommunikationstjänster sett till urvalet samt till deras pris, kvalitet och kapacitet. Detta ska uppnås främst genom att konkurrens, innovation, internationell harmonisering samt säkerhet i nät och tjänster främjas. Vid tillämpningen av lagen ska särskilt Sveriges säkerhet liksom elektroniska kommunikationers betydelse för yttrandefrihet och informationsfrihet beaktas (se 1 kap. 1 § LEK). Vidare gäller lagen elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster med tillhörande faciliteter och tjänster samt annan radioanvändning (1 kap. 2 § LEK). Tillämpningsområdet är alltså inte avgränsat till vissa typer av tillhandahållare. Införandet av en möjlighet att ålägga andra aktörer som har kunskaper eller resurser av betydelse för att upprätthålla funktionen av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikations-

tjänster omfattas av lagens tillämpningsområde genom kopplingen till sådana nät och tjänster. Regeringen anser att det överensstämmer väl med lagens syfte.

Uppgifter inför eller vid fredstida krissituationer

Fredstida krissituationer kräver samordnade och skyndsamma åtgärder från flera aktörer. När exempelvis en storm orsakar störningar på infrastrukturen för elektroniska kommunikationer är det ofta nödvändigt att koordinera och prioritera olika aktörers reparationer för att infrastrukturen ska kunna återställas. En förutsättning för att sådana åtgärder ska kunna genomföras effektivt är att det redan före händelsen finns en gemensam planering för samordning av insatsen. Detta arbete sker i dag i den nationella telesamverkansgruppen. Deltagarna i arbetet bör ha kännedom om och förståelse för de övriga aktörernas planer. Det är också viktigt att de som deltar i verksamheten kan utnyttja kunskap som finns hos de andra organisationerna och myndigheterna i gruppen. En sådan planering och samordning gör det möjligt att exempelvis undvika situationer där reservaggregat i onödan transporteras till sådana basstationer för mobilnät där reparatörer redan är på väg att återställa strömförsörjning som har varit bruten på grund av storm. Vid planeringen och samordningen av åtgärder vid fredstida krissituationer kan i vissa fall konstateras ett behov av åtgärder för att stödja återställandet av infrastrukturen för elektroniska kommunikationer i anslutning till sådana situationer.

Flera remissinstanser, bl.a. *Försvarsmakten*, *Affärsverket svenska kraftnät* och *Telenor Sverige AB* har efterfrågat ett förtydligande om vad ett åläggande att återställa elektronisk infrastruktur kan innebära. Ett åläggande att stödja arbetet för att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer i anslutning till händelser vid fredstida krissituationer kan avse att delta i telesamverkansgruppens arbete (se vidare om detta under rubriken *Ett åläggande får avse ett deltagande i den nationella telesamverkansgruppens arbete*). En av de tilltänkta uppgifterna för gruppen är att i anslutning till händelser vid fredstida krissituationer eller höjd beredskap genom samverkan stödja arbetet för att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer. Vad uppgiften konkret kan innebära beror på vilken typ av krissituation det rör sig om. Av proportionalitetsprincipen, som allmänt gäller inom förvaltningsrätten, följer att de medel som används vid offentlig maktutövning mot enskilda måste stå i rimligt förhållande till det som eftersträvas med åtgärderna (se 5 § tredje stycket förvaltningslagen [2017:900]). Det innebär i detta sammanhang att den minst ingripande åtgärden för den aktör som åläggs ska väljas av myndigheten. Av detta följer vidare att ett åläggande om möjligt bör föregås av en diskussion i gruppen och med den aktör som åläggandet är tänkt att riktas mot om eventuella åtgärder och behovet av dessa.

Det är alltså svårt att på förhand närmare precisera de åtgärder som ett åläggande i syfte att stödja återställningsarbetet kan innefatta i anslutning till fredstida krissituationer. Regeringen anser emellertid, i likhet med bl.a. *Telenor Sverige AB* och *Hi3G Access AB*, att det bör förtydligas vad ett åläggande att återställa elektronisk infrastruktur kan innebära. Regeringen föreslår därför att ett åläggande att stödja återställningsarbetet ska få

omfatta samverkan på visst sätt. Det avser således inte en viss konkret återställningsåtgärd utan viss samverkan med exempelvis andra berörda aktörer. Sådan samverkan skulle även kunna avse annans nät eller nät under avveckling, vilket bl.a. Telenor Sverige AB och Hi3G Access AB har efterfrågat vissa förtydliganden om. Inom ramen för samverkan kan ett åläggande exempelvis innefatta att inhämta sådana lägesbilder som behövs för att minimera de skadliga konsekvenserna av en viss störningssituation. Informationen kan t.ex. gälla kommunikationsnätets kunder inom ett störningsområde, service och funktioner som är beroende av att näten fungerar eller nätens struktur och andra tekniska frågor.

Sammanfattningsvis anser regeringen att regleringsmyndigheten bör ges möjlighet att ålägga den som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster eller andra aktörer som har kunskaper eller resurser av betydelse för att upprätthålla funktionen av sådana nät eller tjänster att genom samverkan stödja arbetet för att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer i anslutning till händelser vid fredstida krissituationer.

Uppgifter inför eller vid höjd beredskap

I PTS föreskrifter och allmänna råd om säkerhet i nät och tjänster (PTSFS 2022:11) finns bestämmelser om den fredstida planering för totalförsvarets behov av elektroniska kommunikationer. Bestämmelserna innebär bl.a. att tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster ska ta fram kontinuitetsplaner för höjd beredskap och krig, liksom andra planer för att ställa personal till förfogande för samverkan med PTS under höjd beredskap och krig.

Förmågan att hantera fredstida krissituationer ger en grundläggande förmåga att kunna hantera situationer under höjd beredskap. Det finns därför ett behov av att kunna säkerställa att vissa privata aktörer deltar i övningar och i planeringen inför höjd beredskap. Privata aktörer deltar redan i dag i aktiviteter inom den nationella telesamverkansgruppen som syftar till att gruppen ska kunna vara ett operativt och samordnande stöd vid allvarliga störningar. En del av det förberedande arbetet kan t.ex. vara att ta fram rekommendationer som berörda aktörer kan använda i sin fredstida planering för att hålla verksamheten i organisationen aktuell under höjd beredskap och ytterst i krig. En annan del kan vara att i samband med sådana situationer inhämta och förmedla information.

På motsvarande sätt som under fredstida krissituationer bör vissa privata aktörer kunna åläggas att genom samverkan på visst sätt stödja återställandet av infrastrukturen för elektroniska kommunikationer i anslutning till händelser vid höjd beredskap. Regleringsmyndigheten bör därför ges möjlighet att ålägga den som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster eller andra aktörer som har kunskaper eller resurser av betydelse för att upprätthålla funktionen av sådana nät eller tjänster att genom samverkan stödja arbetet för att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer även i anslutning till sådana händelser. Ett sådant åläggande kan exempelvis bli aktuellt vid situationer då samhället har ett behov av att ett visst elektroniskt kommunikationsnät ska återställas i drift.

Lagrådet anför att kravet på att ett åläggande ska innehålla en uppgift om vad den ålagde är skyldig att göra tydligare bör komma till uttryck i lagtexten. Regeringen anser att det finns skäl att, som *Lagrådet* efterfrågar, införa en särskild bestämmelse av sådan innebörd.

Ett åläggande får avse ett deltagande i den nationella telesamverkansgruppens arbete

De uppgifter som ett åläggande kan omfatta motsvarar sammanfattningsvis de uppgifter som den nationella telesamverkansgruppen utför i dag. Regleringsmyndighetens ålägganden får därför avse att delta i den nationella telesamverkansgruppens arbete.

Förutom de aktörer som av regleringsmyndigheten åläggs att delta i telesamverkansgruppens arbete bör vissa myndigheter ingå i gruppen. Myndigheternas deltagande bör, till skillnad från övriga aktörers, regleras i förordning.

Den nationella telesamverkansgruppen bör i fortsättningen ha till uppgift att delta i den fredstida planeringen för totalförsvarets behov av elektroniska kommunikationer under höjd beredskap och i planering och samordning av åtgärder inför och vid fredstida krissituationer. Telesamverkansgruppen bör också genom samverkan stödja arbetet för att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer i anslutning till händelser vid fredstida krissituationer eller höjd beredskap. Till skillnad från verksamheten i den nuvarande telesamverkansgruppen innebär denna avgränsning att gruppen även kommer att ha vissa uppgifter under höjd beredskap. Enligt förordningen om statliga myndigheters beredskap har beredskapsmyndigheterna vissa uppgifter inför eller vid höjd beredskap (se bl.a. 10, 11, 20 och 21 §§). Den nationella telesamverkansgruppen bör kunna utgöra ett verktyg i myndigheternas samordnade arbete för att på ett effektivt och ändamålsenligt sätt genomföra de uppgifter inom beredskapssektorn som anges i förordningen. Det innebär bl.a. att gruppens verksamhet under fredstid bör kunna innefatta planering som gör det möjligt för samhället att hantera situationer som kan uppstå om beredskapen i landet höjs.

Avsikten är inte att i övrigt införa några större ändringar i fråga om hur gruppens verksamhet bedrivs. Gruppen bör även fortsättningsvis ha en koordinerande och rådgivande funktion. Den kommer inte att fatta några gemensamma beslut i förhållande till privata aktörer eller på något annat sätt utföra förvaltningsuppgifter. Som utgångspunkt bör arbetet i telesamverkansgruppen alltså utföras på samma sätt som i dag, dvs. att vid en allvarlig störning ta fram och dela lägesrapporter inom sektorn, inventera och förmedla tillgängliga resurser, koordinera och ge förslag till lösningar för att tillgodose identifierade behov och tillse att samverkan sker såväl mellan medlemmarna i gruppen som externt med olika aktörer i samhället. Gruppen utgör alltså inte en del i någon myndighet. Handlingar som kommer in eller upprättas inom ramen för gruppens verksamhet hanteras därför av berörda deltagande myndigheter enligt tryckfrihetsförordningens, förkortad TF, respektive offentlighets- och sekretesslagens (2009:400), förkortad OSL, bestämmelser om allmänna handlingar.

Den nationella telesamverkansgruppen bör även kunna användas för att genom PTS förmedla analyserad information till andra myndigheter och

kommuner och regioner som kan använda informationen i sin beredskapsplanering. Genom PTS bör gruppen också kunna förmedla information som har sammanställts och analyserats till andra aktörer i syfte att minska negativa konsekvenser för samhället vid allvarliga störningssituationer. Sådana aktörer kan exempelvis vara lokala räddningsledare eller samordnare av sjuk- och ambulanstransporter.

Som *Konkurrensverket* och *TechSverige* är inne på bör PTS, som både är reglerings- och tillsynsmyndighet enligt LEK, säkerställa att informationsdelningen som förekommer inom gruppen inte får konkurrensbegränsande effekter på ett sätt som strider mot lagens konkurrensfrämjande ändamål.

För att möjliggöra en reglering av de uppgifter som ingår i det arbete som ett åläggande kan innefatta i förordning bör det i LEK införas ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om den verksamhet som ett åläggande från regleringsmyndigheten kan omfatta och om formerna för den. Med stöd av detta bemyndigande har regeringen möjlighet att reglera den nationella telesamverkansgruppens arbete och ersättningen för deltagande i det i FEK. Ett sådant bemyndigande möjliggör vidare att PTS ges rätt att meddela ytterligare föreskrifter om formerna för telesamverkansgruppens verksamhet. Föreskriftsrätten kan exempelvis användas för att formalisera förfarandet för sammankallande av telesamverkansgruppen och bl.a. ange i vilka situationer gruppen kan aktiveras vid andra tillfällen än vid planerade träffar. Andra exempel på föreskrifter som skulle kunna komma i fråga är bestämmelser om genomförande av s.k. kallelsetester och rutiner för anmälan av en organisations representant för deltagande i gruppens arbete.

Ersättning för vissa aktörers deltagande i den nationella telesamverkansgruppen

Den föreslagna regleringen kan innebära en skyldighet för vissa aktörer att delta i den nationella telesamverkansgruppens arbete. De aktörer som åläggs att delta i arbetet bör kunna få ersättning för vissa kostnader som följer av deltagandet. Flera remissinstanser bl.a. TechSverige och Telenor Sverige AB, framhåller att arbetet som ett åläggande avser inte får leda till en merkostnad för de berörda aktörerna. Genom bemyndigandet som anges ovan kan regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om exempelvis ersättning för vissa begränsade kostnader som följer av deltagandet i telesamverkansgruppens arbete.

Tillsynsåtgärder enligt lagen om elektronisk kommunikation blir tillämpliga

De bestämmelser om skyldighet för vissa aktörer att delta i totalförsvarsplaneringen och i planeringen och samordningen av åtgärder inför eller vid fredstida krissituationer samt att stödja arbetet för att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer som föreslås bör införas i LEK. Det innebär att regleringen kommer att omfattas av bestämmelserna om tillsynsåtgärder i 11 kap. LEK och om överklagande och verkställighet av beslut i 15 kap. Aktörer som åläggs att delta i kris- och beredskapsarbetet kan därför av PTS, i egenskap av tillsynsmyndighet, enligt lagen

exempelvis föreläggas att följa ett åläggande med stöd av bestämmelserna i 11 kap. LEK i de fall ett sådant beslut inte följs. *Lagrådet* anför att det kan ifrågasättas om alla aktörer som kan bli föremål för ett åläggande kan anses bedriva verksamhet enligt lagen, vilket krävs för en tillämpning av bestämmelserna om tillsynsåtgärder i 11 kap. 5 och 6 §§. Regeringen konstaterar att det saknas tidigare uttalanden om vilka typer av verksamhet som anses falla inom tillämpningsområdet för dessa bestämmelser (jfr prop. 2002/03:110 s. 299, 300, 398 och 399, prop. 2010/11:115 s. 140, 185 och 186 och prop. 2021/22:136 s. 339, 340, 516 och 517). Tillsynsområdet regleras i 11 kap. 1 § där det i första stycket anges att tillsynsmyndigheten ska ha tillsyn över att lagen, de beslut om skyldigheter, åtaganden eller villkor som har meddelats med stöd av lagen och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs (se även prop. 2021/22:136 s. 336, 514 och 515 och prop. 2002/03:110 s. 298 och 397). Eftersom förslagen i detta lagstiftningsärende inte innefattar ändringar i 11 kap. 5 och 6 §§ lämnar inte regeringen några förslag på förtydliganden av bestämmelserna i denna proposition. Om det finns behov av att vidta tillsynsåtgärder i det enskilda fallet är det tillsynsmyndighetens uppgift att bedöma hur bestämmelserna bör tillämpas.

Tillsynsåtgärderna blir inte aktuella i förhållande till de myndigheter som deltar i telesamverkansgruppens arbete.

Regleringen innebär inget avsteg från ansvarsprincipen

Den föreslagna regleringen innebär inte någon ändring av eller avsteg från ansvarsprincipen (se avsnitt 4.2). Nationella telesamverkansgruppen är i dag en sammanslutning med en koordinerande och rådgivande funktion. För att gruppen ska kunna uppnå sitt syfte är det av central betydelse att gruppens verksamhet även fortsättningsvis har en stark förankring i representanternas organisationer. På så sätt kan förslag till åtgärder från gruppen få gehör och genomföras i de organisationer som ingår i gruppen.

5.3 Tystnadsplikt i den nationella telesamverkansgruppen

Regeringens förslag: Uppgifter ska inte obehörigen få föras vidare eller utnyttjas, i de fall någon har fått del av eller tillgång till dessa när hon eller han på grund av ett åläggande från regleringsmyndigheten har deltagit i

1. planeringen och samordningen av åtgärder inför eller vid fredstida krissituationer,
2. totalförvarsplaneringen, eller
3. samverkan för att stödja återställandet av infrastrukturen för elektroniska kommunikationer.

Uppgifterna som omfattas av denna tystnadsplikt är sådana som avser

1. förhållanden av betydelse för att förebygga eller hantera fredstida krissituationer,
2. förhållanden av betydelse för totalförsvaret eller annars för Sveriges säkerhet, eller

3. en enskilds affärs- eller driftförhållanden.

I det allmännas verksamhet ska i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen tillämpas.

Tystnadsplikten för uppgifter om förhållanden av betydelse för att förebygga eller hantera fredstida krissituationer ges företräde framför rätten att meddela och offentliggöra uppgifter enligt tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen.

Den som bryter mot tystnadsplikten ska kunna dömas för brott mot tystnadsplikt eller grovt brott mot tystnadsplikt enligt brottsbalken.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens. Promemorians förslag skiljer sig i vissa delar språkligt från regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *SOS Alarm AB* anför att formuleringen rörande tystnadsplikt för elektronisk kommunikation är för snäv då den enligt bolaget inte omfattar höjd beredskap. Vidare anser bolaget att det bör förtydligas att obehörig spridning av information avser både avsiktlig och oavsiktlig spridning. *Försvarsmakten* uppmärksammar att deltagandet i telesamverkansgruppens arbete kan innebära att säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter delas inom gruppen och att det därför bör beaktas att känslig verksamhet kan komma att bedrivas inom ramen för samverkan. Även *Säkerhetspolisen* för fram en liknande synpunkt.

Skälen för regeringens förslag

Behovet av öppenhet och sekretess i telesamverkansgruppens verksamhet

För att telesamverkansgruppen ska kunna fungera på ett effektivt sätt är det av central betydelse att samarbetet mellan gruppens deltagare fungerar väl. Det är viktigt att en öppen dialog kan förekomma i kontakterna mellan representanterna i gruppen och att de deltagare som är näringsidkare inte undanhåller viktig information av rädsla för att uppgifterna ska spridas vidare eller utnyttjas i konkurrenssyfte. I vissa fall kan det också finnas behov för myndigheter som deltar i arbetet att dela med sig av känsliga uppgifter till andra deltagare i gruppen.

När det gäller telesamverkansgruppens verksamhet avseende fredstida krissituationer och höjd beredskap finns det ett flertal sekretessbestämmelser i OSL som kan aktualiseras.

Myndighetssekretess vid fredstida kriser

I det allmännas verksamhet gäller sekretess bl.a. för uppgifter som hänförs sig till en myndighets verksamhet som består i risk- och sårbarhetsanalyser avseende fredstida krissituationer, planering och förberedelser inför sådana situationer eller hantering av sådana situationer, om det kan antas att det allmännas möjligheter att förebygga och hantera fredstida kriser motverkas om uppgiften röjs (18 kap. 13 § OSL). Den tystnadsplikt som följer av bestämmelsen har företräde framför meddelarfriheten enligt TF och yttrandefrihetsgrundlagen, förkortad YGL, (18 kap. 19 § första stycket OSL).

Till den del verksamheten i den nationella telesamverkansgruppen rör planering och samordning avseende fredstida krissituationer finns det alltså ett sekretessskydd i det allmännas verksamhet. Eftersom sekretessbestämmelsen gäller både hos den utlämnande och den mottagande myndigheten hindrar den inte att det sker ett utbyte av uppgifter mellan myndigheter (se prop. 2004/05:5 s. 264). Därutöver får en sekretessbelagd uppgift i vissa fall lämnas till en myndighet, om det är uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda (10 kap. 27 § OSL).

Verksamheten i telesamverkansgruppen innebär också att känsliga uppgifter kan behöva lämnas ut till berörda näringsidkare eller andra sammanslutningar. Detta kan i vissa fall ske med ett förbehåll som inskränker den enskildes rätt att lämna uppgifterna vidare eller utnyttja dessa (10 kap. 14 § OSL). Om ett förbehåll inte kan ställas upp, hindrar det inte att en uppgift ändå lämnas ut till en enskild om det anses nödvändigt för att en myndighet inom telesamverkansgruppen ska kunna fullgöra sin verksamhet (10 kap. 2 § OSL). Den möjligheten ska dock tillämpas mycket restriktivt. En lagreglerad tystnadsplikt som omfattar privata aktörer som tar emot uppgifter avseende fredstida krissituationer skulle minska risken för att känsliga uppgifter blir allmänt kända. Detta bedöms innebära att dessa aktörer kan ta del av vissa sådana uppgifter utan att det kan antas uppstå risk för skada.

Myndighetssekretess vid höjd beredskap

När det gäller totalförvarsplanering finns det en lagstadgad skyldighet för näringsidkare att delta i en sådan planering. På begäran av bl.a. PTS ska en näringsidkare också bidra med upplysningar om sin verksamhet som myndigheten kan behöva för sitt planeringsarbete, se lagen (1982:1004) om skyldighet för näringsidkare, arbetsmarknadsorganisationer m.fl. att delta i totalförvarsplaneringen och förordningen (1982:1005) om skyldighet för näringsidkare, arbetsmarknadsorganisationer m.fl. att delta i totalförvarsplaneringen. Tystnadsplikt gäller, enligt 7 § samma lag, för den som på grund av bestämmelserna får del av vissa känsliga uppgifter. I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i OSL, exempelvis om sekretess för uppgifter om enskilda affärs- och driftförhållanden eller uppgifter som rör totalförsvaret (prop. 1981/82:179 s. 15).

Enligt 15 kap. 2 § OSL gäller sekretess för uppgift som rör verksamhet för att försvara landet eller planläggning eller annan förberedelse av sådan verksamhet eller som i övrigt rör totalförsvaret, om det kan antas att det skadar landets försvar eller på annat sätt vållar fara för rikets säkerhet om uppgiften röjs. Bestämmelsen reglerar den s.k. försvarssekretessen. Den omfattar alla de olika verksamheter som är av betydelse för landets samlade försvarsåtgärder och alltså inte bara rent militära företeelser. Även åtgärder inom det civila försvaret kan alltså omfattas av sekretess om de på något sätt har betydelse för Sveriges säkerhet (se prop. 1979/80:2 s. 132–135). Det finns därmed ett sekretessskydd som gäller för uppgifter i det allmännas verksamhet som rör höjd beredskap.

På samma sätt som när det gäller sekretess avseende fredstida krissituationer kan en myndighet under vissa förutsättningar lämna ut uppgifter som omfattas av sekretess enligt bestämmelsen med ett förbehåll,

alternativt utan förbehåll om det är nödvändigt för att myndigheten ska kunna fullgöra sin verksamhet (10 kap. 2 och 14 §§ OSL). Eftersom bestämmelsen om försvarssekretess ska tillämpas av alla myndigheter, kan uppgifterna vanligtvis lämnas från en myndighet till en annan. Det bör som utgångspunkt inte kunna antas att det skadar landets försvar eller på annat sätt vållar fara för rikets säkerhet med ett sådant utlämnande då uppgifterna fortsätter att omfattas av sekretess. En förutsättning för att det över huvud taget ska komma i fråga att lämna ut sådana uppgifter till någon enskild bör i många fall vara att också denna aktör omfattas av tystnadsplikt. Detta gäller även vissa andra sekretessbestämmelser som eventuellt skulle kunna aktualiseras med anledning av telesamverkansgruppens verksamhet under höjd beredskap, exempelvis s.k. utrikessekretess (se 15 kap. 1 § OSL).

Myndighetssekretess för en enskilds affärs- och driftförhållanden

I den utsträckning som regeringen meddelar föreskrifter om det gäller sekretess för vissa uppgifter i en statlig myndighets verksamhet som består i bl.a. utredning, planering och stödverksamhet med avseende på t.ex. näringslivet (se 30 kap. 23 § OSL). Enligt första punkten i paragrafen gäller sådan sekretess för en uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden, uppfinningar eller forskningsresultat, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs. Enligt paragrafens andra punkt gäller sekretessen även för en uppgift om andra ekonomiska eller personliga förhållanden för den som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som är föremål för myndighetens verksamhet. Sekretessen enligt den andra punkten är absolut, vilket innebär att sekretess gäller för uppgifterna oavsett om ett utlämnande skulle innebära skada eller inte.

Regeringen har föreskrivit att sekretess ska gälla för sådana uppgifter i statliga myndigheters verksamhet som består av utredning och planering enligt förordningen om statliga myndigheters beredskap och förordningen om totalförsvar och höjd beredskap eller enligt motsvarande äldre bestämmelser, se 9 § offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641), OSF, och punkt 123 i den tillhörande bilagan. Sekretessen gäller därmed för verksamhet som är relaterad till både fredstida krissituationer och höjd beredskap. En delvis motsvarande sekretess kan också i vissa situationer gälla i frågor som rör samhällsplanering och försörjningsberedskap (se 38 kap. 6 § OSL).

Mot bakgrund av det ytterligare sekretesskydd som bestämmelserna om enskildas affärs- och driftförhållanden medför är det inte uteslutet att myndigheter inom telesamverkansgruppen i vissa fall kan vara förhindrade att lämna ut information om enskilda, exempelvis till andra aktörer inom gruppen. En tystnadsplikt som hindrar privata aktörer från att lämna ut uppgifter om enskildas affärs- och driftförhållanden torde i många fall innebära att dessa aktörer kan ta del av vissa sådana uppgifter utan att det kan antas uppstå risk för skada.

Inom gruppen bedöms det inte finnas något behov av att dela sådana uppgifter som i det allmännas verksamhet omfattas av absolut sekretess enligt 30 kap. 23 § första stycket 2 OSL. Någon reglering som gäller sådana uppgifter bör därför inte införas.

Den nationella telesamverkansgruppens planerings- och samordningsfunktion innebär att gruppen kan behöva inhämta och förmedla information samt utarbeta handlingar som innehåller uppgifter som är känsliga ur säkerhetssynpunkt. Om exempelvis uppgifter som rör risker och sårbarheter i det elektroniska kommunikationsnätet sprids till obehöriga kan uppgifterna komma att utnyttjas för att skada samhället.

Vidare förutsätter telesamverkansgruppens verksamhet att privata aktörer på olika sätt medverkar och att det inom gruppen finns goda möjligheter till menings- och erfarenhetsutbyte. De privata aktörer som deltar i totalförsvarsplaneringen och i planeringen och samordningen av åtgärder inför eller vid fredstida krissituationer kan inom ramen för gruppens arbete i vissa fall behöva få del av information som inte bör föras vidare. Deltagarna måste också ha möjlighet att dela med sig av intern information av känslig karaktär utan att uppgifterna blir offentliga. Det bör därför övervägas om det bör införas en tystnadsplikt för enskilda som genom sitt deltagande i telesamverkansgruppen får reda på känsliga uppgifter.

En författningsreglerad tystnadsplikt utgör en inskränkning av yttrandefriheten, oavsett om den följer av offentlighets- och sekretesslagen eller av bestämmelser om tystnadsplikt. Yttrandefriheten får begränsas genom lag. En sådan begränsning får göras endast för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle. Begränsningen får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har motiverat den. För yttrandefriheten gäller vidare att den får inskränkas med hänsyn till bl.a. rikets säkerhet. Vid bedömandet av vilka begränsningar som får göras ska särskilt beaktas vikten av vidaste möjliga yttrandefrihet och informationsfrihet i politiska, religiösa, fackliga, vetenskapliga och kulturella angelägenheter (2 kap. 20 § första stycket, 21 § och 23 § första och andra styckena regeringsformen).

För att telesamverkansgruppens arbete ska få förutsättningar att uppnå sitt syfte behöver det säkerställas att deltagarna kan dela med sig av känslig information utan att uppgifterna blir offentliga. En tystnadsplikt bör därför införas för den enskilde som deltar eller har deltagit i totalförsvarsplaneringen, i planeringen och samordningen av åtgärder inför eller vid fredstida krissituationer eller i samverkan för att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer med anledning av ett sådant åläggande från regleringsmyndigheten som nu föreslås. På motsvarande sätt som är fallet för offentliga aktörer bör tystnadsplikten omfatta uppgifter om förhållanden av betydelse för att förebygga eller hantera fredstida krissituationer, för uppgifter om förhållanden av betydelse för totalförsvaret eller annars för Sveriges säkerhet och för uppgifter om enskilda affärs- eller driftförhållanden (jfr 15 kap. 2 §, 18 kap. 13 § och 38 kap. 7 § första punkten OSL samt 9 § första punkten OSF och punkt 123 i den tillhörande bilagan).

Den tystnadsplikt som föreslås avser alltså att skydda uppgifter som i offentlig verksamhet skyddas av offentlighets- och sekretesslagen. Även om tystnadsplikten uttrycks på olika sätt är målsättningen att uppgifterna ska skyddas på motsvarande sätt hos privata och offentliga aktörer. Det är då naturligt att vid tolkning av obehörighetsrekvisitetet söka ledning i

offentlighets- och sekretesslagens bestämmelser (jfr bl.a. prop. 1980/81:28 s. 23, prop. 2016/17:31 s. 41 och prop. 2017/18:105 s. 133 och 134). Även den rättspraxis som finns rörande tillämpningen av andra bestämmelser om tystnadsplikt där obehörighetsrekvisitet används bör kunna tjäna som ledning vid tolkningen och tillämpningen av regleringen som nu föreslås.

Den begränsning av yttrandefriheten som en sådan tystnadsplikt innebär går inte utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet. Regeringen bedömer att den är förenlig med det skydd för yttrandefriheten som regeringsformen innebär.

Det bör alltså införas en tystnadsplikt för den som med anledning av ett åläggande från regleringsmyndigheten deltar i eller har deltagit i totalförsvarsplaneringen, i planeringen och samordningen av åtgärder inför eller vid fredstida krisituationer eller i samverkan för att stödja återställandet av infrastrukturen för elektroniska kommunikationer. En sådan person bör inte obehörigen få föra vidare eller utnyttja uppgifter som han eller hon genom deltagandet har fått del av eller tillgång till om förhållanden av betydelse för att förebygga eller hantera fredstida krisituationer, förhållanden av betydelse för totalförsvaret eller annars för Sveriges säkerhet eller uppgifter om enskilda affärs- eller driftförhållanden. Med anledning av *SOS Alarm AB:s* synpunkt vill regeringen förtydliga att en sådan tystnadsplikt innefattar förhållanden vid höjd beredskap.

Den tystnadsplikt som föreslås avser alltså bl.a. uppgifter om förhållanden av betydelse för totalförsvaret och Sveriges säkerhet och om en enskilda affärs- eller driftförhållanden. Denna typ av uppgifter är av sådan karaktär att ett röjande eller utnyttjande kan innebära allvarlig skada för enskilda och offentlig verksamhet. Ett brott mot denna tystnadsplikt bör därför straffbeläggas.

Straffskalan för ett brott ska spegla dess allvar. Med hänsyn till de skadeverkningar som ett röjande eller utnyttjande av uppgifter av det aktuella slaget kan ge upphov till behöver straffskalan ha ett tillräckligt utrymme för att möjliggöra en nyanserad straffmätning även i de allvarligaste fallen av brott mot denna tystnadsplikt. Den som bryter mot tystnadsplikten bör därför kunna dömas för brott mot tystnadsplikt enligt 20 kap. 3 § brottsbalken. Brottet avser gärningar som begås uppsåtligt eller av oaktsamhet. Sedan den 1 augusti 2023 finns även en grov svårhetsgrad av brottet, grovt brott mot tystnadsplikt. Endast uppsåtliga brott kan utgöra grovt brott mot tystnadsplikt (se prop. 2022/23:106 s. 40, 41, 52 och 53).

I det allmänna verksamhet bör i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen tillämpas. Även den som bryter mot förbud att röja eller utnyttja uppgift och den som bryter mot förbehåll som har gjorts med stöd av offentlighets- och sekretesslagen kan dömas för brott mot tystnadsplikt eller grovt brott mot tystnadsplikt enligt 20 kap. 3 § brottsbalken (14 kap. 2 § OSL).

Försvarsmakten och *Säkerhetspolisens* lyfter fram behovet av att beakta att säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter enligt säkerhetsskyddslagen (2018:585) kan komma att delas inom gruppen och att säkerhetskänslig verksamhet därmed kan komma att bedrivas inom gruppen. I dagsläget hanteras inte säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i telesamverkansgruppen. De organisationer som kan komma att ingå i gruppen och som

bedriver säkerhets känslig verksamhet har en skyldighet att följa säkerhets- skyddslagens bestämmelser även när de samverkar inom ramen för telesamverkansgruppen. I detta ingår bl.a. att skydda eventuella säkerhets- skyddsklassificerade uppgifter som förekommer inom ramen för gruppens samverkan.

Meddelarfriheten för deltagarna bör till viss del begränsas

Med meddelarfrihet avses rätten att lämna uppgift i vilket ämne som helst för publicering i de medier som omfattas av TF och YGL (1 kap. 1 och 7 §§ TF samt 1 kap. 1 och 10 §§ YGL). Rätten att meddela eller offentliggöra uppgifter som följer av TF och YGL har som huvudregel företräde framför tystnadsplikten. Det finns dock vissa undantag från meddelarfriheten som innebär att en meddelare kan straffas för sitt uppgiftslämnande. Det rör sig om fall där utlämnandet av uppgifter omfattar vissa grövre brott mot rikets säkerhet, ett oriktigt utlämnande av hemlig handling eller ett uppsåtligt åsidosättande av s.k. kvalificerad sekretess, dvs. sådan sekretess som enligt OSL bryter meddelarfriheten (7 kap. 22 § TF och 5 kap. 4 § YGL). Bestämmelser om tystnadsplikten kan alltså ges företräde framför meddelarfriheten på vissa områden.

Den tystnadsplikt som följer av bestämmelsen om sekretess vid fredstida krissituationer i 18 kap. 13 § OSL har i sin helhet företräde framför meddelarfriheten enligt TF och YGL (18 kap. 19 § första stycket OSL). Skälet för denna inskränkning av meddelarfriheten är att om uppgifter om t.ex. allvarliga sårbarheter i myndigheternas processer blir allmänt kända och utnyttjas för angrepp mot myndigheterna, skulle det kunna leda till stora skador för myndigheterna, enskilda och samhället i stort (prop. 2004/05:5 s. 265).

Även den tystnadsplikt som följer av försvarssekretessen i 15 kap. 2 § OSL inskränker meddelarfriheten i stor utsträckning. Regleringen innebär att rätten att meddela och offentliggöra uppgifter är starkt begränsad på försvarssekretessens område (15 kap. 6 § OSL med hänvisningar). Meddelarfriheten är därutöver inskränkt när det gäller vissa uppgifter om ekonomiska eller personliga förhållanden för den som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som är föremål för myndighetens verksamhet (30 kap. 23 § första stycket 2 och 30 § OSL samt 9 § OSF).

Stor återhållsamhet bör iakttas när man överväger om en inskränkning ska göras i rätten att meddela och offentliggöra uppgifter. Faktorer att beakta vid sådana överväganden är t.ex. vilken styrka sekretessen har och om uppgiften har lämnats i en förtroendesituation (prop. 1979/80:2 del A s. 111 och 112).

Regeringen föreslår i denna proposition att tystnadsplikt ska gälla för enskilda som deltar i totalförsvarsplaneringen och i planeringen och samordningen av åtgärder inför eller vid fredstida krissituationer. Syftet med förslaget är bl.a. att ett sekretesskydd motsvarande det som gäller i det allmännas verksamhet enligt 18 kap. 13 § OSL ska gälla för privata aktörer. Detta förutsätter att även tystnadsplikten för enskilda ges företräde framför meddelarfriheten. Samma skäl som motiverar att meddelarfriheten inskränks i fråga om uppgifter som är skyddade med stöd av 18 kap. 13 § OSL gör sig gällande i detta sammanhang. En begränsning av meddelarfri-

friheten bör mot denna bakgrund gälla för uppgifter om förhållanden av betydelse för att förebygga eller hantera fredstida krissituationer i den utsträckning som de omfattas av tystnadsplikt enligt förslaget i denna proposition.

De begränsningar av meddelarfriheten som i vissa fall gäller för uppgifter som skyddas av försvarssekretess gäller redan på ett motsvarande sätt för enskilda (se 7 kap. 10, 12–18 §§, 20 § 3 och 22 § första stycket 1 och andra stycket TF samt 5 kap. 1 § och 4 § första stycket 1 och andra stycket YGL). Några ytterligare begränsningar av meddelarfriheten behöver därför inte införas.

6 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 maj 2024.

Promemorians förslag överensstämmer inte med regeringens. I promemorian föreslås att lagändringarna ska träda i kraft den 1 april 2024.

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Med hänsyn till den säkerhetspolitiska situationen i Europa och i Sveriges närområde är det angeläget att de nya bestämmelserna träder i kraft så snart som möjligt. Samtidigt måste det finnas tillräckligt med tid för berörda aktörer att anpassa sig efter de nya förutsättningarna. Förslaget bör därför träda i kraft den 1 maj 2024.

De lagändringar som föreslås till följd av den omarbetade roamingförordningen utgör anpassningar till den nya förordningen. Eftersom den omarbetade roamingförordningen trädde i kraft den 1 juli 2022 bör de lagändringar som hänvisar till förordningen träda i kraft så snart som möjligt. Förslagen bör därför träda i kraft samma dag som övriga lagändringar, dvs. den 1 maj 2024.

7 Konsekvenser

Regeringens bedömning: Statliga myndigheters kostnader kommer inte att öka i någon större utsträckning till följd av förslaget i denna proposition.

Kostnaderna för enskilda kommer att öka endast i begränsad utsträckning. Det är osannolikt att förslaget kommer att påverka stadsnät som drivs i förvaltningsform av kommuner.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna har ingen invändning mot bedömningen. *Netnod Internet Exchange AB* för fram att konsumenter kan få en försämrad tjänst om aktörer skulle gå med ekonomisk förlust till följd av arbetet med telesamverkansgruppen. *Förvaltningsrätten i Stockholm* efterfrågar en bedömning av conse-

kvenserna för förvaltningsdomstolarna och påpekar att förslaget innehåller tvingande inslag för enskilda, vilka kan leda till överklaganden till domstolen. Domstolen anför vidare att det i dessa mål kan förekomma uppgifter som måste hanteras av personal med placering i säkerhetsklass. Det innebär, enligt domstolen, att även ett mindre antal mål kan få tydliga konsekvenser för verksamheten. Även *Förvaltningsrätten i Jönköping* efterfrågar en bedömning av förslagets konsekvenser för förvaltningsdomstolarna.

Skälen för regeringens bedömning

Uppskattning av antalet berörda aktörer

Enligt förslaget ska regleringsmyndigheten kunna besluta om att vissa aktörer ska delta i totalförsvarsplaneringen och i planeringen och samordningen av åtgärder inför eller vid fredstida krissituationer inom beredskapssektorn för elektroniska kommunikationer. Deltagandet kommer att ske inom ramen för den nationella telesamverkansgruppen där övriga beredskapsmyndigheter i sektorn, liksom Försvarsmakten, ingår. De aktörer som kan bli aktuella är operatörer eller andra organisationer som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster eller som har kunskaper eller resurser av betydelse för att upprätthålla funktionen av sådana nät eller tjänster.

Uppskattningsvis 10–15 företag och andra organisationer bedöms bli berörda av förslaget. Antalet kan jämföras med de 9 privata aktörer som i dag deltar i telesamverkansgruppen.

Ekonomiska konsekvenser för statliga myndigheter

I telesamverkansgruppens nuvarande verksamhet svarar PTS för vissa möteskostnader och kostnader för drift och förvaltning av NTSG-portalen. Det innefattar också kostnader för att anpassa företagens automatiska störningsövervakningssystem till portalen. Därutöver bistår PTS bl.a. med egen personal och tillhandahåller viss kommunikationsutrustning.

Den nya regleringen är, även med beaktande av införandet av en möjlighet för myndigheten att ersätta vissa begränsade kostnader för deltagande i telesamverkansgruppens arbete, inte tänkt att innebära någon förändring i fråga om vilka kostnader som regleringsmyndigheten ska svara för, som t.ex. transport och logi. På grund av förslaget kommer dock myndigheten att behöva avsätta mer resurser än i dag till arbetet med telesamverkansgruppen. Ökade kostnader kan också komma att uppstå om NTSG-portalen behöver uppdateras. Kostnadsökningarna beräknas emellertid rymmas inom ram.

Att gruppens uppdrag breddas till att även innefatta verksamhet under höjd beredskap i form av samverkan för att stödja arbetet att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer kan komma att innebära en marginell kostnadsökning för de statliga myndigheterna som deltar i gruppen. Sammanfattningsvis kan eventuella ersättningar till aktörer som har ålagts att delta i gruppens arbete och andra ekonomiska konsekvenser av förslaget hanteras inom deltagande myndigheters befintliga ramar.

Som *Förvaltningsrätten i Stockholm* påpekar kan förslaget leda till överklaganden av regleringsmyndighetens beslut och därmed en ökad

måltillströmning till domstolar. Som redovisas ovan kan regleringsmyndighetens beslut enligt förslaget beröra ett mycket begränsat antal aktörer. Den typ av uppgifter som kan antas förekomma i sådana mål bedöms endast i undantagsfall vara av sådan karaktär att det kommer att krävas personal placerad i säkerhetsklass för att handlägga målen. Regeringen bedömer, mot denna bakgrund, att förslaget kommer att medföra ett begränsat antal mål som endast kommer innebära en marginellt ökad belastning för de allmänna förvaltningsdomstolarna. Detta bedöms kunna hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Ekonomiska konsekvenser för enskilda och för kommuner som driver stadsnät i förvaltningsform

För aktörer som deltar i totalförsvarsplaneringen, i planeringen och samordningen av åtgärder inför eller vid fredstida krissituationer och i samverkan för att stödja återställningsarbetet innebär deltagandet i verksamheten en viss resursåtgång, främst i form av nedlagd arbetstid. När det gäller de företag och organisationer som redan i dag ingår i telesamverkansgruppen bedöms förslaget inte medföra några ytterligare kostnader. Förslaget får emellertid ekonomiska konsekvenser för de aktörer som eventuellt kan tillkomma på grund av förslagen i denna proposition. Tidsåtgången för dessa aktörer kan beräknas utifrån arbetsbördan för de företag som i dag frivilligt deltar i telesamverkansgruppens verksamhet.

Alla organisationer som ingår i gruppen företräds av minst två personer vid de möten som telesamverkansgruppen håller. Varje år hålls två större möten, varav ett heldagsmöte och ett tvådagarsmöte. Med de förberedelser som krävs innebär det att var och en av organisationerna avsätter totalt nio arbetsdagar för stormöten. Därutöver hålls omkring sex arbetsmöten per år, vilket ger en tidsåtgång på ungefär sju arbetsdagar inklusive förberedelser. Varje år hålls också ca fyra informationsmöten som totalt upptar ytterligare ca en arbetsdag per år. Sammantaget uppgår i dag den nedlagda tiden till omkring 17 arbetsdagar per organisation och år.

Förslaget innebär att regleringsmyndigheten får möjlighet att fatta beslut om vilka aktörer som ska vara skyldiga att delta i totalförsvarsplaneringen, i planeringen och samordningen av åtgärder inför eller vid fredstida krissituationer inom beredskapssektorn för elektroniska kommunikationer och i samverkan för att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer. Det finns formellt sett ingen gräns för hur små organisationer som kan komma i fråga. Det bör dock endast vara ett fåtal större aktörer som har sådana kunskaper eller resurser att de kan tillföra något av betydelse till kris- och beredskapsarbetet inom telesamverkansgruppens verksamhet. För sådana aktörer bör också den tillkommande administrativa bördan ha en mindre påverkan. Vidare möjliggör förslaget att aktörer som deltar i telesamverkansgruppens arbete på grund av ett åläggande från regleringsmyndigheten ska kunna få ersättning för vissa begränsade kostnader. Det bedöms mot den bakgrunden att kostnaderna för de nya organisationer som eventuellt ansluter är acceptabla.

När det gäller privata aktörers kostnader för att genomföra åtgärder inom ramen för kris- och beredskapsarbetet finns det redan i dag reglering som innebär att alla näringsidkare kan åläggas en skyldighet att delta i

totalförsvarsplaneringen. Företag som verkar på området för elektronisk kommunikation har också ett flertal skyldigheter när det gäller den fredstida planeringen och organiseringen för att tillgodose totalförsvarets behov under höjd beredskap. Den typ av medverkan som förslaget avser innebär planering, samordning och samverkan, inte konkreta åtgärder för återställande av infrastruktur. Mot den bakgrunden bör förslaget endast medföra att de privata aktörernas kostnader ökar i begränsad omfattning. Regeringen delar därför inte *Netnod Internet Exchange AB:s* farhåga att arbetet kan leda till ekonomisk förlust för de deltagande aktörerna med en försämrad tjänst för konsumenter till följd.

Vid en fredstida krissituation kommer det många gånger att krävas mer arbete för de enskilda aktörerna och eventuella kommunala stadsnät som drivs i förvaltningsform än vad som vanligtvis förväntas av dem. Omfattningen av ett sådant merarbete beror givetvis på vilken typ av händelse som inträffar och på krisens varaktighet. Det är dock rimligt att anta att organisationerna ändå skulle ha varit tvungna att lägga ner minst motsvarande tid på internt krishanteringsarbete. Samverkan inom den nationella telesamverkansgruppen bedöms ge en bättre förmåga för sådana aktörer att snabbt och effektivt komma till rätta med allvarliga störningssituationer. Det är därför troligt att de sammanlagda kostnaderna för att hantera en kris med stöd av gruppen blir lägre än vad de skulle ha blivit om krisen hanterades enskilt av var och en av de berörda aktörerna.

Om telesamverkansgruppen behöver aktiveras på grund av höjd beredskap, kommer detta sannolikt också att kräva mer arbete än vanligt för organisationerna i gruppen. Någon uppskattning av vilken tidsåtgång som kan bli aktuell i sådant fall är inte möjlig att göra, då denna kan variera beroende på vad som motiverat den höjda beredskapen.

Som konstateras ovan finns det inga storleksbegränsningar i fråga om vilka företag kan aktualiseras. I första hand är det dock företag med en mer omfattande verksamhet som bedöms bli aktuella. Inom ramen för telesamverkansgruppens krisarbete måste gruppen se till helheten och prioritera samhällets bästa. Det innebär att gruppen måste ta hänsyn till mindre aktörer som inte deltar i verksamheten.

Det bedöms som osannolikt att förslaget kommer att påverka stadsnät som drivs i förvaltningsform. Om en kommun som driver ett sådant stadsnät skulle åläggas att delta i telesamverkansgruppens arbete kommer förslagets påverkan att motsvara den som bedöms bli aktuell för enskilda aktörer.

Regleringsmyndigheten kommer enligt förslaget att besluta om vilka aktörer som ska delta i kris- och beredskapsarbetet. Regeringens avsikt är även att regleringsmyndigheten ska ansvara för och leda telesamverkansgruppens arbete. Genom denna funktion har myndigheten förutsättningar att se till att aktörer som står utanför gruppen inte missgynnas. I sin roll kommer myndigheten också att ha goda möjligheter att säkerställa att informationsutbytet inom gruppen inte får konkurrensbegränsande effekter på ett sätt som strider mot ändamålet med LEK. Sammantaget bedöms förslaget inte påverka konkurrensen mellan de företag som verkar på marknaden.

Förslaget ger bättre förutsättningar för krishantering och beredskap inom elektronisk kommunikation och har därmed positiva konsekvenser för Sveriges säkerhet såväl i fredstid som under höjd beredskap.

Information som den nationella telesamverkansgruppen har sammanställt och analyserat kommer många gånger att komma civilområden, länsstyrelser och regioner samt i vissa fall kommuner till del, bl.a. så att informationen kan användas som underlag för beredskapsplanering. Gruppen kommer även att kunna samordna sig med kommuner och länsstyrelser i samband med att störningssituationer uppstår.

Förslaget är förenligt med de skyldigheter som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen.

Förslaget får inte några konsekvenser för miljön, människors hälsa eller jämställdheten.

8 Författningskommentar

8.1 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

44 kap. Tystnadsplikt som följer av andra författningar och som inskränker rätten att meddela och offentliggöra uppgifter

Postlagen och lagen om elektronisk kommunikation

4 § Rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter inskränks av den tystnadsplikt som följer av

1. 5 kap. 1 § första stycket 1 samt 2 och 3 §§ postlagen (2010:1045),

2. 1 kap. 15 § lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation, när det är fråga om uppgift om förhållanden av betydelse för att förebygga eller hantera fredstida krissituationer,

3. 9 kap. 31 § lagen om elektronisk kommunikation, när det är fråga om uppgift om innehållet i ett elektroniskt meddelande eller som annars rör ett särskilt sådant meddelande, och

4. 9 kap. 32 § lagen om elektronisk kommunikation, när det är fråga om uppgift om kvarhållande av försändelse på befordringsföretag, om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation eller hemlig övervakning av elektronisk kommunikation på grund av beslut av domstol, undersökningsledare eller åklagare eller inhämtning av uppgifter enligt lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet.

Paragrafen, som utformas enligt *Lagrådets* förslag, innehåller bestämmelser om när den tystnadsplikt som följer av postlagen och lagen om elektronisk kommunikation inskränker rätten att meddela och offentliggöra uppgifter enligt tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

Andra punkten, som är ny, medför att även den tystnadsplikt som följer av 1 kap. 15 § första stycket 1 lagen om elektronisk kommunikation har företräde framför rätten att meddela och offentliggöra uppgifter.

Vidare justeras numreringen med anledning av den nya punkten 2.

8.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation

1 kap. Allmänna bestämmelser

13 § *Regleringsmyndigheten får ålägga den som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster att delta i den planering som avses i 11 § andra stycket och i planering och samordning av åtgärder inför eller vid fredstida krissituationer. Myndigheten får även ålägga andra aktörer att delta i sådan planering och samordning, om aktören har kunskaper eller resurser av betydelse för att upprätthålla funktionen av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster.*

Regleringsmyndigheten får också ålägga de aktörer som avses i första stycket att genom samverkan stödja arbetet för att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer i anslutning till händelser vid fredstida kris-situationer eller höjd beredskap.

Ett åläggande enligt första eller andra stycket ska innehålla uppgift om vad aktören är skyldig att göra.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om den verksamhet som avses i första och andra styckena och om formerna för den.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om vissa aktörers deltagande i arbetet inom beredskapssektorn för elektroniska kommunikationer. Paragrafen utformas i huvudsak enligt *Lagrådets* förslag. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Av *första stycket* framgår att regleringsmyndigheten beslutar om vilka aktörer som ska åläggas att delta i totalförsvarsplaneringen och i planeringen och samordningen av åtgärder inför eller vid fredstida kris-situationer. Deltagandet kan men behöver inte vara av permanent karaktär. Regleringsmyndigheten kan därför besluta att vid behov tillfälligt ålägga en aktör att delta i arbetet. Se även 14 § om att upphäva eller ändra ett åläggande.

Deltagandet i kris- och beredskapsarbetet bör lämpligen ske i redan etablerade samarbetsformer men detta utesluter inte att deltagande kan komma att ske på andra sätt i framtiden. En sådan etablerad samarbetsform är deltagandet i den nationella telesamverkansgruppens arbete. Ett åläggande från regleringsmyndigheten kan därför avse en skyldighet att delta i den nationella telesamverkansgruppens arbete.

Tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster kan alltså åläggas att delta i kris- och beredskapsarbetet. Definitioner av elektroniskt kommunikationsnät och elektronisk kommunikationstjänst finns i 1 kap. 7 § (se prop. 2021/22:136 s. 406 och 407). Tillhandahållare som omfattas av bestämmelsen är exempelvis operatörer, fiberleverantörer eller ägare av radio- och tv-nät.

Även andra aktörer än sådana tillhandahållare kan bli skyldiga att delta i kris- och beredskapsarbetet. Skyldigheten kan åläggas aktörer som på grund av sin roll har kunskaper eller resurser som kan komma till användning i arbetet. Exempel på aktörer med sådana kunskaper eller resurser är föreningar som på olika sätt företräder eller samordnar tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster. Det kan också röra sig om företag som regelbundet anlitas av operatörer för att utföra service- eller reparationsarbeten av de elektroniska kommunikationsnäten.

De uppgifter som ett åläggande kan innebära är t.ex. att inför eller vid en fredstida krissituation eller inför höjd beredskap ta fram och dela lägesrapporter inom sektorn, inventera tillgängliga resurser, koordinera och ge förslag till lösningar för att tillgodose identifierade behov och bidra till samverkan mellan närmast berörda aktörer och med olika aktörer i samhället. Listan är inte uttömmande och uppgifterna kan ändras över tid och beroende på situation.

Med fredstida krissituationer avses situationer som avviker från det normala, drabbar många människor och stora delar av samhället eller hotar

grundläggande värden, innebär en allvarlig störning eller en överhängande risk för en allvarlig störning av viktiga samhällsfunktioner, och kräver samordnade och skyndsamma åtgärder från flera aktörer (se 6 § förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap och SOU 2021:25 s. 453–455).

De aktörer som ålagts att delta i kris- och beredskapsarbetet kan bli föremål för tillsyn enligt 11 kap.

Ett åläggande enligt *andra stycket* kan avse en skyldighet att delta i telesamverkansgruppens arbete. En skyldighet som följer av ett åläggande enligt denna bestämmelse omfattar samverkan för att stödja arbetet för att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer, inte konkreta återställningsåtgärder. Med höjd beredskap avses detsamma som anges i lagen (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap.

Enligt *tredje stycket* ska ett åläggande innehålla en uppgift om vad aktören åläggandet riktar sig till är skyldig att göra, exempelvis delta i telesamverkansgruppens arbete.

Fjärde stycket gör det möjligt att meddela föreskrifter om verksamheten som avses i första och andra styckena och om formerna för den. Föreskrifterna kan bl.a. avse den nationella telesamverkansgruppens uppgifter.

14 § *Regleringsmyndigheten ska upphäva eller ändra ett åläggande enligt 13 § när det är motiverat med hänsyn till åläggandets syfte.*

Paragrafen, som är ny, reglerar en skyldighet för regleringsmyndigheten att i vissa fall upphäva eller ändra ett åläggande enligt 13 §. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Regleringsmyndigheten ska upphäva eller ändra ett åläggande som har fattats enligt 13 § när syftet med åläggandet motiverar det. Ett åläggande ska exempelvis upphävas när regleringsmyndigheten bedömer att deltagande i arbetet som omfattas av beslutet inte längre är nödvändigt eller lämpligt. Det kan bl.a. avse situationer då en viss samverkan för att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer är slutförd eller om kompetensen som den ålagda aktören tillhandahåller inte längre efterfrågas. Ett åläggande ska vidare upphävas eller ändras om det inte längre bedöms vara proportionerligt i förhållandet till sitt syfte.

15 § *Den som på grund av ett åläggande enligt 13 § deltar i eller har deltagit i sådan verksamhet som avses i den paragrafen får inte obehörigen föra vidare eller utnyttja uppgifter som han eller hon genom deltagandet har fått del av eller tillgång till om*

1. förhållanden av betydelse för att förebygga eller hantera framtida kris-situationer,

2. förhållanden av betydelse för totalförsvaret eller annars för Sveriges säkerhet, eller

3. en enskilds affärs- eller driftförhållanden.

I det allmänna verksamheten ska i stället offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) tillämpas.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om tystnadsplikt. Paragrafen utformas enligt *Lagrådets* förslag. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

I *första stycket* regleras att den som har deltagit i den verksamhet som avses i 13 § inte obehörigen får föra vidare eller utnyttja uppgifter som han eller hon genom deltagandet har fått del av eller tillgång till. Tystnadsplikten gäller alltså för de fysiska personer som representerar organisationerna som av regleringsmyndigheten har ålagts att delta i totalförsvarsplaneringen och i planeringen och samordningen inför eller vid fredstida krissituationer inom beredskapssektorn för elektroniska kommunikationer. Tystnadsplikten gäller också vid samverkan för att stödja återställningsarbetet som avses i 13 § andra stycket. Endast den som obehörigen för en uppgift vidare bryter mot tystnadsplikten.

De uppgifter som omfattas av tystnadsplikten anges i en punktuppställning.

Enligt *första punkten* gäller tystnadsplikt för uppgifter om förhållanden av betydelse för att förebygga eller hantera fredstida krissituationer. I det allmännas verksamhet gäller i stället 18 kap. 13 § offentlighets- och sekretesslagen.

Enligt *andra punkten* får inte uppgifter om förhållanden av betydelse för totalförsvaret eller annars för Sveriges säkerhet föras vidare eller utnyttjas. En delvis motsvarande tystnadsplikt gäller för vissa enskilda som deltar i totalförsvarsplaneringen enligt lagen (1982:1004) om skyldighet för näringsidkare, arbetsmarknadsorganisationer m.fl. att delta i totalförsvarsplaneringen. I det allmännas verksamhet gäller i stället 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen.

I *tredje punkten* anges att uppgifter om en enskilds affärs- eller driftförhållanden inte får föras vidare. I det allmännas verksamhet har föreskrifter som bl.a. ger ett motsvarande sekretesskydd meddelats med stöd av bemyndigandet i 30 kap. 23 § offentlighets- och sekretesslagen, se 9 § offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641) och punkt 123 i den tillhörande bilagan.

Andra stycket hänvisar till offentlighets- och sekretesslagen i fråga om tystnadsplikt och sekretess i det allmännas verksamhet.

11 kap. Tillsyn och tvistlösning

Tillsynsåtgärder enligt vissa EU-rättsakter

13 § Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för fullgörande av de skyldigheter som anges i

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/612 av den 6 april 2022 om roaming i allmänna mobilnät i unionen och i genomförandeakter enligt samma förordning, och

2. artiklarna 3–5a i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120 av den 25 november 2015 om åtgärder rörande en öppen internetanslutning och slutkundsavgifter för reglerad kommunikation inom EU och om ändring av direktiv 2002/22/EG och förordning (EU) nr 531/2012.

Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver verksamhet som omfattas av denna lag att tillhandahålla myndigheten de upplysningar eller handlingar som behövs för kontroll av att dessa rättsakter följs.

Ett föreläggande enligt första eller andra stycket får förenas med vite.

Paragrafen ger tillsynsmyndigheten rätt att vidta tillsynsåtgärder enligt vissa EU-rättsakter.

Första stycket 1 ändras på så sätt att hänvisning görs till den omarbetade roamingförordningen (EU) 2022/612. Hänvisningen avser även fortsättningsvis förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen, s.k. dynamisk hänvisning (se prop. 2021/22:136 s. 345). Förordningen kan således ändras utan att lagen med nödvändighet behöver ändras.

13 kap. Straff

2 § Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot den tystnadsplikt som gäller enligt 9 kap. 34 § ska, om det inte rör sig om ringa fall, dömas till böter.

Den som med uppsåt eller av oaktsamhet lagrar eller hämtar uppgifter i strid med 9 kap. 28 § ska dömas till böter, om gärningen inte är belagd med straff enligt brottsbalken. Om det rör sig om ringa fall utgör gärningen dock inte brott.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot den tystnadsplikt som gäller enligt *1 kap. 15 §*, 5 kap. 2 § eller 9 kap. 31 eller 32 § finns i brottsbalken.

Paragrafen innehåller bestämmelser om straff för vissa överträdelser av bestämmelser om tystnadsplikt. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

I *tredje stycket* läggs det till en hänvisning till paragrafen om tystnadsplikt för de enskilda som deltar eller har deltagit i totalförsvarsplaneringen, i planeringen och samordningen inför eller vid fredstida krissituationer eller i samverkan för att stödja arbetet med att återställa infrastrukturen inom beredskapssektorn för elektroniska kommunikationer. Den som bryter mot bestämmelsen kan dömas för brott mot tystnadsplikt eller grovt brott mot tystnadsplikt enligt 20 kap. 3 § brottsbalken.

I

(Lagstiftningsakter)

FÖRORDNINGAR

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2022/612

av den 6 april 2022

om roaming i allmänna mobilnät i unionen

(omarbetning)

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 114,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,

efter att ha hört Regionkommittén,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽²⁾, och

av följande skäl:

- (1) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 531/2012 ⁽³⁾ har ändrats väsentligt flera gånger ⁽⁴⁾. Eftersom ytterligare ändringar ska göras, bör den förordningen av tydlighetsskäl omarbetas.
- (2) Särskilt bör noteras att Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120 ⁽⁵⁾ ändrade förordning (EU) nr 531/2012 och föreskrev att tilläggsavgifter för roaming i slutkundsledet skulle avskaffas i unionen från och med den 15 juni 2017, med förbehåll för en skäligen användning av roamingtjänsterna och möjligheten att tillämpa en undantagsmekanism för hållbarheten vad gäller avskaffandet av tilläggsavgifter för roaming i slutkundsledet, även kallat roaming till inrikestaxor. Kommissionen gjorde också en översyn av grossistledet på roamingmarknaden i syfte att bedöma vilka åtgärder som krävdes för att tilläggsavgifter för roaming i slutkundsledet skulle kunna avskaffas i enlighet med artikel 19 i förordning (EU) nr 531/2012. Efter denna översyn antogs Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/920 ⁽⁶⁾ med syftet att reglera de nationella roamingmarknaderna i grossistledet och avskaffa tilläggsavgifterna för roaming i slutkundsledet senast den 15 juni 2017 utan att det medför någon snedvridning av de nationella eller de besökta marknaderna.

⁽¹⁾ EUT C 374, 16.9.2021, s. 28.

⁽²⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 24 mars 2022 (ännu inte offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 4 april 2022.

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 531/2012 av den 13 juni 2012 om roaming i allmänna mobilnät i unionen (EUT L 172, 30.6.2012, s. 10).

⁽⁴⁾ Se bilaga I.

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120 av den 25 november 2015 om åtgärder rörande en öppen internetanslutning och om ändring av direktiv 2002/22/EG om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster och förordning (EU) nr 531/2012 om roaming i allmänna mobilnät i unionen (EUT L 310, 26.11.2015, s. 1).

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/920 av den 17 maj 2017 om ändring av förordning (EU) nr 531/2012 vad gäller bestämmelser om grossistledet på roamingmarknader (EUT L 147, 9.6.2017, s. 1).

- (3) Den 29 november 2019 offentliggjorde kommissionen sin första fullständiga översyn av roamingmarknaden (*kommissionens rapport*), som visar att avskaffandet av tilläggsavgifter för roaming i hög grad har gagnat resenärer i unionen. Användningen av mobiltjänster, dvs. reglerade roamingtjänster för röstsamtal, sms eller data, vid resor i unionen har ökat snabbt och kraftigt, vilket bekräftar genomslaget av unionens roamingregler. Slutsatsen i kommissionens rapport var att trots vissa tecken på konkurrensdynamik i både slutkunds- och grossistledet på roamingmarknaderna har de underliggande grundläggande konkurrensvillkoren inte ändrats och kommer sannolikt inte heller att ändras inom överskådlig tid. Regleringen av slutkunds- och grossistmarknaderna är därför fortfarande nödvändig och bör inte överges. I kommissionens rapport konstateras särskilt att den kraftiga sänkningen av pristaken för roaming i grossistledet har bidragit till en ytterligare sänkning av roamingpriserna i grossistledet vilket har gynnat operatörer med nettoutlöfte av trafik, dvs. operatörer med en kundbas som konsumerar fler mobiltjänster på partneroperatörers nät i andra medlemsstater än vad som konsumeras av partneroperatörernas kundbas på det egna nätet.

I kommissionens rapport konstaterades att organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec) rekommenderat ytterligare sänkning av pristaken för roaming i grossistledet. Kommissionen analyserade och dokumenterade behovet av att ytterligare sänka pristaken för roaming i grossistledet och bedömt vilken sänkingsgrad som behövs för att värddoperatörer ska kunna få täckning för sina kostnader för att tillhandahålla roamingtjänster i grossistledet. I kommissionens rapport hänvisades det till kravet i förordning (EU) nr 531/2012 att roamingkunder ska ha tillgång till samma tjänster i andra medlemsstater, till samma pris, förutsatt att dessa tjänster kan levereras i värdnätet. I kommissionens rapport uppmärksammades dessutom den helt nya utvecklingen med nya sätt att bedriva handel med roamingtrafik i grossistledet, till exempel onlineplattformar för handel, som har potential att främja konkurrens på roamingmarknaden i grossistledet och underlätta förhandlingar mellan operatörer. Slutligen konstaterades det att separat försäljning av dataroamingtjänster inte har utnyttjats av marknaden.

- (4) Förordning (EU) nr 531/2012 upphör att gälla den 30 juni 2022 och syftet med den här förordningen är att omarbeta den och samtidigt införa nya åtgärder för att öka transparensen, bland annat transparens när det gäller användningen av mervärdetjänster vid roaming och användningen av roaming i icke markbundna allmänna mobilnät samt att säkerställa en verklig upplevelse av roaming till inrikestaxor i fråga om tjänstekvalitet och tillgång till alarmeringstjänster vid roaming. Den här förordningens giltighetstid är fastställd till tio år, fram till 2032, för att skapa säkerhet på marknaden och minimera regleringsbördan. Genom den här förordningen införs ett krav på att kommissionen ska göra översyner och överlämna rapporter till Europaparlamentet och rådet 2025 och 2029, som vid behov ska åtföljas av ett lagstiftningsförslag om ändring av den här förordningen, om marknadsutvecklingen gör detta nödvändigt. På grund av en snabb marknadsutveckling och den snabba utbredningen av ny teknik bör kommissionen särskilt bedöma huruvida det är lämpligt att lägga fram ett lagstiftningsförslag om ändring av den här förordningen när den utfärdar sin första rapport 2025.
- (5) De nationella regleringsmyndigheter eller andra behöriga myndigheter som har ansvaret för att skydda och främja intressena för de mobilkunder som normalt är bosatta inom deras territorium har inte möjlighet att kontrollera de värdnätoperatörer som finns i andra medlemsstater och som dessa kunder är beroende av för att kunna använda internationella roamingtjänster. Denna bristande kontroll skulle kunna minska effekten av de åtgärder som medlemsstater vidtar på grundval av deras restbefogenhet att anta bestämmelser på konsumentskyddsområdet.
- (6) Unionens marknad för mobilkommunikationer är fortfarande fragmenterad och det finns inget mobilnät som täcker samtliga medlemsstater. Till följd av detta köper roamingleverantörer roamingtjänster i grossistledet från eller utbyter roamingtjänster i grossistledet med operatörer i besökta medlemsstater för att kunna tillhandahålla mobilkommunikationstjänster till sina nationella kunder som reser i andra medlemsstater.
- (7) En inre telekommarknad kan inte anses finnas så länge nationella priser och roamingpriser skiljer sig åt. Skillnaderna mellan nationella avgifter och roamingavgifter bör därför elimineras för att skapa en inre marknad för mobilkommunikationstjänster.
- (8) En gemensam harmoniserad metod bör användas för att säkerställa att användare av markbundna allmänna mobilnät under resor inom unionen inte ska behöva betala orimligt höga priser för unionsomfattande roamingtjänster, och därigenom öka konkurrensen mellan roamingleverantörer när det gäller roamingtjänster, uppnå en hög konsumentskyddsnivå och bevara såväl incitament för innovation som konsumenternas fria val. Mot bakgrund av att de berörda tjänsterna är gränsöverskridande behövs en sådan gemensam metod för att roamingleverantörer ska kunna verka inom ett enda enhetligt regelverk grundat på kriterier som fastställs på ett objektivt sätt.

- (9) Den utbredda användningen av mobila enheter med internetfunktion innebär att dataroaming har stor ekonomisk betydelse. Detta är relevant för både användare och leverantörer av tillämpningar och innehåll. För att främja utvecklingen på denna marknad bör avgifterna för dataöverföring inte hämma tillväxten, i synnerhet med tanke på att utvecklingen och utbyggnaden av nästa generations höghastighetsnät och höghastighetstjänster förväntas tillta i stadig takt.
- (10) Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG ⁽⁷⁾, 2002/20/EG ⁽⁸⁾, 2002/21/EG ⁽⁹⁾, 2002/22/EG ⁽¹⁰⁾ och 2002/58/EG ⁽¹¹⁾ hade till syfte att skapa en inre marknad för elektronisk kommunikation inom unionen, samtidigt som en hög konsumentskyddsnivå skulle säkerställas genom ökad konkurrens. Med undantag för direktiv 2002/58/EG upphävdes dessa direktiv genom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 ⁽¹²⁾.

Direktiv (EU) 2018/1972 syftar till att främja investering i och användning av nät med mycket hög kapacitet i unionen samt att fastställa nya spektrumregler för mobilkonnektivitet och 5G. Direktiv (EU) 2018/1972 föreskriver också att nationella regleringsmyndigheter och andra behöriga myndigheter samt Berec, kommissionen och medlemsstaterna bland annat ska uppnå målen att bidra till utvecklingen av den inre marknaden och främja unionsmedborgarnas intressen. Det direktivet säkerställer bland annat att alla slutanvändare har tillgång till kommunikation till rimligt pris, inklusive internet. Det förbättrar konsumentskyddet, ökar säkerheten för användarna och underlättar regleringsåtgärder.

- (11) Grossist- och slutkundsledet på roamingmarknaden har unika särdrag som motiverar exceptionella åtgärder som går utöver de mekanismer som annars finns att tillgå inom ramen för direktiv (EU) 2018/1972.
- (12) Denna förordning bör göra det möjligt att avvika från annars tillämpliga bestämmelser i direktiv (EU) 2018/1972, på så vis att priserna för erbjuda tjänster ska fastställas genom affärsavtal om det inte finns någon operatör med betydande marknadsinflytande, och på så sätt skapa utrymme för införandet av kompletterande lagstadgade skyldigheter som avspeglar de speciella särdrag som de unionsomfattande roamingtjänsterna har.
- (13) För att skydda roamingkunderna mot stigande slutkundspriser för reglerade roamingtjänster, dvs. reglerade roamingtjänster för röstsamtal, sms eller data, på grund av fluktuationer i referensväxelkurserna för andra valutor än euron, bör en medlemsstat som inte har euro som valuta tillämpa ett genomsnitt av flera referensväxelkurser över tid för att fastställa de högsta tillämpliga tilläggsavgifterna i sin valuta. Om de högsta avgifterna inte anges i euro bör de tillämpliga värdena fastställas i den aktuella valutan genom tillämpning av genomsnittet av flera referensväxelkurser över tid som offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning* (EUT) den dag som anges i denna förordning. Om det inte gjorts något offentliggörande den angivna dagen bör de tillämpliga referensväxelkurserna vara de som offentliggörs i det första nummer av EUT som utkommer efter den dagen och som innehåller sådana referensväxelkurser. För att anpassa fastställandet av värden i andra valutor än euro till den regel som tillämpas på kommunikation inom unionen i enlighet med förordning (EU) 2015/2120, bör de högsta avgifterna i andra valutor än euro fastställas genom tillämpning av genomsnittet av de referensväxelkurser som offentliggörs av Europeiska centralbanken i EUT den 15 januari, den 15 februari och den 15 mars det relevanta kalenderåret. De högsta avgifter som beräknas på detta sätt för 2022 bör gälla från och med dagen för denna förordnings ikraftträdande till och med den 15 maj 2023.

⁽⁷⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG av den 7 mars 2002 om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektiv) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 7).

⁽⁸⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/20/EG av den 7 mars 2002 om auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (auktorisationsdirektiv) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 21).

⁽⁹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG av den 7 mars 2002 om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektiv) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 33).

⁽¹⁰⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/22/EG av den 7 mars 2002 om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (direktiv om samhällsomfattande tjänster) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 51).

⁽¹¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation) (EGT L 201, 31.7.2002, s. 37).

⁽¹²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 av den 11 december 2018 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation (EUT L 321, 17.12.2018, s. 36).

- (14) För att ge utrymme för en effektivare, mer integrerad och konkurrenskraftig marknad för roamingtjänster bör det inte finnas några begränsningar som hindrar företag från att förhandla om tillträde i grossistledet i syfte att tillhandahålla roamingtjänster, inklusive kommunikation maskin till maskin. Hinder mot roamingtjänstillträde i grossistledet på grund av skillnader i förhandlingsstyrka mellan företagen och deras grad av ägande när det gäller infrastruktur bör undanröjas. Därför bör roamingavtal i grossistledet iakta principen om teknikeutralitet och säkerställa att alla operatörer har lika och rättvisa möjligheter att få tillträde till alla tillgängliga nät och tekniker och bör respektera principen att sådana avtal förhandlas fram i god tro för att ge roamingleverantörer möjlighet att erbjuda roamingtjänster i slutkundsledet som motsvarar de tjänster som de erbjuder på nationell nivå. Denna förordning ålägger inte roamingleverantörer någon skyldighet att ingå roamingavtal i grossistledet endast med de operatörer som har de mest avancerade näten, under förutsättning att de krav på tjänstekvalitet i slutkundsledet som fastställs i denna förordning uppfylls. De operatörer som söker roamingtjänstillträde i grossistledet bör ha frihet att förhandla om sina roamingavtal i grossistledet utifrån sina egna kommersiella behov och sina slutanvändares bästa intresse. Under övergången till nästa generations mobilnät och mobilteknik bör roamingleverantörer därför gradvis säkerställa roamingtjänstillträde i grossistledet som möjliggör tillhandahållande av roamingtjänster i slutkundsledet i andra medlemsstater på likvärdiga avtalsvillkor som i deras hemmedlemsstat, i enlighet med målen för roaming till inrikestaxor. Roamingleverantörer bör erbjuda roamingtjänster i slutkundsledet som är likvärdiga med de mobilkommunikationstjänster som de erbjuder nationellt när det finns omfattande täckning eller när det finns konkurrenskraftiga erbjudanden om tillträde till nästa generations mobilnät och mobilteknik i den besökta medlemsstaten, i enlighet med Berecs riktlinjer för roamingtjänstillträde i grossistledet.

Virtuella mobiloperatörer och återförsäljare av mobilkommunikationstjänster som saknar egen nätinфраstruktur tillhandahåller vanligen roamingtjänster som grundar sig på affärsavtal om roaming i grossistledet med deras värdnätoperatörer i samma medlemsstat. Det är emellertid möjligt att avtalsförhandlingar inte ger virtuella mobiloperatörer och återförsäljare tillräcklig marginal för att kunna stimulera konkurrensen genom lägre priser. Undanröjandet av dessa hinder och balans i förhandlingspositionerna mellan de virtuella mobiloperatörerna eller återförsäljarna och värdnätoperatörerna genom ett tillträdeskrav och pristak för grossisttaxor bör främja utvecklingen av alternativa, innovativa och unionsomfattande roamingtjänster och roamingerbjudanden till kunder. Direktiv (EU) 2018/1972 föreskriver inte någon lösning på detta problem genom införandet av skyldigheter för operatörer med betydande marknadsinflytande.

- (15) En skyldighet att bevilja varje rimlig begäran om tillträde i grossistledet till allmänna mobilnät i syfte att tillhandahålla roamingtjänster bör därför föreskrivas. Sådant tillträde bör anpassas efter behoven hos de aktörer som begär tillträde. Slut användare av tjänster som kräver modern teknik och roamingtjänster i slutkundsledet bör kunna åtnjuta samma tjänstekvalitet vid roaming som i hemlandet. En skyldighet avseende roamingtjänstillträde i grossistledet bör därför säkerställa att den aktör som söker tillträde kan replikera den slutkundstjänst som erbjuds i hemlandet, om inte de värdnätoperatörer av vilka tillträde begärs kan bevisa att det inte är tekniskt möjligt att göra detta. De parametrar enligt vilka mobiltjänster erbjuds av värdnätoperatören till sina nationella kunder ska anses vara tekniskt möjliga. Om inte annat följer av det relevanta roamingavtalet i grossistledet, och utan att det påverkar de skyldigheter i slutkundsledet som fastställs i denna förordning, bör värdnätoperatören säkerställa att roamingkunder på det egna nätet inte omfattas av villkor som är mindre fördelaktiga än de villkor som värdnätoperatören erbjuder sina nationella kunder, till exempel när det gäller tjänstekvalitet, såsom den tillgängliga hastigheten. Tillträde bör vägras enbart på grundval av objektiva kriterier, exempelvis teknisk genomförbarhet och behovet av att upprätthålla nätintegriteten.

Värdnätoperatören bör inte vägra eller begränsa tillträde på grundval av kommersiella överväganden på ett sådant sätt att tillhandahållandet av konkurrerande roamingtjänster begränsas. Om tillträde vägras bör den part som anser att dess intressen har åsidosatts kunna hänskjuta ärendet till tvistlösning i enlighet med det förfarande som anges i denna förordning. För att säkerställa likvärdiga förutsättningar bör tillträde i grossistledet i syfte att tillhandahålla roamingtjänster beviljas i enlighet med de lagstadgade skyldigheter som fastställs i denna förordning och som är tillämpliga på grossistnivå, varvid hänsyn bör tas till de olika kostnadselement som är nödvändiga för att tillhandahålla tillträdet. En konsekvent regleringsstrategi för tillträde i grossistledet för tillhandahållande av roamingtjänster bör bidra till att undvika snedvridning mellan medlemsstater. Berec bör i samråd med kommissionen och i samarbete med berörda aktörer utfärda riktlinjer för tillträde i grossistledet i syfte att tillhandahålla roamingtjänster.

- (16) En skyldighet att bevilja roamingtjänstillträde i grossistledet bör innefatta tillhandahållande av direkta roamingtjänster i grossistledet samt tillhandahållande av roamingtjänster i grossistledet för återförsäljning genom tredje parter. Skyldigheten att bevilja roamingtjänstillträde bör även omfatta mobilnätoperatörens skyldighet att göra det möjligt för virtuella mobiloperatörer och återförsäljare att köpa reglerade roamingtjänster i grossistledet

från aggregatorer i grossistledet som utgör en samlad tillträdespunkt och en standardiserad plattform för roamingavtal i hela unionen. För att säkerställa att operatörerna ger roamingleverantörer tillträde till alla faciliteter som är nödvändiga för tillträde till direkta roamingtjänster i grossistledet och tillträde till roamingtjänster i grossistledet för återförsäljning inom rimlig tid bör ett referenserbjudande offentliggöras med standardvillkoren för direkt roamingtjänstillträde i grossistledet och tillträde till roamingtjänster i grossistledet för återförsäljning. Offentliggörandet av referenserbjudandet bör inte förhindra avtalsförhandlingar mellan den som begär tillträde och den som ger tillträde om prisnivån för det slutliga grossistavtalet eller om ytterligare tillträdestjänster i grossistledet som går utöver de tjänster som är nödvändiga för tillträde till direkta roamingtjänster i grossistledet och tillträde till roamingtjänster i grossistledet för återförsäljning.

- (17) En skyldighet att bevilja roamingtjänstillträde i grossistledet bör omfatta tillträde till alla delar som krävs för att tillhandahålla roamingtjänster, såsom nätelement och tillhörande faciliteter, relevanta programvarusystem, inbegripet driftstödssystem, informationssystem eller databaser för förbeställning, tillhandahållande, beställning, underhåll, begäran om reparation samt fakturering, tillträde till nummeromvandling eller system som erbjuder likvärdiga funktioner, mobilnät och virtuella nättjänster.
- (18) Om de som söker tillträde till roamingtjänster i grossistledet för återförsäljning begär tillträde till faciliteter eller tjänster utöver vad som är nödvändigt för tillhandahållandet av roamingtjänster i slutkundsledet, kan mobilnätoperatörerna ta ut rättvisa och rimliga avgifter för dessa faciliteter eller tjänster. Dessa ytterligare faciliteter eller tjänster kan bland annat vara mervärdetjänster, ytterligare programvara och informationssystem eller faktureringsarrangemang.
- (19) Enligt artikel 109 i direktiv (EU) 2018/1972 ska medlemsstaterna säkerställa att alla slutanvändare har tillgång till alarmeringstjänster avgiftsfritt via nödkommunikation till den lämpligaste larmcentralen. Enligt det direktivet ska medlemsstaterna också säkerställa att slutanvändare med funktionsnedsättning har tillgång till alarmeringstjänster via nödkommunikation, inbegripet under resor inom unionen, och att sådan tillgång motsvarar den som andra slutanvändare åtnjuter. Sådana medel för tillgång kan omfatta en realtidstexttjänst eller totalkonversations-tjänst i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/882⁽¹⁾ eller andra icke-talkommunikationstjänster, såsom sms, meddelandetjänster eller videotjänster genom larmtillämpningar, eller samtalsförmedlande tjänster, som medlemsstaterna använder med beaktande av kraven i unionsrätten samt kapaciteten och den tekniska utrustningen i det nationella larmcentralssystemet. Genomförandet av de medel för tillgång till alarmeringstjänster som är tillgängliga för roamingkunder med funktionsnedsättning och tillhandahållandet av lokaliseringssuppgifter bör i möjligaste mån baseras på europeiska standarder eller specifikationer. Sådana standarder bör främjas av kommissionen och medlemsstaterna i samarbete med europeiska standardiseringsorgan och andra relevanta organ.

Det är medlemsstaternas sak att fastställa vilken typ av nödkommunikation som är tekniskt möjlig för att säkerställa roamingkundernas tillgång till alarmeringstjänster. För att säkerställa att roamingkunderna har tillgång till nödkommunikation enligt de villkor som fastställs i artikel 109 i direktiv (EU) 2018/1972 bör värdnätoperatörer i referenserbjudandet inkludera information om vilken typ av nödkommunikation som är föreskriven och teknisk möjlig för att säkerställa tillgång för roamingkunder enligt nationella åtgärder i den besökta medlemsstaten. Dessutom bör roamingavtal i grossistledet innehålla information om de tekniska parametrar som säkerställer tillgång till alarmeringstjänster, inbegripet för roamingkunder med funktionsnedsättning, och överföringen av lokaliseringssuppgifter, inklusive uppgifter från telefoner, till den lämpligaste larmcentralen i den besökta medlemsstaten. Roamingleverantören bör baserat på denna information kunna identifiera och tillhandahålla nödkommunikationen och överföringen av lokaliseringssuppgifter utan avgift.

- (20) Vissa villkor får inkluderas i referenserbjudandena för att mobilnätoperatörer ska kunna hindra permanent roaming eller onormal användning eller missbruk av roamingtjänstillträde i grossistledet. En värdnätoperatör som har rimliga skäl att anta att en betydande andel av roamingleverantörens kunder bedriver permanent roaming eller att det förekommer onormal användning eller missbruk av roamingtjänster i grossistledet bör kunna anmoda roamingleverantören att tillhandahålla information, i aggregerad form och helt i överensstämmelse med unionens och nationella dataskyddskrav, med vilkas hjälp det kan fastställas om det föreligger en situation där ett betydande antal av roamingleverantörens kunder bedriver permanent roaming eller om det förekommer onormal användning eller missbruk av roamingtjänstillträde i grossistledet, exempelvis information om antalet kunder med obetydlig

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/882 av den 17 april 2019 om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster (EUT L 151, 7.6.2019, s. 70).

inhemsk konsumtion jämfört med deras roamingkonsumtion. Dessutom bör uppsägning av roamingavtal i grossistledet i syfte att förhindra permanent eller onormal roaming i grossistledet, eller missbruk av roamingtjänst-tillträde i grossistledet, genomföras endast om mindre strikta åtgärder inte har avhjälpt problemet. En sådan uppsägning bör villkoras av förhandsgodkännande från värnåtsoperatörens nationella regleringsmyndighet, varvid utlåtandet från Berec i största möjliga utsträckning ska beaktas, i de fall då Berec har rådfrågats.

Mindre strikta åtgärder kan innefatta fastställandet av högre grossistavgifter, som inte överskrider de högsta grossistavgifterna som fastställs i denna förordning för volymer som överskrider en i avtalet angiven sammanlagd volym. Sådana högre avgifter bör fastställas på förhand, eller från och med den tidpunkt då värnåtsoperatören, på grundval av objektiva kriterier, har konstaterat och underrättat hemmanåtsoperatören om att det föreligger en situation där ett betydande antal av roamingleverantörens kunder bedriver permanent roaming eller att det förekommer onormal användning eller missbruk av roamingtjänsttillträde i grossistledet. Mindre strikta åtgärder kan även innefatta att hemmanåtsoperatören åtar sig att anpassa eller se över den policy för skäligen användning som tillämpas på kunderna, i enlighet med de genomförandeakter som antagits i enlighet med denna förordning, eller att värnåtsoperatören kan begära att roamingavtalet i grossistledet ses över. För att värna transparensen bör den nationella regleringsmyndigheten göra begäranden om godkännande av uppsägning av roamingavtal i grossistledet allmänt tillgängliga, om inte annat följer av hänsyn till affärshemligheter.

- (21) I syfte att möjliggöra utvecklingen av effektivare, mer integrerade och konkurrenskraftiga marknader för roamingtjänster bör operatörer då de förhandlar om roamingtjänsttillträde i grossistledet i syfte att tillhandahålla roamingtjänster i slutkundsledet ges möjlighet att förhandla om innovativa prissättningsystem i grossistledet som inte direkt baseras sig på faktiska konsumtionsvolymer, såsom schablonbetalningar, förhandsåtaganden eller kapacitetsbaserade roamingavtal i grossistledet, eller prissättningsystem som återspeglar variationer i efterfrågan under året. Med förbehåll för de begränsningar för permanent roaming som ingår i denna förordning är maskin till maskin-kommunikation, dvs. tjänster som inbegriper automatisk överföring av data och information mellan enheter eller programvarubaserade applikationer med begränsad eller ingen mänsklig medverkan, inte undantagna från tillämpningsområdet för denna förordning eller de relevanta skyldigheter avseende roamingtjänsttillträde i grossistledet som fastställs i denna förordning, inbegripet bestämmelserna om skäligen användning av roamingtjänster och möjligheten för mobilnåtsoperatörer att i sina referenserbidanden inkludera villkor för att förhindra permanent användning av reglerade roamingtjänster eller onormal användning eller missbruk av roamingtjänsttillträde i grossistledet. Permanent roaming är dock föremål för avtalsförhandlingar och kan överenskommas mellan två roamingpartner i ett roamingavtal i grossistledet. För att möjliggöra utvecklingen av effektivare och mer konkurrenskraftiga marknader för maskin till maskin-kommunikation förväntas det att mobilnåtsoperatörer i allt högre grad kommer att reagera på och godta varje rimlig begäran om roamingavtal i grossistledet till skäliga villkor som uttryckligen tillåter permanent roaming när det gäller maskin till maskin-kommunikation.

De bör kunna upprätta flexibla roamingavtal i grossistledet som ger möjlighet till roamingtjänster i grossistledet och tillämpa taxsystem som inte baseras på förbrukad datavolym utan i stället på alternativa system, såsom antalet uppkopplade maskiner per månad. I detta sammanhang bör de berörda parterna vid gränsöverskridande tvister ha tillgång till det tvistlösningsförfarande som fastställs i artikel 27 i direktiv (EU) 2018/1972. Förhandlingsparterna bör ha möjlighet att komma överens om att inte tillämpa de högsta reglerade roamingavgifterna i grossistledet under hela den tid då roamingavtalen i grossistledet är i kraft. Detta skulle innebära att ingen av parterna senare kan begära att de volymbaserade högsta roamingavgifterna i grossistledet tillämpas på faktisk förbrukning, såsom föreskrivs i denna förordning. Detta bör inte påverka skyldigheterna att tillhandahålla reglerade roamingtjänster i slutkundsledet. I kommissionens rapport uppmärksammas dessutom den helt nya utvecklingen med nya sätt att bedriva handel med roamingtrafik i grossistledet, till exempel onlineplattformar för handel, som har potential att underlätta förhandlingsprocessen mellan operatörer. Användningen av liknande instrument kan bidra till att förbättra konkurrensen på roamingmarknaden i grossistledet och ytterligare pressa ner de faktiska grossisttaxor som tas ut.

- (22) Förordning (EU) nr 531/2012 föreskriver att slutanvändare inte får hindras av operatörer från att få tillgång till reglerade dataroamingtjänster på ett värånät som erbjuds av en alternativ roamingleverantör. Denna strukturella åtgärd, som infördes genom skyldigheten till separat försäljning av dataroamingtjänster, saknar dock verkan efter införandet av roaming till inrikestaxor. På grund av bristen på genomslag på marknaden tycks denna skyldighet dessutom inte längre vara relevant. Därför bör de bestämmelser som kräver att operatörer ska tillhandahålla separat försäljning av dataroamingtjänster i slutkundsledet upphöra att gälla.

- (23) För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av denna förordning bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter när det gäller fastställande av närmare tillämpningsföreskrifter för policyer för skäligen användning och metodik för bedömning av hållbarheten vad gäller avskaffande av tilläggsavgifter för roaming i slutkundsledet till inrikespriser samt om den ansökan som en roamingleverantör ska lägga fram med avseende på denna bedömning. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011⁽⁴⁾. Fram till antagandet av dessa genomförandeåtgärder bör kommissionens genomförandeförordning (EU) 2016/2286⁽⁵⁾ fortsätta att gälla.
- (24) Lagstadgade skyldigheter bör införas i både grossist- och slutkundsleden för att skydda roamingkundernas intressen, eftersom det har visat sig att prissänkningar i grossistledet för unionsomfattande roamingtjänster inte alltid avspeglas genom lägre priser i slutkundsledet, då det har saknats incitament för detta. Åtgärder som innebär att nivån på slutkundspriserna sänks, utan att något görs vad avser kostnaderna i grossistledet för att tillhandahålla dessa tjänster, riskerar å andra sidan att hindra den inre marknaden för roamingtjänster från att fungera smidigt och skulle inte medge någon ökad konkurrensnivå.
- (25) Avskaffandet av tilläggsavgifter för roaming i slutkundsledet enligt förordning (EU) 2015/2120 var nödvändigt för att skapa och underlätta en fungerande digital inre marknad i hela unionen. Den förordningen var emellertid i sig inte tillräcklig för att säkerställa att roamingmarknaden fungerar på ett korrekt sätt. Den här förordningen bör bidra till att prissättningsmodellerna på de inhemska marknaderna inte påverkas genom avskaffandet av tilläggsavgifter för roaming i slutkundsledet.
- (26) Det relevanta nationella slutkundspriset bör motsvara den nationella enhetsbaserade slutkundsavgiften. I situationer där det inte finns några särskilda nationella slutkundspriser att använda som grund för en reglerad roamingtjänst i slutkundsledet (till exempel vid nationella obegränsade avgiftsplaner, paketerbudanden eller nationella taxor som inte omfattar data), bör det nationella slutkundspriset anses utgöra samma avgiftsmekanism som om kunden förbrukade i enlighet med den nationella avgiftsplanen i den kundens medlemsstat.
- (27) Vid roaming inom unionen bör roamingkunder kunna använda de slutkundstjänster som de abonnerar på och åtnjuta samma kvalitetsnivå på tjänsterna som de har hemma. Därför, och i enlighet med de tillträdesskyldigheter i grossistledet som fastställs i denna förordning, bör roamingleverantörer och mobilnätoperatörer vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att reglerade roamingtjänster i slutkundsledet tillhandahålls enligt samma villkor som om dessa tjänster konsumerades i hemlandet. Om exempelvis den högsta tillgängliga datahastigheten i värdnätet är lika med eller högre än den högsta tillgängliga hastighet som roamingleverantören erbjuder i hemlandet, bör roamingleverantören inte erbjuda en lägre hastighet än den högsta tillgängliga hastighet som tillhandahålls i hemlandet. Om den högsta tillgängliga datahastigheten i värdnätet är lägre än den högsta tillgängliga hastighet som roamingleverantören erbjuder i hemlandet, bör roamingleverantören inte erbjuda en lägre hastighet än den högsta tillgängliga hastighet som tillhandahålls i värdnätet. Om en nyare nätgeneration eller nätteknik finns tillgänglig i värdnätet bör roamingleverantören inte begränsa roamingtjänsten till en nätgeneration eller nätteknik som är äldre än den som erbjuds i hemlandet. I synnerhet under övergången till nästa generations mobilnät och mobilteknik, om roamingleverantörens och värdnätoperatörens införande av dessa nät och denna teknik inte är jämförbart, får roamingleverantören dessutom erbjuda den reglerade roamingtjänsten i slutkundsledet med befintlig mobilteknik. Kommersiella överväganden som leder till en minskad kvalitet på reglerade roamingtjänster i slutkundsledet, såsom minskad bandbredd för att minska roamingvolymerna, bör förbjudas. Operatörer bör vidta rimliga åtgärder för att minimera onödiga förseningar i överlämnanden mellan mobilnät utan att det påverkar tillämpningen av artikel 28 i direktiv (EU) 2018/1972. Nationella förvaltningar och operatörer kan ingå avtal om spektrumsamordning och säkerställa täckning, åtminstone längs 5G-korridorerna och landtransportleder.
- (28) Roamingleverantörer bör kunna tillämpa policyer för skäligen användning på konsumtion av reglerade roamingtjänster i slutkundsledet till gällande nationellt slutkundspris. Policyer för skäligen användning bör endast åtgärda onormal användning eller missbruk av reglerade roamingtjänster i slutkundsledet, såsom användning av sådana tjänster av roamingkunder i en annan medlemsstat än den nationella leverantörens i andra syften än för periodiska resor.

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

⁽⁵⁾ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2016/2286 av den 15 december 2016 om tillämpningsföreskrifter för policyer för normal användning och metodik för bedömning av hållbarheten vad gäller avskaffande av tilläggsavgifter för roaming i slutkundsledet och ansökan som inlämnas av roamingleverantörer för denna bedömning (EUT L 344, 17.12.2016, s. 46).

Genomförandeåtgärder avseende tillämpningen av policyer för skäligen användning bör säkerställa att detta mål inte kringgås av roamingleverantörer för att uppnå andra syften som är till nackdel för de roamingkunder som gör periodiska resor. Vid fall av force majeure som orsakas av sådana omständigheter som pandemier, tillfälligt stängda gränser eller naturkatastrofer, vilka medför en ofrivillig förlängning av roamingkunders tillfälliga vistelse i en annan medlemsstat, bör roamingleverantörerna utöka den tillämpliga skäligen användningen under en lämplig tidsperiod, efter en motiverad begäran från roamingkunden. En policy för skäligen användning bör ge roamingleverantörens kunder möjlighet att konsumera volymer av reglerade roamingtjänster i slutkundsledet till det gällande nationella slutkundspris som överensstämmer med deras respektive avgiftsplaner. Genomförandeåtgärder avseende tillämpningen av policyer för skäligen användning bör ta hänsyn till de många och varierande mönstren för roamingkunders periodiska resor, för att säkerställa att policyer för skäligen användning inte hindrar sådana kunder från verklig roaming till inrikestaxor.

- (29) Vid översynen av sina genomförandeakter bör kommissionen, efter samråd med Berec, bedöma i vilken utsträckning marknadsförhållanden, konsumtions- och rese-mönster, utvecklingen och konvergensen i fråga om prissättning och den märkbara risken för snedvridning av konkurrensen skulle möjliggöra ett hållbart tillhandahållande av roamingtjänster till nationella priser för periodiska resor och möjligheten att begränsa tillämpningen och effekterna av åtgärderna enligt en policy för skäligen användning till undantagsfall.
- (30) Under specifika och extraordinära omständigheter bör en roamingleverantör som inte har möjlighet att täcka sina totala faktiska och prognostiserade kostnader för att tillhandahålla reglerade roamingtjänster i slutkundsledet genom sina totala faktiska och prognostiserade intäkter från sådana tjänster, kunna ansöka om tillstånd att tillämpa en tilläggsavgift i syfte att säkerställa hållbarheten i sin nationella avgiftsmodell. Bedömningen av hållbarheten i den nationella avgiftsmodellen bör vara baserad på relevanta objektiva faktorer som är specifika för roamingleverantören, inbegripet objektiva variationer mellan roamingleverantörer i den berörda medlemsstaten och de nationella pris- och intäktsnivåerna. Detta kan till exempel vara fallet när det gäller nationella slutkundsmodeller med schablonpris hos operatörer med betydande negativ obalans i trafiken, då det implicita nationella enhetspriset är lågt och operatörens totala intäkter också är låga i förhållande till bördan för roamingkostnaderna, eller då det implicita enhetspriset är lågt och den faktiska eller prognostiserade konsumtionen av roamingtjänster är hög. För att undvika att roamingleverantörernas nationella avgiftsmodell blir ohållbar på grund av sådana kostnadstäckningsproblem och genererar en risk för en märkbar påverkan på den nationella prisutvecklingen eller en så kallad waterbed-effekt, bör roamingleverantörerna, efter godkännande av den nationella regleringsmyndigheten, under sådana omständigheter ha möjlighet att tillämpa en tilläggsavgift på reglerade roamingtjänster i slutkundsledet endast i den utsträckning som det är nödvändigt för att täcka alla relevanta kostnader för tillhandahållandet av sådana tjänster.
- (31) De kostnader som uppstått för att reglerade roamingtjänster i slutkundsledet ska kunna tillhandahållas bör därför fastställas genom hänvisning till de faktiska roamingavgifter i grossistledet som tillämpas på den utgående roamingtrafik från den berörda roamingleverantören som överstiger dess inkommande roamingtrafik, samt genom hänvisning till en rimlig ersättning för samkostnader och gemensamma kostnader. Intäkter från reglerade roamingtjänster i slutkundsledet bör fastställas med hänvisning till intäkter vid de prisnivåer som kan tas ut nationellt för konsumtion av reglerade roamingtjänster, oavsett om det gäller ett pris per enhet eller som en andel av en schablonavgift som avspeglar de faktiska och prognostiserade andelarna av de reglerade roamingtjänster i slutkundsledet som kunder inom unionen konsumerar och de reglerade roamingtjänster som konsumeras nationellt. Hänsyn bör också tas till konsumtionen av reglerade roamingtjänster i slutkundsledet och roamingleverantörens kunders inhemska konsumtion samt till konkurrens-, pris- och intäktsnivåerna på den nationella marknaden, samt varje märkbar risk för att roaming till nationella slutkundspriser i mätbar omfattning kan påverka utvecklingen av dessa priser.
- (32) I förordning (EU) nr 531/2012 föreskrivs att om en roamingleverantör tar ut en tilläggsavgift för konsumtion av reglerade roamingtjänster i slutkundsledet utöver någon gräns enligt en fastställd policy för skäligen användning, får summan av det nationella slutkundspriset och den eventuella tilläggsavgift som tillämpas på reglerade ringda roamingsamtal, reglerade skickade sms-roamingmeddelanden eller reglerade dataroamingtjänster inte överstiga 0,19 EUR per minut, 0,06 EUR per sms-meddelande respektive 0,20 EUR per använd megabyte. Mot bakgrund av att reglerna för roaming till inrikestaxor gäller sedan den 15 juni 2017 behövs den bestämmelsen inte längre.
- (33) I enlighet med principen om att den uppringande parten betalar är det inte mobilkunden som betalar för att ta emot nationella mobilsamtal; i stället täcks kostnaden för att terminera ett samtal inom den uppringda partens nät av slutkundsavgiften för den uppringande parten. Att mobiltermineringstaxorna i olika medlemsstater allmer närmar sig varandra bör göra det möjligt att tillämpa samma princip på reglerade roamingsamtal i slutkundsledet. Enligt

artikel 75.1 i direktiv (EU) 2018/1972 har kommissionen genom kommissionens delegerade förordning (EU) 2021/654⁽¹⁹⁾ fastställt en enda unionsomfattande högsta termineringstaxa för mobiltjänster i form av röstsamtal, för att minska regleringsbördan och åtgärda konkurrensproblem förbundna med terminering av röstsamtal på ett enhetligt sätt i hela unionen. Delegerad förordning (EU) 2021/654 omfattar en treårig gradvis nedsättning: Den enda unionsomfattande högsta termineringstaxan för röstsamtal i mobila nät kommer att vara 0,7 cent 2021, 0,55 cent 2022 och 0,4 cent 2023 för att sedan nå en enda högsta unionsomfattande termineringstaxa på 0,2 cent från och med 2024. Den tilläggsavgift som tillämpas på mottagna reglerade roamingsamtal i de situationer som anges i denna förordning då roamingleverantörer tillåts ta ut en tilläggsavgift för reglerade roamingtjänster i slutkundsledet bör inte överstiga den enda högsta unionsomfattande termineringstaxa för röstsamtal i mobila nät som fastställs av kommissionen för året i fråga i delegerad förordning (EU) 2021/654. Om kommissionen senare kommer fram till att det inte längre är nödvändigt att fastställa en enda unionsomfattande högsta termineringstaxa för röstsamtal i mobila nät bör eventuella tilläggsavgifter som tillämpas på mottagna reglerade roamingsamtal inte överskrida den taxa som fastställs i den senaste delegerade akt som antagits enligt artikel 75 i direktiv (EU) 2018/1972.

- (34) När leverantörer av unionsomfattande reglerade roamingtjänster ändrar sina roamingtaxor i slutkundsledet och åtföljande riktlinjer för roaminganvändning i enlighet med denna förordning, bör sådana ändringar inte medföra att mobilkunder får rätt, enligt nationell lagstiftning som införlivar direktiv (EU) 2018/1972, att säga upp sina slutkundsavtal.
- (35) I ett slutkundsavtal som omfattar någon typ av reglerade roamingtjänster i slutkundsledet bör de egenskaper som den reglerade roamingtjänsten i slutkundsledet har anges på ett tydligt och begripligt sätt, vilket även innefattar tjänstens förväntade kvalitetsnivå. Även om roamingleverantörer inte utövar kontroll över värdnät omfattas de tillhandahållna roamingtjänsterna av roamingavtalet i grossistledet med värdnätoperatören. För att stärka roamingkundernas ställning bör roamingleverantörerna därför på ett tydligt sätt informera sina kunder i slutkundsavtalet om hur kvaliteten på roamingtjänsterna kan skilja sig i praktiken från de tjänster som konsumeras i hemlandet. Roamingleverantörerna bör också i möjligaste mån förklara hur andra relevanta faktorer kan påverka kvaliteten på tjänsten, exempelvis hastigheten, latensen och tillgängligheten för roamingtjänster eller andra tjänster vid roaming, på grund av tillgången till viss teknik, täckning eller variationer på grund av externa faktorer såsom topografi. Ett sådant slutkundsavtal bör också innehålla tydlig och begriplig information om klagomålsförfaranden som finns tillgängliga om tjänstekvaliteten inte motsvarar villkoren i slutkundsavtalet. Roamingleverantören bör behandla alla eventuella klagomål i det avseendet på ett snabbt och effektivt sätt.
- (36) För att säkerställa att roamingkunderna får tillräcklig information om kvaliteten på sina roamingtjänster bör roamingleverantörerna offentliggöra relevant information på sina webbsidor. De bör i detta syfte inkludera information om skälen till varför en roamingtjänst kanske erbjuds på villkor som är mindre fördelaktiga än de som erbjuds i hemlandet. Denna information bör särskilt innehålla en tydlig och begriplig förklaring av eventuella betydande avvikelser från den annonserade eller angivna maximala uppladdnings- och nedladdningshastighet som erbjuds inom landet, och hur sådana avvikelser kan påverka den roamingtjänst som kunden abonnerar på. Informationen kan också innehålla en tydlig och begriplig förklaring till varför eventuella volymbegränsningar, hastighet, tillgängliga nätgenerationer och tillgänglig nätteknik och andra parametrar för tjänstekvalitet kan påverka dataroamingtjänsten i praktiken, särskilt användningen av innehåll, tillämpningar och tjänster vid roaming.
- (37) Roamingkunder och hemnätoperatörer drar ibland oavsiktligt på sig höga räkningar till följd av bristande transparens i fråga om nummer som används för mervärdetjänster i unionen och de priser i grossistledet som tas ut för mervärdetjänster, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 97 i direktiv (EU) 2018/1972. Kommunikation till vissa nummer som används för tillhandahållande av mervärdetjänster, exempelvis betalsamtalsnummer, frisamtalsnummer och nummer med delad kostnad, är föremål för särskilda prisvillkor på nationell nivå. Denna förordning bör inte tillämpas på den del av taxan som tas ut för tillhandahållandet av mervärdetjänster, utan enbart på taxorna för uppkopplingen till sådana tjänster. Principen om roaming till inrikestaxor kan hos roamingkunderna skapa förväntningar på att kommunikation till sådana nummer vid roaming inte borde medföra några ökade kostnader i jämförelse med förhållandena i hemlandet. Detta är dock inte alltid fallet vid roaming. Roamingkunderna drabbas av ökade kostnader, även när de ringer till nummer som är kostnadsfria vid inrikestamtal. Detta skulle kunna undergräva kundernas förtroende när det gäller att använda sina telefoner vid

⁽¹⁹⁾ Kommissionens delegerade förordning (EU) 2021/654 av den 18 december 2020 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 genom fastställande av en enda unionsomfattande högsta termineringstaxa för röstsamtal i mobila nät och en enda unionsomfattande högsta termineringstaxa för röstsamtal i fasta nät (EUT L 137, 22.4.2021, s. 1).

roaming och kan resultera i "chockräkningar", och därmed en negativ inverkan på upplevelsen av roaming till inrikestaxor. På slutkunds nivå orsakas detta framför allt av en otillräcklig transparens i fråga om de högre avgifter som kan bli följden av kommunikation till nummer som används för mervärdestjänster. Därför bör åtgärder vidtas för att öka medvetenheten om risken för höga räkningar och för att öka transparensen när det gäller villkoren för kommunikation till nummer för mervärdestjänster. Följaktligen bör roamingkunderna informeras i sina slutkundsavtal, och bör i god tid på ett användarvänligt sätt och kostnadsfritt underrättas och varnas när kommunikation till nummer för mervärdestjänster kan medföra tilläggsavgifter vid roaming. Möjligheten att avaktivera tredjepartsfakturerings i bilaga VI till direktiv (EU) 2018/1972 får, om den är tillgänglig, tillämpas på roaming-situationer.

- (38) Fungerande grossistled på roamingmarknaderna bör göra det möjligt för operatörer att täcka alla sina kostnader för tillhandahållandet av reglerade roamingtjänster i grossistledet, inklusive samkostnader och gemensamma kostnader. I den kostnadsmodell som användes för översynsprocessen beaktades i största möjliga utsträckning de investeringar som gjorts av operatörer för att tillhandahålla mobilroamingtjänster, såsom kostnaden för spektrum, kostnaden för utrustning och infrastrukturinvesteringar samt för den infrastruktur som används av operatörer och den teknik som förväntas dominera konsumtionen fram till nästa översyn. Den översyn som planeras för 2025 kommer att bygga på en ny kostnadsmodell, där största möjliga hänsyn tas till den tekniska utveckling som observeras under övergångsperioden. Detta bör bevara incitamenten för investering i värdenät och motverka sådan snedvridning av nationell konkurrens på de besökta marknaderna som orsakas av regelarbitrage, då operatörer utnyttjar korrigeringsåtgärder för roamingtjänstutträde i grossistledet för att konkurrera på de nationella besökta marknaderna.
- (39) Mot bakgrund av målen i denna förordning att säkerställa fortsatt konkurrens och skydd för slutanvändare bör det i denna förordning fastställas pristak för roaming i grossistledet som återspeglar utvecklingen av operatörernas kostnader för att tillhandahålla roamingtjänster i grossistledet. Den kostnadsmodell som användes för översynsprocessen och som det hänvisas till i den konsekvensbedömning som utfördes med avseende på denna förordning visar att operatörernas kostnader gradvis har minskat och fortsätter att minska. Med tanke på den förväntade tidsplanen för den planerade översynen av pristaken för roaming i grossistledet på grundval av de två rapporter som kommissionen ska lägga fram för Europaparlamentet och rådet senast den 30 juni 2025 och den 30 juni 2029, bör de högsta roamingavgifterna i grossistledet sänkas på grundval av en gradvis nedsättning, med beaktande av relevanta kostnadsberäkningar och en sannolik marknadsutveckling under perioden 2022–2027.
- (40) Kostnadsberäkningarna för tillhandahållande av roamingtjänster i grossistledet, inklusive samkostnader och gemensamma kostnader, har utvärderats på grundval av flera källor. En källa var en allmän kostnadsmodell för roamingtjänster i grossistledet som användes i översynsprocessen och som uppskattade en effektiv operatörs kostnader för tillhandahållande av roamingtjänster i grossistledet. Resultatet av kostnadsmodellen gör det möjligt att för varje år i varje medlemsstat analysera kostnaderna enligt olika scenarier och antaganden under de år då den beräknar kostnaderna. Kostnadsmodellen innefattade uppgifter från operatörerna och bekräftades därefter av de berörda nationella regleringsmyndigheterna. Säsongsbundenhet beaktades också för de medlemsstater som kunde visa att den påverkade operatörernas dimensionering av näten. Under hela den period då kostnadsmodellen utvecklades rådfrågades operatörer, Berec och nationella regleringsmyndigheter. Kostnadsberäkningen byggde också på unionens nuvarande roamingavgifter i grossistledet och tog hänsyn till den förväntade framtida spridningen av uppdaterad nätteknik, i linje med de indikationer som Berec lämnade i sina utlåtanden.
- (41) När det gäller bestämmelser om grossistavgifter bör lagstadgade skyldigheter på unionsnivå bibehållas, eftersom åtgärder som möjliggör roaming till inrikestaxor i hela unionen utan att beakta de kostnader i grossistledet för roamingtjänster som tillhandahållandes av dessa tjänster innebär kan riskera att störa den inre marknaden för roamingtjänster och inte skulle uppmuntra till mer konkurrens. Grossistavgifter på lämplig nivå bör underlätta en hållbar konkurrens, också för nya marknadsdeltagare, små och medelstora företag och uppstartsföretag.
- (42) De högsta grossistavgifterna bör fungera som en skyddsnivå och säkerställa att operatörerna kan täcka sina kostnader, däribland samkostnader och gemensamma kostnader. De bör också möjliggöra omfattande hållbart tillhandahållande av roaming till inrikestaxor och samtidigt lämna marginal för avtalsförhandlingar mellan operatörer.

- (43) Den praxis som vissa mobilnätoperatörer har när det gäller att fakturera för tillhandahållande av roamingsamtal i grossistledet på grundval av debiteringsintervall på upp till 60 sekunder, till skillnad från den metod där priset beräknas per sekund och som normalt tillämpas för andra samtrafikavgifter i grossistledet, skapar en snedvridding av konkurrensen mellan dessa operatörer och de som tillämpar andra debiteringsmetoder och undergräver en enhetlig tillämpning av de högsta grossistavgifter som fastställs i denna förordning. Den innebär även en extra avgift som genom att öka grossistkostnaden får negativa följder för prissättningen av roamingsamtalstjänster i slutkundsledet. Mobilnätoperatörer bör därför vara skyldiga att fakturera för tillhandahållande av reglerade roamingsamtal i grossistledet per sekund.
- (44) För att säkerställa att roamingkunder har oavbruten och verklig tillgång till alarmeringstjänster utan kostnad bör värdnät inte ta ut några grossistavgifter från roamingleverantörerna för någon form av nödkommunikation.
- (45) För att förbättra transparensen i priserna för roamingtjänster i slutkundsledet och för att roamingkunderna lättare ska kunna avgöra hur de ska använda sina mobila enheter när de är utomlands, bör leverantörer av mobilkommunikationstjänster ge sina roamingkunder kostnadsfri information om gällande roamingavgifter när de använder roamingtjänster i en medlemsstat de besöker. Eftersom vissa kundgrupper kan vara välinformerade om roamingavgifter bör roamingleverantörerna se till att det enkelt går att välja bort detta automatiska meddelande. Roamingkunderna bör också få ett textmeddelande med en länk för att få kostnadsfritt tillträde till en webbsida som upprättats av roamingleverantören med närmare information om de typer av tjänster, dvs. samtal och sms-meddelanden, som kan vara föremål för ökade kostnader, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 97 i direktiv (EU) 2018/1972. Roamingkunderna bör på ett tydligt sätt få fullständig information om avgifter som gäller för frisamtalsnummer vid roaming. Dessutom bör roamingleverantörerna på begäran och kostnadsfritt aktivt ge sina kunder, förutsatt att dessa befinner sig i unionen, ytterligare information om avgiften per sms-meddelande eller per megabyte samt minutavgiften, inklusive moms, för att ringa eller ta emot röstsamtal samt för att skicka och ta emot sms- och mms-meddelanden och andra datakommunikationstjänster i den besökta medlemsstaten.
- (46) En roamingkund kan ansluta sig till ett icke markbundet allmänt mobilnät, till exempel ombord på fartyg (mobila kommunikationstjänster på fartyg) enligt definitionen i kommissionens beslut 2010/166/EU⁽¹⁷⁾ eller på luftfartyg (mobilkommunikationstjänster på luftfartyg) enligt definitionen i kommissionens beslut 2008/294/EG⁽¹⁸⁾, som tillhandahålls via andra typer av radionät än markbundna nät, med hjälp av särskild utrustning som monterats ombord. Dessa tjänster är ofta tillgängliga på internationellt vatten eller ombord på luftfartyg. De avgifter som roamingkunder debiteras när de avsiktligt eller oavsiktligt kopplar upp sig mot icke markbundna nät är betydligt högre än avgifterna för reglerade roamingtjänster. Roamingkunder är vana vid att åtnjuta roaming till inrikestaxor och att använda roamingtjänster till nationella priser. Eftersom det inte finns ett gemensamt synsätt beträffande transparens- och skyddsåtgärder för anslutningar till icke markbundna nät löper roamingkunder större risk att drabbas av chockräkningar. Därför bör ytterligare transparens- och skyddsåtgärder införas som ska gälla anslutning till icke markbundna nät, till exempel på fartyg och luftfartyg.

Roamingleverantörer bör vidta rimliga åtgärder för att tillämpa sådana transparens- och skyddsåtgärder. Sådana åtgärder kan omfatta åtgärder för nät drift, kostnadstak, en opt-out-mekanism eller likvärdiga åtgärder. De bör särskilt omfatta åtgärder för att säkerställa att tillräcklig information tillhandahålls på ett tydligt och begripligt sätt, så att roamingkunderna aktivt kan förhindra sådana fall av oavsiktlig roaming. Roamingleverantörer som erbjuder en opt-out-mekanism bör informera roamingkunderna om de begränsningar som gäller omedelbar tillgång till eller återaktivering av tjänsten, såsom risken för att de utan sin anslutning till nätet inte kommer att kunna återaktivera anslutningen till ett icke markbundet nät. Roamingleverantörerna bör informera sina roamingkunder om möjligheten att manuellt och omedelbart välja bort roaming på sina mobila enheter, antingen i inställningarna eller genom att aktivera flygläge. Roamingleverantörerna bör i möjligaste mån, i planeringen och driften av sina nät, sträva efter att prioritera anslutningar till markbundna nät för att minimera risken för oavsiktlig anslutning till icke

⁽¹⁷⁾ Kommissionens beslut 2010/166/EU av den 19 mars 2010 om harmoniserade villkor för radiospektrumanvändning för mobila kommunikationstjänster på fartyg i Europeiska unionen (EUT L 72, 20.3.2010, s. 38).

⁽¹⁸⁾ Kommissionens beslut 2008/294/EG av den 7 april 2008 om harmoniserade villkor för radiospektrumanvändning för mobilkommunikationstjänster i luftfartyg i gemenskapen (EUT L 98, 10.4.2008, s. 19).

markbundna nät. För att säkerställa en hög skyddsnivå för roamingkunder vid anslutning till icke markbundna allmänna mobilnät bör leverantörer av mobilkommunikationstjänster informera sina roamingkunder om eventuella extra avgifter som är tillämpliga, i form av ett kostnadsfritt textmeddelande varje gång en anslutning upprättas till ett sådant nät.

- (47) När det gäller reglerade roamingtjänster i slutkundsledet bör det i denna förordning fastställas särskilda transparenskrav som är anpassade till de särskilda villkor för taxor och volymer som ska tillämpas efter avskaffandet av tilläggsavgifterna för roaming i slutkundsledet. I synnerhet bör det föreskrivas att roamingkunder i tid, på ett användarvänligt sätt och kostnadsfritt ska få information om tillämplig policy om skäligen användning, med underrättelse om när tillämplig skäligen volym av reglerade röstsamtals-, sms- eller dataroamingtjänster har förbrukats till fullo, om tilläggsavgifter och om sammanlagd konsumtion av reglerade dataroamingtjänster.
- (48) Kunder som bor i gränsregioner bör inte få onödigt höga räkningar på grund av oavsiktlig roaming. Roamingleverantörer bör därför vidta alla rimliga åtgärder för att minimera risken för oavsiktlig roaming och skydda kunder från roamingavgifter när de befinner sig i sin egen medlemsstat. Sådana åtgärder bör inbegripa kostnadstak, mekanismer för att välja bort roaming i ett nät utanför unionen om det är tekniskt möjligt, eller likvärdiga åtgärder. Sådana åtgärder bör särskilt inkludera lämpliga åtgärder för att tillhandahålla information på ett tydligt och begripligt sätt så att roamingkunder aktivt kan förhindra sådan oavsiktlig roaming. Nationella regleringsmyndigheter och andra behöriga myndigheter som har ansvaret för att skydda och främja intressena för de kunder som normalt är bosatta inom deras territorium bör vara uppmärksamma på situationer där kunder drabbas av problem med betalning av roamingavgifter när de fortfarande befinner sig i sin egen medlemsstat och bör vidta lämpliga åtgärder för att minska problemet.
- (49) Vidare bör åtgärder fastställas för att säkerställa transparensen beträffande slutkundsavgifter för alla dataroamingtjänster, även vid anslutning till icke markbundna allmänna mobilnät, särskilt för att undanröja problemet med chockräkningar som utgör ett hinder för en välfungerande inre marknad, och för att ge roamingkunderna ett sätt att övervaka och kontrollera sina utgifter för dataroamingtjänster. Det bör inte heller förekomma några hinder för uppkomsten av tillämpningar eller teknik som kan ersätta eller fungera som ett alternativ till roamingtjänster, inbegripet men inte begränsat till wi-fi.
- (50) Dessutom bör roamingleverantörerna, för att förhindra chockräkningar, fastställa ett eller flera kostnads- eller volymtak för sina utestående avgifter för samtliga dataroamingtjänster, uttryckt i den valuta som roamingkunden faktureras i, vilka de bör erbjuda alla sina roamingkunder kostnadsfritt, med ett lämpligt meddelande som sänds när detta tak är på väg att nås och i ett format som det är möjligt att ta del av igen senare. När detta tak nåts bör kunderna inte längre ges tillgång till eller faktureras för dessa tjänster om de inte särskilt begär att tjänsten även fortsättningsvis ska tillhandahållas i enlighet med de villkor som angetts i meddelandet. I detta fall bör de utan kostnad motta en bekräftelse i ett format som det är möjligt att ta del av igen senare. Roamingkunder bör ges möjlighet att inom rimlig tidsfrist välja bort dessa kostnads- eller volymtak eller välja att inte ha något sådant tak. Om inte kunderna anger något annat bör de omfattas av ett system med standardtak.
- (51) Dessa transparensåtgärder bör ses som minsta möjliga skyddsåtgärder för roamingkunder och bör inte hindra roamingleverantörer från att erbjuda sina kunder en rad andra faciliteter för att hjälpa dem att förut säga och kontrollera sina utgifter för dataroamingtjänster.
- (52) Kunder som har kontantkort kan också drabbas av chockräkningar för användning av dataroamingtjänster. Bestämmelser om kostnadstak bör därför också vara tillämpliga för dessa kunder.
- (53) Konsumenter skiljer inte alltid mellan tillgång till elektroniska kommunikationstjänster vid roaming, dvs. när slutanvändare har tillgång till sådana tjänster i besökta medlemsstater, och kommunikation inom unionen, dvs. när konsumenter i sin hemmedlemsstat ringer eller skickar sms-meddelanden till en annan medlemsstat. Roaming och kommunikation inom unionen utgör två skilda och separata marknader, men vissa paralleller kan dras mellan dem

ur ett konsumentperspektiv. Sedan den 15 maj 2019 är det slutkundspris, exklusive moms, som kan debiteras konsumenter för reglerad kommunikation inom unionen satt till högst 0,19 EUR per minut för samtal och 0,06 EUR per sms-meddelande. I och med förlängningen av de åtgärder för roaming till inrikestaxor som införs genom denna förordning, vilka motverkar risken för att konsumenter avskräcks från gränsöverskridande kommunikation och syftar till att upprätta en inre marknad, bör det anses lämpligt att undersöka utvecklingen av kommunikationsmarknaden inom unionen. I detta syfte bör de befintliga åtgärderna utvärderas mot bakgrund av tillämpningen av direktiv (EU) 2018/1972, särskilt bestämmelserna om interpersonella kommunikationstjänster, och införandet av en enda unionsomfattande högsta termineringstaxa för röstsamtal, som är en del av kostnadsstrukturen för kommunikation inom unionen. Kommissionen bör, med stöd av Berec, bedöma effekterna av de befintliga åtgärder som infördes genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1971⁽¹⁹⁾ och avgöra om och i vilken utsträckning det finns ett fortsatt behov av att sänka taken för att skydda konsumenterna. Denna bedömning bör göras minst ett år innan dessa åtgärder upphör att gälla den 14 maj 2024.

- (54) De reglerade roamingavgifterna inom unionen skiljer sig markant från de roamingavgifter som debiteras konsumenter på resa utanför unionen, vilka är betydligt högre än priserna inom unionen, där tilläggsavgifter för roaming efter avskaffandet av roamingavgifter i slutkundsledet endast tas ut i undantagsfall. Eftersom det inte finns ett gemensamt synsätt beträffande transparens- och skyddsåtgärder vad gäller roaming utanför unionen, känner konsumenterna inte till sina rättigheter och drar sig därför ofta för att använda mobiltelefonitjänster utomlands. Tydlig information till konsumenterna skulle inte bara kunna hjälpa dem att besluta hur de ska använda sina mobila enheter vid resor utomlands (både inom och utanför unionen) utan även hjälpa dem att välja roamingleverantör. Det är därför nödvändigt att ta itu med problemet med bristen på transparens och konsumentskydd genom att tillämpa vissa transparens- och skyddsåtgärder även på roamingtjänster som tillhandahålls utanför unionen. Dessa åtgärder bör främja konkurrens och förbättra den inre marknadens funktion.
- (55) Unionsmedborgare debiteras höga roamingavgifter för roamingtjänster i slutkundsledet i tredjeländer. Initiativ som syftar till att sänka roamingavgifterna för roamingtjänster mellan unionen och tredjeländer på ömsesidig grund bör därför uppmuntras. I synnerhet skulle slutanvändarna i unionens yttre gränsregioner dra stor nytta av lägre roamingavgifter med angränsande tredjeländer.
- (56) Om värdnätoperatören i det besökta tredjelandet inte tillåter att roamingleverantören övervakar kundernas användning i realtid bör roamingleverantören inte vara skyldig att tillhandahålla kostnads- eller volymtak för att skydda kunderna.
- (57) Roamingleverantörerna bör informera roamingkunderna om möjligheten att få tillgång till alarmeringstjänster utan avgift genom att ringa det gemensamma europeiska larmnumret "112" och bör informera roamingkunderna om alternativa metoder för tillgång via nödkommunikation som är tekniskt möjliga för roamingkunder att använda, särskilt roamingkunder med funktionsnedsättning. Genom alternativa metoder för tillgång via nödkommunikation kan roamingkunder, i synnerhet roamingkunder med funktionsnedsättning, få tillgång till alarmeringstjänster på andra sätt än genom uppringning. Exempelvis kan alternativa metoder för tillgång säkerställas genom larmtillämpningar, meddelandetjänster, samtalsförmedlande tjänster eller realtidstext eller totaltalskonversation som införts enligt artikel 4 i direktiv (EU) 2019/882. Informationen om metoder för tillgång bör tillhandahållas genom ett sms-meddelande som informerar roamingkunden om möjligheten att få tillgång till alarmeringstjänster utan avgift genom att ringa det gemensamma europeiska larmnumret "112" och som innehåller en länk till en särskild webbsida som kan nås utan avgift och som uppfyller kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2102⁽²⁰⁾ och på ett lättbegripligt sätt beskriver de alternativa metoderna för tillgång till alarmeringstjänster i den besökta medlemsstaten och endast anger de metoder för tillgång som är tekniskt möjliga för roamingkunder att använda. Den särskilda webbsidan bör innehålla information på det språk på vilket roamingleverantören kommunicerar med roamingkunden.

⁽¹⁹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1971 av den 11 december 2018 om inrättande av Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec) och Byrån för stöd till Berec (Berecbyrån), om ändring av förordning (EU) 2015/2120 och om upphävande av förordning (EG) nr 1211/2009 (EUT L 321, 17.12.2018, s. 1).

⁽²⁰⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2102 av den 26 oktober 2016 om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer (EUT L 327, 2.12.2016, s. 1).

- (58) Enligt artikel 110 i direktiv (EU) 2018/1972 ska medlemsstaterna säkerställa att deras system för varning till allmänheten sänder varningar till berörda slutanvändare, dvs. de slutanvändare som befinner sig i de geografiska områden som potentiellt påverkas av överhängande eller nära förestående större nödsituationer och katastrofer under varningsperioden, inbegripet roaming slutanvändare. Den teknik som för närvarande finns tillgänglig gör det möjligt för nationella myndigheter att sända varningar till berörda roamingkunder utan att roamingkunden behöver vidta åtgärder på förhand, som att ladda ned en applikation. I vissa medlemsstater används dock mobilapplikationer för varningar till allmänheten som gör det möjligt att skicka omfattande information till slutanvändarna, ibland utöver tidigare nämnd teknik. I de medlemsstater där länken till en sådan nationell mobilapplikation för varningar till allmänheten tillhandahålls i den databas över de metoder för tillgång till alarmeringstjänster som föreskrivs i varje medlemsstat som upprättats enligt denna förordning, bör roamingleverantörerna informera roamingkunderna om länken till den applikationen. Informationen bör tillhandahållas på det språk på vilket roamingleverantören kommunicerar med roamingkunden. Med hänvisning till ingressen till direktiv (EU) 2018/1972 kommer kommissionen bedöma möjligheterna för berörda roamingkunder att få varningar utfärdade av de behöriga nationella myndigheterna, bland annat genom en mobilapplikation under resor inom unionen, via ett unionsomfattande system för varningar till allmänheten som kompletterar de nationella systemen för varningar till allmänheten.
- (59) Nummerserier, inklusive sådana som används för mervärdetjänster, fastställs i de nationella nummerplanerna och harmoniseras inte på unionsnivå. Det kan därför hända att operatörerna inte i förväg kan känna igen nummerserierna för mervärdetjänster i alla länder. Nummerserier som används för mervärdetjänster omfattas av särskilda prisvillkor på nationell nivå och i många fall är deras termineringstaxor inte reglerade. Detta står klart för roamingleverantörerna, men nivån på de grossistavgifter som tas ut kan ändå bli oväntat hög. I roamingscenariot kan operatörerna inte göra något åt detta problem eftersom de inte har information om vilka nummerserier som används för mervärdetjänster i unionen. För att åtgärda detta problem bör Berec upprätta och underhålla en gemensam unionsomfattande, säker databas med nummerserierna för mervärdetjänster. Databasen är avsedd att öka transparensen för att ge nationella regleringsmyndigheter och, i tillämpliga fall, andra behöriga myndigheter samt operatörer direkt tillgång till information om vilka nummerserier som kan generera högre kostnader (termineringstaxor) i samtliga medlemsstater. Detta är ett nödvändigt steg på vägen mot ökad transparens i slutkundsledet, eftersom databasen skulle kunna användas för att informera roamingkunder om de typer av tjänster som kan vara föremål för högre avgifter vid roaming. För att förbättra konsumentskyddet och transparensen bör databasen kunna innehålla ytterligare information, till exempel om taxor relaterade till nummerserier för mervärdetjänster, såsom taxor per minut eller per handling. Sådan information om taxor skulle kunna göras tillgänglig på den särskilda webbsidan med information om mervärdetjänster. Berec bör fastställa förfaranden för hur behöriga myndigheter ska tillhandahålla och uppdatera informationen i den databas med nummerserier för mervärdetjänster som upprättats enligt denna förordning.
- (60) Berec bör upprätta och underhålla en gemensam unionsomfattande databas över de metoder för tillgång till alarmeringstjänster som föreskrivs och som är tekniskt möjliga för roaming slutanvändarna att använda i varje medlemsstat. Databasen är avsedd att hjälpa nationella operatörer, nationella regleringsmyndigheter och, i tillämpliga fall, andra behöriga myndigheter att få information om alla dessa metoder för tillgång till alarmeringstjänster som används i unionen. Medlemsstaterna bör i tillämpliga fall kunna uppdatera databasen med en länk till den nationella mobilapplikationen för varningar till allmänheten. Berec bör fastställa förfaranden för hur de behöriga myndigheterna ska tillhandahålla och uppdatera den information som begärs enligt denna förordning.
- (61) Om medlemsstaterna tilldelar andra behöriga myndigheter än de nationella regleringsmyndigheterna vissa av de uppgifter som rör skyddet av slutanvändare, till exempel när det gäller informationskrav för slutkundsavtal, transparens eller uppsägning av avtal, omfattar dessa behöriga myndigheters ansvar för dessa uppgifter alla delar av slutkundsavtalet, inbegripet roamingrelaterade rättigheter och skyldigheter. Utan att det påverkar fördelningen av uppgifter enligt direktiv (EU) 2018/1972 bör de nationella regleringsmyndigheterna och, i tillämpliga fall, andra behöriga myndigheter som har ansvaret för att utföra uppgifter enligt det direktivet ha de befogenheter som behövs för att inom sina territorier övervaka och utöva tillsyn över de skyldigheter som anges i denna förordning och säkerställa att de efterlevs. De bör också övervaka utvecklingen av priserna för röstsamtals-, sms- och datatjänster för roamingkunder inom unionen, inbegripet, i lämpliga fall, de särskilda kostnaderna för roaming samtal som görs och tas emot i unionens yttersta randområden och behovet av att säkerställa att dessa kostnader kan täckas på ett tillfredsställande sätt på grossistmarknaden samt att trafikstyrningsteknik inte används för att begränsa valmöjligheterna till nackdel för kunderna. De bör se till att berörda parter får tillgång till aktuell information om tillämpningen av denna förordning och offentliggöra resultaten av denna övervakning. Information bör delas upp på företagskunder, kunder med kontantkort och kunder med abonnemang.

- (62) Nationell roaming i unionens yttersta randområden, där andra mobiltelefonilicenser än i övriga delar av det nationella territoriet gäller, skulle kunna gynnas av sänkta taxor motsvarande dem som tillämpas på den inre marknaden för roamingtjänster. Genomförandet av denna förordning bör inte leda till mindre förmånlig prissättning för kunder som använder roamingtjänster inom ett och samma land än för dem som använder unionsomfattande roamingtjänster. De nationella myndigheterna kan i detta syfte vidta ytterligare åtgärder som är förenliga med unionsrätten.
- (63) De nationella regleringsmyndigheterna bör, med bevarande av affärshemligheter och i syfte att övervaka och utöva tillsyn över tillämpningen av denna förordning och utveckling i grossistledet på roamingmarknaderna, ha rätt att kräva information om sådana roamingavtal i grossistledet som inte föreskriver tillämpning av de högsta roamingavgifterna i grossistledet. Dessa myndigheter bör också ha rätt att kräva information om antaganden och tillämpningen av villkor i roamingavtal i grossistledet som syftar till att hindra permanent roaming och varje onormal användning och missbruk av roamingtjänstillträde i grossistledet för andra ändamål än tillhandahållande av reglerade roamingtjänster till roamingleverantörers kunder som reser inom unionen.
- (64) Om leverantörer av mobiltjänster i unionen anser att fördelarna för deras kunder med samverkan mellan tjänster och med att slutanvändarna kan nå varandra äventyras av att deras roamingarrangemang med mobilnätoperatörer i en annan medlemsstat upphör eller riskerar att upphöra, eller om de inte kan erbjuda sina kunder tjänster i en annan medlemsstat på grund av att de inte har något avtal med minst en nätleverantör i grossistledet, bör de nationella regleringsmyndigheterna, eller andra behöriga myndigheter i de fall som anges i artikel 61.2 b och c i direktiv (EU) 2018/1972, vid behov utnyttja sina befogenheter enligt artikel 61 i det direktivet för att trygga fullgott tillträde och fullgod samtrafik, med beaktande av de mål som fastställs i artikel 3 i det direktivet, särskilt att utveckla den inre marknaden genom att främja tillhandahållandet av, tillgången till och interoperabiliteten för alleuropeiska tjänster samt genomgående konnektivitet.
- (65) Den specifika prisreglering som är tillämplig på roamingtjänster i grossistledet innebär att ett övergripande unionstak gäller för en sammansatt produkt som också kan omfatta annat roamingtjänstillträde i grossistledet och andra sammankopplingsinsatser, inklusive i synnerhet de som omfattas av nationell eller eventuell gränsöverskridande reglering. I detta sammanhang väntas skillnaderna i regleringen av dessa insatser minska inom unionen, i synnerhet på grund av tilläggsåtgärder som vidtas i enlighet med direktiv (EU) 2018/1972 i syfte att säkerställa mer enhetlighet mellan regleringsstrategier. Under tiden bör man ta itu med eventuella tvister mellan värdsnätoperatörer och andra operatörer gällande de taxor som tillämpas på de reglerade insatser som är nödvändiga för att tillhandahålla roamingtjänster i grossistledet, med beaktande av Berecs utlåtande, i de fall då Berec har rådfrågats, i enlighet med de särskilda lagstadgade skyldigheter som är tillämpliga på roaming och med direktiv (EU) 2018/1972.
- (66) Det är nödvändigt att övervaka och regelbundet se över hur grossistledet på roamingmarknaderna fungerar och dessa marknaders samverkan med slutkundsledet på roamingmarknaderna, med beaktande av utvecklingen inom konkurrens och teknik samt trafikflöden. Kommissionen bör överlämna två rapporter till Europaparlamentet och rådet, vid behov åtföljda av ett lagstiftningsförslag. I dessa rapporter bör kommissionen särskilt bedöma om roaming till inrikestaxor får konsekvenser för utvecklingen avseende avgiftsplaner som är tillgängliga på slutkundsmarknaden. Detta bör inbegripa dels en bedömning av huruvida det tillkommit några avgiftsplaner som enbart omfattar inhemska tjänster och utesluter roamingtjänster i slutkundsledet helt och hållet, och som därmed underminerar själva syftet med roaming till inrikestaxor, dels en bedömning av huruvida antalet enkeltariffplaner minskat, något som även skulle kunna innebära en förlust för konsumenterna och underminera målen med den digitala inre marknaden. I sina rapporter bör kommissionen särskilt analysera i vilken utsträckning som tilläggsavgifter för roaming i slutkundsledet godkänts av nationella regleringsmyndigheter, samt om hemmanätoperatörerna kan ha kvar sina nationella avgiftsmodeller och om värdsnätoperatörerna kan återfå sina faktiska kostnader för tillhandahållandet av reglerade roamingtjänster i grossistledet.

Kommissionens rapporter bör också behandla: hur tillgången till nätteknik och nätgenerationer säkerställs på grossistnivå, informationen om prissättning i grossistledet för datatjänster, nivån av användning av handelsplattformar och liknande instrument för att handla med trafik på grossistnivå, utvecklingen av roaming maskin till maskin, kvarstående problem på slutkunds nivå när det gäller mervärdestjänster, tillämpningen av åtgärderna avseende nödkommunikation, transparensåtgärderna för roaming i tredjeländer och icke markbundna allmänna mobilnät som syftar till att förhindra oavsiktlig roaming, effektiviteten i de skyldigheter avseende tjänstekvalitet som fastställs i denna förordning, och den utsträckning i vilken kunderna tydligt informeras i sina

slutkundsavtal om dessa skyldigheter och får verklig roaming till inrikestaxor. Dessutom bör kommissionens rapporter innehålla en bedömning av hur utbyggnaden och genomförandet av ny teknik samt pandemier och naturkatastrofer påverkar roamingmarknaden. För att det ska gå att sammanställa sådana rapporter, i syfte att bedöma hur roamingmarknaderna anpassar sig till reglerna för roaming till inrikestaxor, bör tillräckliga uppgifter samlas in om hur dessa marknader fungerar efter det att reglerna genomförs.

- (67) I syfte att bedöma konkurrensutvecklingen på de unionsomfattande roamingmarknaderna och för att regelbundet rapportera om förändringar i faktiska roamingavgifter i grossistledet för obalanserad trafik mellan leverantörer av roamingtjänster, bör Berec fortsätta att samla in uppgifter från nationella regleringsmyndigheter. I tillämpliga fall bör nationella regleringsmyndigheter kunna samordna med andra behöriga myndigheter. Sådana uppgifter bör innehålla de faktiska avgifter som tillämpas på balanserad respektive obalanserad trafik, tillsammans med de faktiska trafikvolymerna för de relevanta roamingtjänsterna. Insamlingen av uppgifter, som gör det möjligt att övervaka och bedöma effekterna av förändringar i rese- och konsumtionsmönster, såsom förändringar orsakade av pandemier, är avgörande för den analys som krävs i de rapporter som föreskrivs i denna förordning. Berec bör också samla in uppgifter om fall där parterna i ett roamingavtal i grossistledet har valt att inte tillämpa de högsta roamingavgifterna i grossistledet eller där de har tillämpat åtgärder i grossistledet i syfte att hindra permanent roaming, onormal användning eller missbruk av roamingtjänsttillträde i grossistledet för andra ändamål än att tillhandahålla reglerade roamingtjänster till roamingleverantörers kunder som periodiskt reser inom unionen. På grundval av de insamlade uppgifterna med tillräcklig detaljnivå bör Berec regelbundet rapportera om förhållandet mellan slutkundspriser, grossistavgifter och kostnader i grossistledet för roamingtjänster. Senast den 30 juni 2027 bör kommissionen överlämna en rapport till Europaparlamentet och rådet som baseras på de regelbundna rapporterna från Berec, vid behov åtföljd av ett lagstiftningsförslag. Berec bör också samla in de uppgifter som behövs för att övervaka de aspekter som ska bedömas av kommissionen i de rapporter som föreskrivs i denna förordning.
- (68) På medellång sikt bör ett underlättande av roaming maskin till maskin och sakernas internet erkännas som en viktig drivkraft för att digitalisera unionens industri och bör bygga vidare på relaterad unionspolitik inom sektorer såsom hälsa, energi, miljö och transport. Kommissionen bör regelbundet bedöma den roll som roaming spelar på marknaden för maskin till maskin-konnektivitet och på marknaden för sakernas internet. Om så är lämpligt bör kommissionen också lämna rekommendationer, efter samråd med Berec. Berec bör också samla in de uppgifter som krävs för att möjliggöra övervakning av de delar som ska bedömas i kommissionens rapporter om utvecklingen av roaming maskin till maskin och enheter i sakernas internet som föreskrivs i denna förordning, med beaktande av cellulära konnektivetslösningar baserade på licensfria spektrum.
- (69) Kommissionen, Berec, de berörda nationella regleringsmyndigheterna och, i tillämpliga fall, andra behöriga myndigheter bör säkerställa att affärshemligheter behandlas fullständigt konfidentiellt i samband med informationsdelning som rör översyn och övervakning av och tillsyn över tillämpningen av denna förordning. Att kraven i fråga om affärshemligheter följs bör därför inte hindra nationella regleringsmyndigheter från att i vederbörlig tid kunna delge konfidentiell information för sådana ändamål.
- (70) Eftersom målen för denna förordning, nämligen att tillhandahålla en gemensam metod för att säkerställa att användare av allmänna mobilnät under resor inom unionen inte betalar orimligt höga priser för unionsomfattande roamingtjänster jämfört med konkurrensutsatta nationella priser, och att öka transparensen och konsumentskyddet samt att säkerställa ett hållbart tillhandahållande av roamingtjänster i slutkundsledet till nationella priser och verklig roaming till inrikestaxor i fråga om tjänstekvalitet och tillgång till alarmeringstjänster vid roaming, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

- (71) Denna förordning står i överensstämmelse med de grundläggande rättigheter och principer som erkänns särskilt i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.
- (72) Europeiska datatillsynsmannen har hörts i enlighet med artikel 42 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 ⁽²⁾ och avgav ett yttrande den 20 april 2021.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Innehåll och tillämpningsområde

1. Denna förordning omfattar en gemensam metod för att säkerställa att användare av allmänna mobilnät under resor inom unionen inte betalar orimligt höga priser för unionsomfattande roamingtjänster jämfört med konkurrensutsatta nationella priser när de ringer och tar emot samtal, när de skickar och tar emot sms-meddelanden och när de använder paketförmedlande datakommunikationstjänster.

Denna förordning bidrar på så sätt till en väl fungerande inre marknad och åstadkommer samtidigt en hög nivå av konsumentskydd, dataskydd, integritet och förtroende, främjar konkurrens, oberoende och transparens på marknaden och skapar incitament för innovation, valfrihet för konsumenter och integrering av personer med funktionsnedsättning, samtidigt som Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna respekteras fullt ut.

I denna förordning fastställs villkor för tillträde på grossistnivå till allmänna mobilnät i syfte att tillhandahålla reglerade roamingtjänster. Den gäller både för avgifter som tas ut av nätoperatörer i grossistledet och avgifter som tas ut av roamingleverantörer i slutkundsledet.

2. Genom denna förordning införs också regler som syftar till att öka transparensen och förbättra tillgången till information om avgifter för användare av roamingtjänster, inbegripet användare av icke-regulerade roamingtjänster i tredjeländer. Den ökar också i tillämpliga fall transparensen för användare av icke-regulerade roamingtjänster när de ansluter sig till ett icke markbundet allmänt mobilnät, till exempel ombord på ett fartyg eller luftfartyg.

3. De högsta avgifter som fastställs i denna förordning uttrycks i euro.

4. När de högsta avgifterna enligt artiklarna 8–11 anges i andra valutor än euro ska dessa värden fastställas genom tillämpning av genomsnittet av de referensväxelkurser som har offentliggjorts den 15 januari, den 15 februari och den 15 mars det relevanta kalenderåret av Europeiska centralbanken i *Europeiska unionens officiella tidning*. I fråga om de högsta avgifterna ska taken i andra valutor än euro revideras årligen från och med 2023. De årligen reviderade taken i dessa valutor ska tillämpas från och med den 15 maj.

5. Denna förordning påverkar inte fördelningen av uppgifter till nationella regleringsmyndigheter och andra behöriga myndigheter enligt direktiv (EU) 2018/1972, inbegripet ansvaret för genomförandet av del III avdelning III i det direktivet.

Artikel 2

Definitioner

1. I denna förordning ska definitionerna i artikel 2 i direktiv (EU) 2018/1972 gälla.

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 av den 23 oktober 2018 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter som utförs av unionens institutioner, organ och byråer och om det fria flödet av sådana uppgifter samt om upphävande av förordning (EG) nr 45/2001 och beslut nr 1247/2002/EG (EUT L 295, 21.11.2018, s. 39).

2. Utöver de definitioner som avses i punkt 1 gäller följande definitioner:
- a) *roamingleverantör*: ett företag som levererar reglerade roamingtjänster i slutkundsledet till en roamingkund.
 - b) *nationell leverantör*: ett företag som tillhandahåller nationella mobilkommunikationstjänster till en roamingkund.
 - c) *hemmanät*: ett allmänt kommunikationsnät i en medlemsstat via vilket en roamingleverantör levererar reglerade roamingtjänster i slutkundsledet till en roamingkund.
 - d) *värdsnät*: ett markbundet allmänt mobilnät i en annan medlemsstat än den där roamingkundens nationella leverantör har sitt nät, via vilket en roamingkund kan ringa eller ta emot samtal, skicka eller ta emot sms-meddelanden eller använda paketförmedlande datakommunikation, och detta möjliggörs genom en överenskommelse med hemmanätsoperatören.
 - e) *unionsomfattande roaming*: användning av en mobil enhet av en roamingkund som befinner sig i en annan medlemsstat än den där den nationella leverantören har sitt nät, för att ringa eller ta emot samtal inom unionen, eller för att skicka eller ta emot sms-meddelanden inom unionen eller använda paketförmedlande datakommunikation, och detta möjliggörs genom en överenskommelse mellan hemma- och värdsnätsoperatörerna.
 - f) *roamingkund*: kund till en leverantör av reglerade roamingtjänster som tillhandahålls genom ett markbundet allmänt mobilnät inom unionen, vars slutkundsavtal eller överenskommelse med den roamingleverantören möjliggör unionsomfattande roaming.
 - g) *reglerat roamingsamtal*: ett mobilt rösttelefonisamtal som en roamingkund ringer från ett värdsnät och som tas emot på ett allmänt kommunikationsnät inom unionen eller som tas emot av en roamingkund och som rings från ett allmänt kommunikationsnät inom unionen och tas emot i ett värdsnät.
 - h) *sms-meddelande*: ett textmeddelande (sms, short message service), främst bestående av alfabetiska eller numeriska tecken, eller båda, som kan skickas mellan mobilnummer och/eller fasta nummer som tilldelats i enlighet med nationella nummerplaner.
 - i) *reglerat sms-roamingmeddelande*: ett sms-meddelande som en roamingkund skickar från ett värdsnät och som tas emot på ett allmänt kommunikationsnät inom unionen eller som tas emot av en roamingkund och som skickas från ett allmänt kommunikationsnät inom unionen och tas emot i ett värdsnät.
 - j) *reglerad dataroamingtjänst*: en roamingtjänst som gör det möjligt att använda paketförmedlande datakommunikation för en roamingkund som använder sin mobila enhet under det att den är uppkopplad till ett värdsnät, vilket inte innefattar överföring eller mottagande av reglerade roamingsamtal eller sms-meddelanden, men däremot innefattar överföring och mottagande av mms-meddelanden.
 - k) *roamingtjänstillträde i grossistledet*: direkt roamingtjänstillträde i grossistledet eller tillträde till återförsäljning av roamingtjänster i grossistledet.
 - l) *direkt roamingtjänstillträde i grossistledet*: att en mobilnätsoperatör enligt definierade villkor gör faciliteter eller tjänster, eller båda, tillgängliga för ett annat företag i syfte att detta andra företag ska tillhandahålla reglerade roamingtjänster till roamingkunder.
 - m) *tillträde till återförsäljning av roamingtjänster i grossistledet*: tillhandahållande av roamingtjänster i grossistledet av en annan mobilnätsoperatör än operatören för värdsnätet till ett annat företag i syfte att detta andra företag ska tillhandahålla reglerade roamingtjänster till roamingkunder.
 - n) *nationellt slutkundspris*: en roamingleverantörs nationella slutkundsavgift per enhet för ringda samtal och skickade sms-meddelanden som skickas och tas emot genom olika allmänna kommunikationsnät inom samma medlemsstat och för data som en kund förbrukar.

Med avseende på första stycket n, om det inte finns någon fastställd nationell slutkundsavgift per enhet ska det nationella slutkundspriset anses motsvara samma avgiftsmekanism som den som tillämpas på kunden för ringda samtal och skickade sms-meddelanden med ursprung i och som tas emot genom olika allmänna kommunikationsnät inom samma medlemsstat och data som förbrukats i den kundens medlemsstat.

Artikel 3

Roamingtjänstillträde i grossistledet

1. Mobilnätoperatörer ska bevilja varje rimlig begäran om roamingtjänstillträde i grossistledet, i synnerhet på ett sätt som gör det möjligt för roamingleverantören att replikera den mobiljänst i slutkundsledet som erbjuds nationellt, om detta är tekniskt möjligt i värdnätet.
2. Mobilnätoperatörer får avslå en begäran om roamingtjänstillträde i grossistledet enbart på grundval av objektiva kriterier, såsom teknisk genomförbarhet och nätintegritet. Kommersiella överväganden får inte utgöra skäl att avslå en begäran om roamingtjänstillträde i grossistledet för att begränsa tillhandahållandet av konkurrerande roamingtjänster.
3. Roamingtjänstillträde i grossistledet ska omfatta tillträde till alla nätelement och tillhörande faciliteter, relevanta tjänster, programvarusystem och informationssystem som behövs för att tillhandahålla reglerade roamingtjänster till kunder och ska omfatta all tillgänglig nätteknik och alla tillgängliga nätgenerationer.
4. De regler om reglerade roamingavgifter i grossistledet som anges i artiklarna 9, 10 och 11 ska tillämpas på tillhandahållande av tillträde till alla de delar av roamingtjänstillträde i grossistledet som avses i punkt 3 i den här artikeln, såvida inte båda parter i avtalet om roaming i grossistledet uttryckligen kommer överens om att de genomsnittliga roamingavgifter i grossistledet som uppstår genom tillämpningen av avtalet inte omfattas av den högsta reglerade roamingavgiften i grossistledet för avtalets giltighetstid.

Vad beträffar återförsäljning av roamingtjänstillträde i grossistledet, och utan att det påverkar tillämpningen av första stycket i denna punkt, får mobilnätoperatörer ta ut rättvisa och rimliga priser för delar som inte omfattas av punkt 3.

5. Mobilnätoperatörer ska offentliggöra ett referenserbjudande med beaktande av de Berec-riktlinjer som avses i punkt 8 och ska göra det tillgängligt för företag som begär roamingtjänstillträde i grossistledet. Mobilnätoperatörer ska tillhandahålla företaget som begär tillträde ett utkast till ett roamingavtal i grossistledet, i enlighet med denna artikel, för sådant tillträde senast en månad efter det att begäran först togs emot av mobilnätoperatören. Roamingtjänstillträde i grossistledet ska beviljas inom rimlig tid och senast tre månader efter tidpunkten för ingående av ett roamingavtal i grossistledet. Mobilnätoperatörer som tar emot en begäran om roamingtjänstillträde i grossistledet och företaget som begär tillträde ska förhandla i god tro.
6. Det referenserbjudande som avses i punkt 5 ska vara tillräckligt detaljerat och innehålla samtliga delar som är nödvändiga för roamingtjänstillträde i grossistledet, som avses i punkt 3, och innehålla en beskrivning av de erbjudanden som är relevanta för direkt roamingtjänstillträde i grossistledet och tillträde till återförsäljning av roamingtjänster i grossistledet och de därmed förenade villkoren. Referenserbjudandet ska innehålla all information som behövs för att roamingleverantören ska kunna säkerställa att dess kunder har avgiftsfri tillgång till alarmeringstjänster via nödkommunikation till den lämpligaste larmcentralen samt för att möjliggöra avgiftsfri överföring av lokaliseringssuppgifter till den lämpligaste larmcentralen vid användning av roamingtjänster.

Detta referenserbjudande får inbegripa villkor för att förhindra permanent roaming eller onormal användning eller missbruk av roamingtjänstillträde i grossistledet för andra ändamål än tillhandahållandet av reglerade roamingtjänster till roamingleverantörernas kunder vid de tillfällen då de sistnämnda företag periodiska resor inom unionen. Om så anges i ett referenserbjudande ska i villkoren anges vilka särskilda åtgärder som värdnätoperatören får vidta för att förhindra permanent roaming eller onormal användning eller missbruk av roamingtjänstillträde i grossistledet liksom de objektiva kriterier på grundval av vilka sådana åtgärder får vidtas. I dessa kriterier får det hänvisas till aggregerade uppgifter om roamingtrafik. Kriterierna får inte hänvisa till specifika uppgifter om individuell roamingtrafik för roamingleverantörens kunder.

I referenserbjudandet får det bland annat föreskrivas att när en värnårsoperatör har rimliga skäl att anta att en betydande andel av roamingleverantörens kunder bedriver permanent roaming eller att det förekommer onormal användning eller missbruk av roamingtjänstilltråde i grossistledet, får värnårsoperatören ålägga roamingleverantören att, utan att det påverkar unionens eller nationella dataskyddskrav, tillhandahålla information på grundval av vilken det kan fastställas om ett betydande antal av roamingleverantörens kunder befinner sig i en situation där de bedriver permanent roaming, eller om det förekommer onormal användning, eller missbruk av roamingtjänstilltråde i grossistledet i värnårsoperatörens nät, såsom information om andelen kunder för vilken en risk för onormal användning eller missbruk av reglerade roamingtjänster som tillhandahålls till nationella slutkundspriser har fastställts på grundval av objektiva indikatorer i enlighet med de genomförandeakter som tillämpningen av policyer för skäligen användning som antas enligt artikel 7.

Referenserbjudandet får, i sista hand och om mindre strikta åtgärder inte har avhjälpt situationen, föreskriva en möjlighet att säga upp ett roamingavtal i grossistledet, om värnårsoperatören, på grundval av objektiva kriterier, har fastställt att det föreligger en situation där en betydande del av roamingleverantörens kunder bedriver permanent roaming, eller att det förekommer onormal användning, eller missbruk av roamingtjänstilltråde i grossistledet, och har underrättat hemmanårsoperatören om detta.

Värnårsoperatören får ensidigt säga upp ett roamingavtal i grossistledet på grund av permanent roaming, eller onormal användning eller missbruk av roamingtjänstilltråde i grossistledet endast efter förhandsgodkännande från värnårsoperatörens nationella regleringsmyndighet.

Inom tre månader från mottagandet av en begäran från en värnårsoperatör om godkännande att säga upp ett roamingavtal i grossistledet ska värnårsoperatörens nationella regleringsmyndighet, efter att ha hört hemmanårsoperatörens nationella regleringsmyndighet, besluta att bevilja eller avslå ett sådant godkännande och underrätta kommissionen om detta.

Värnårsoperatörens och hemmanårsoperatörens nationella regleringsmyndigheter får var och en begära att Berec ska avge ett utlåtande om de åtgärder som ska vidtas i enlighet med denna förordning. Berec ska avge sitt utlåtande inom en månad från mottagandet av en sådan begäran.

Om Berec har hörts ska värnårsoperatörens nationella regleringsmyndighet invänta och i största möjliga utsträckning beakta Berecs utlåtande innan myndigheten, utan att detta påverkar den tremånadersfrist som avses i sjätte stycket, fattar beslut om att bevilja eller avslå godkännande att säga upp avtalet om roaming i grossistledet.

Värnårsoperatörens nationella regleringsmyndighet ska göra uppgifter om sådana godkännanden av en uppsägning av avtalet om roaming i grossistledet allmänt tillgängliga, om inte annat följer av hänsyn till affärshemligheter.

Femte till nionde styckena i denna punkt ska inte påverka den nationella regleringsmyndighetens befogenhet att kräva att åsidosättanden av skyldigheterna enligt denna förordning omedelbart upphör, i enlighet med artikel 17.7, och värnårsoperatörens rätt att vidta lämpliga åtgärder mot bedrägeri.

Om det är nödvändigt ska nationella regleringsmyndigheter se till att ändringar införs i referenserbjudandena, inklusive när det gäller de särskilda åtgärder som värnårsoperatören får vidta för att förhindra permanent roaming eller onormal användning eller missbruk av roamingtjänstilltråde i grossistledet, samt de objektiva kriterier enligt vilka värnårsoperatören får vidta sådana åtgärder, så att de skyldigheter som anges i denna artikel genomförs.

7. Om det företag som begär tillträde önskar inleda avtalsförhandlingar för att inkludera delar som inte omfattas av referenserbjudandet, ska mobilnårsoperatören besvara en sådan begäran inom rimlig tid, dock senast två månader från den dag då begäran först mottogs. Vid tillämpningen av denna punkt ska punkterna 2 och 5 inte tillämpas.

8. För att bidra till en konsekvent tillämpning av denna artikel ska Berec senast den 5 oktober 2022, efter samråd med berörda aktörer och i nära samarbete med kommissionen, uppdatera de riktlinjer för roamingtjänstilltråde i grossistledet som fastställs i enlighet med artikel 3.8 i förordning (EU) nr 531/2012.

Artikel 4

Tillhandahållande av reglerade roamingtjänster i slutkundsledet

1. Med förbehåll för artiklarna 5 och 6 får roamingleverantörer inte debitera roamingkunder i någon medlemsstat några tilläggsavgifter utöver det nationella slutkundspriset för ringda eller mottagna reglerade roamingsamtal, skickade reglerade sms-roamingmeddelanden eller utnyttjade reglerade dataroamingtjänster, eller ta ut någon allmän avgift för att terminalutrustningen eller terminaltjänsten ska kunna användas utomlands.

2. Roamingleverantörer får inte erbjuda reglerade roamingtjänster i slutkundsledet på villkor som är mindre fördelaktiga än de som erbjuds i hemlandet, i synnerhet när det gäller tjänstekvaliteten enligt slutkundsavtalet, om samma generation mobilnät och mobilteknik finns tillgänglig i värdnätet.

Mobilnätoperatörer ska undvika orimliga förseningar i överlämnandet mellan mobilnät vid unionens inre gränsovergångar.

3. För att bidra till en konsekvent tillämpning av denna artikel ska Berc senast den 1 januari 2023, efter samråd med berörda aktörer och i nära samarbete med kommissionen, uppdatera sina riktlinjer för slutkundsledet när det gäller genomförandet av åtgärder för tjänstekvalitet.

Artikel 5

Skäligen användning

1. Roamingleverantörer får i enlighet med denna artikel och de genomförandeakter som antas enligt artikel 7 tillämpa en policy för skäligen användning på konsumtionen av reglerade roamingtjänster i slutkundsledet som tillhandahålls till tillämpligt nationellt slutkundspris, i syfte att förhindra missbruk eller onormal användning av reglerade roamingtjänster i slutkundsledet, som exempelvis att roamingkunder använder sådana tjänster i en annan medlemsstat än den nationella leverantörens medlemsstat i andra syften än för periodiska resor.

En policy för skäligen användning ska ge roamingleverantörens kunder möjlighet att konsumera volymer av reglerade roamingtjänster i slutkundsledet till det tillämpliga nationella slutkundspris som överensstämmer med deras respektive avgiftsplaner.

2. Artikel 8 ska vara tillämplig på reglerade roamingtjänster i slutkundsledet som går utöver en gräns enligt en policy för skäligen användning.

Artikel 6

Hållbarhetsmekanism

1. Under specifika och exceptionella omständigheter och i syfte att säkerställa den nationella avgiftsmodellens hållbarhet får en roamingleverantör som inte har möjlighet att täcka sina totala faktiska och prognostiserade kostnader för tillhandahållandet av reglerade roamingtjänster enligt artiklarna 4 och 5 genom sina totala faktiska och prognostiserade intäkter från tillhandahållandet av sådana tjänster, ansöka om tillstånd att tillämpa en tilläggsavgift. Denna tilläggsavgift får endast tas ut i den mån det är nödvändigt för att täcka kostnaderna för tillhandahållandet av reglerade roamingtjänster i slutkundsledet, med beaktande av tillämpliga högsta grossistavgifter.

2. Om en roamingleverantör beslutar att utnyttja punkt 1 i denna artikel ska den utan dröjsmål lämna in en ansökan till den nationella regleringsmyndigheten och tillhandahålla all nödvändig information i enlighet med de genomförandeakter som avses i artikel 7. Därefter ska roamingleverantören var tolfte månad uppdatera den informationen och överlämna den till den nationella regleringsmyndigheten.

3. När den nationella regleringsmyndigheten mottagit en ansökan enligt punkt 2 ska den bedöma huruvida roamingleverantören har visat att denna inte har möjlighet att täcka sina kostnader enligt punkt 1, vilket skulle leda till att den nationella avgiftsmodellens hållbarhet undergrävs. Bedömningen av den nationella avgiftsmodellens hållbarhet ska grunda sig på relevanta objektiva faktorer som är specifika för roamingleverantören, inbegripet objektiva variationer mellan roamingleverantörer i den berörda medlemsstaten och de nationella pris- och intäktsnivåerna. Den nationella regleringsmyndigheten ska tillåta tilläggsavgiften om villkoren i punkt 1 och i den här punkten är uppfyllda.

4. Inom en månad från mottagandet av en ansökan enligt punkt 2, ska den nationella regleringsmyndigheten godkänna tilläggsavgiften om ansökan inte är uppenbart ogrundad eller tillhandahåller otillräckliga uppgifter. Om den nationella regleringsmyndigheten anser att ansökan är uppenbart ogrundad eller att det saknas information ska den inom ytterligare en period på två månader fatta sitt slutgiltiga beslut om huruvida tilläggsavgiften ska tillätas, ändras eller avslås, efter att ha gett roamingleverantören möjlighet att yttra sig.

Artikel 7

Genomförande av en policy för skälig användning och en hållbarhetsmekanism

1. För att säkerställa en konsekvent tillämpning av artiklarna 5 och 6 ska kommissionen, efter samråd med Berec, anta genomförandeakter som fastställer närmare bestämmelser om

- a) tillämpningen av policyer för skälig användning,
- b) metoden för att bedöma om tillhandahållandet av roamingtjänster i slutkundsledet till inrikespris är hållbart, och
- c) den ansökan som roamingleverantörer ska lämna in för den bedömning som avses i led b.

De genomförandeakter som avses i första stycket i denna punkt ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 20.2.

Kommissionen ska, efter samråd med Berec, regelbundet se över de genomförandeakter som avses i första stycket mot bakgrund av marknadsutvecklingen.

2. Kommissionen ska vid antagandet av genomförandeakter som fastställer närmare bestämmelser om tillämpningen av policyer för skälig användning beakta följande:

- a) Utvecklingen av prissättnings- och konsumtionsmönster i medlemsstaterna.
- b) Graden av överensstämmelse mellan de nationella prisnivåerna i unionen.
- c) Resemönster i unionen.
- d) Märkbara risker för snedvridding av konkurrensen och investeringsincitament på nationella och besökta marknader.

3. Kommissionen ska grunda de genomförandeakter som avses i punkt 1 b och c på följande:

- a) Fastställandet av de totala faktiska och prognostiserade kostnaderna för tillhandahållandet av reglerade roamingtjänster i slutkundsledet genom hänvisning till de faktiska roamingavgifterna i grossistledet för obalanserad trafik och en rimlig andel av de nödvändiga samkostnaderna och gemensamma kostnaderna för tillhandahållandet av reglerade roamingtjänster i slutkundsledet.
- b) Fastställandet av de totala faktiska och prognostiserade intäkterna från tillhandahållandet av reglerade roamingtjänster i slutkundsledet.
- c) Konsumtionen av reglerade roamingtjänster i slutkundsledet och roamingleverantörens kunders inhemska konsumtion.
- d) Konkurrens-, pris- och intäktsnivå på den nationella marknaden och märkbara risker för att roaming till nationella slutkundspriser i mätbar omfattning skulle påverka utvecklingen av dessa priser.

4. Den nationella regleringsmyndigheten och, när så är tillämpligt för utövandet av de befogenheter som de tilldelats genom nationell rätt som införlivar direktiv (EU) 2018/1972, andra behöriga myndigheter ska noga övervaka och utöva tillsyn över tillämpningen av policyer för skälig användning. Den nationella regleringsmyndigheten ska noga övervaka och utöva tillsyn över tillämpningen av åtgärderna för ett hållbart tillhandahållande av roamingtjänster i slutkundsledet till nationella priser, med största hänsyn till relevanta objektiva faktorer som är specifika för den berörda medlemsstaten samt relevanta objektiva variationer mellan olika roamingleverantörer. Utan att det påverkar tillämpningen av förfarandet i artikel 6.3 ska den nationella regleringsmyndigheten i rätt tid se till att kraven i artiklarna 5 och 6 och de genomförandeakter som föreskrivs i punkt 2 i den här artikeln efterlevs. Den nationella regleringsmyndigheten får när som helst kräva att roamingleverantören ändrar eller upphör med tilläggsavgiften om denna inte är förenlig med artikel 5 eller 6.

Andra behöriga myndigheter ska säkerställa efterlevnaden av kraven i artikel 5 och i de genomförandeakter som är relevanta för utövandet av de befogenheter som de tilldelats genom nationell rätt som införlivar direktiv (EU) 2018/1972, allt efter omständigheterna.

Den nationella regleringsmyndigheten och, i tillämpliga fall, andra behöriga myndigheter ska årligen informera kommissionen om tillämpningen av artiklarna 5 och 6 och den här artikeln.

5. Genomförandeförordning (EU) 2016/2286 ska fortsätta att gälla fram till den dag då den nya genomförandeakt som antas enligt punkt 1 i denna artikel börjar tillämpas.

Artikel 8

Exceptionell tillämpning av tilläggsavgifter i slutkundsledet för konsumtion av reglerade roamingtjänster i slutkundsledet och bestämmelser om alternativa taxor

1. Utan att det påverkar tillämpningen av tredje stycket ska en roamingleverantör som tar ut en tilläggsavgift för konsumtion av reglerade roamingtjänster i slutkundsledet utöver någon gräns enligt en fastställd policy för skäligen användning, uppfylla följande krav, exklusive moms:

- a) Ingen tilläggsavgift som tas ut för reglerade ringda roamingsamtal, reglerade skickade sms-roamingmeddelanden eller reglerade dataroamingtjänster får överskrida de högsta grossistavgifter som föreskrivs i artiklarna 9.2, 10.1 respektive 11.1.
- b) Ingen tilläggsavgift som tas ut för reglerade mottagna roamingsamtal får överskrida den enda unionsomfattande högsta mobiltermineringstaxa för röstsamtal som fastställts för det året i enlighet med artikel 75.1 i direktiv (EU) 2018/1972.

När det gäller första stycket b i denna punkt, om kommissionen, till följd av sin översyn av den delegerade akt som antas enligt artikel 75.1 i direktiv (EU) 2018/1972, beslutar att det inte längre är nödvändigt att fastställa en unionsomfattande termineringstaxa för röstsamtal och beslutar att inte införa någon högsta mobiltermineringstaxa för röstsamtal, får de eventuella tilläggsavgifter som tillämpas på reglerade roamingsamtal som tas emot inte överstiga den taxa som fastställs i den senaste delegerade akt som antagits enligt artikel 75 i det direktivet.

Roamingleverantörer får inte ta ut någon tilläggsavgift för reglerade mottagna sms-roamingmeddelanden eller för mottagna roaming-röstmeddelanden. Detta ska inte påverka andra tillämpliga avgifter, till exempel avgifter för att lyssna på sådana meddelanden.

Roamingleverantörer ska debitera ringda och mottagna roamingsamtal per sekund. Roamingleverantörer får tillämpa en inledande minimidebiteringsperiod på högst 30 sekunder för ringda samtal. Roamingleverantörer ska debitera sina kunder per kilobyte för tillhandahållande av reglerade dataroamingtjänster, utom för mms som får debiteras per enhet. I ett sådant fall får den avgift i slutkundsledet som en roamingleverantör får ta ut från sin roamingkund för överföring eller mottagande av ett mms-roamingmeddelande inte överskrida den högsta avgift i slutkundsledet för reglerade dataroamingtjänster som anges i första stycket.

2. Roamingleverantörer får erbjuda och roamingkunder får aktivt välja en annan roamingtaxa än som fastställts i enlighet med artiklarna 4, 5 och 6 samt punkt 1 i den här artikeln, som ger roamingkunderna rätt till en annan taxa för reglerade roamingtjänster än vad de skulle ha tilldelats om inget sådant val hade gjorts. Roamingleverantören ska påminna dessa roamingkunder om vilka roamingfördelar som de i ett sådant fall skulle gå miste om.

Utan att det påverkar tillämpningen av första stycket, ska roamingleverantörer automatiskt tillämpa en taxa som fastställts i enlighet med artiklarna 4 och 5 samt punkt 1 i den här artikeln på alla befintliga och nya roamingkunder.

En roamingkund får när som helst begära byte till eller från en taxa som fastställts i enlighet med artiklarna 4, 5 och 6 samt punkt 1 i den här artikeln. När roamingkunder aktivt väljer att byta från eller tillbaka till en taxa som fastställts i enlighet med artiklarna 4, 5 och 6 samt punkt 1 i den här artikeln, ska bytet ske inom en arbetsdag från mottagandet av begäran och vara kostnadsfritt, och får inte vara förenat med villkor eller restriktioner rörande andra delar av abonnemangen än roaming. Roamingleverantörer får fördröja ett byte tills den tidigare roamingtaxan har gällt under en specificerad minimiperiod på högst två månader.

3. Utan att det påverkar tillämpningen av del III avdelning III i direktiv (EU) 2018/1972 ska roamingleverantörer säkerställa att ett slutkundsavtal som omfattar någon typ av reglerade roamingtjänster i slutkundsledet specificerar egenskaperna för den tillhandahållna reglerade roamingtjänsten i slutkundsledet, däribland särskilt följande:

- a) Den eller de specifika avgiftsplanerna och, för varje avgiftsplan, vilka typer av tjänster som erbjuds, inklusive kommunikationsvolymerna.
 - b) Eventuella restriktioner som gäller för konsumtion av reglerade roamingtjänster i slutkundsledet som tillhandahålls till gällande nationellt slutkundspris, särskilt kvantifierad information om hur en eventuell policy för skälig användning tillämpas med hänvisning till huvudparametrarna vad gäller pris, volym eller annat för den berörda tillhandahållna reglerade roamingtjänsten i slutkundsledet.
 - c) Tydlig och begriplig information om villkoren för och kvaliteten på roamingtjänsten vid roaming inom unionen i enlighet med Berecs riktlinjer som avses i punkt 6.
4. Roamingleverantörer ska säkerställa att slutkundsavtal som omfattar någon typ av reglerad roamingtjänst i slutkundsledet innehåller information om de typer av tjänster som kan bli föremål för högre avgifter vid roaming, utan att detta påverkar tillämpningen av artikel 97 i direktiv (EU) 2018/1972.
5. Roamingleverantörer ska offentliggöra den information som avses i punkterna 3 och 4.

Roamingleverantörer ska dessutom offentliggöra information om skälen till varför roamingtjänsten eventuellt erbjuds på villkor som är mindre fördelaktiga än de som erbjuds nationellt. Denna information ska omfatta faktorer som kan påverka kvaliteten på den roamingtjänst som roamingkunden abonnerar på, såsom de nätgenerationer och den näteknik som finns tillgängliga för roamingkunden i en besökt medlemsstat.

6. I syfte att säkerställa en konsekvent tillämpning av denna artikel ska Berec senast den 1 januari 2023, efter samråd med berörda aktörer och i nära samarbete med kommissionen, uppdatera sina riktlinjer för roaming i slutkundsledet, särskilt när det gäller genomförandet av denna artikel och de transparensåtgärder som avses i artiklarna 13, 14 och 15.

Artikel 9

Grossistavgifter för reglerade roamingsamtal

1. Den genomsnittliga grossistavgiften, inbegripet bland annat kostnader för originering, transitering och terminering, som värnadsoperatören tar ut av en roamingleverantör för ett reglerat roamingsamtal från värdnätet, får inte överstiga skyddsgränsen 0,022 EUR per minut. Denna högsta grossistavgift ska minska till 0,019 EUR per minut den 1 januari 2025 och ska, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 21, förbli 0,019 EUR per minut till den 30 juni 2032.
2. Den genomsnittliga grossistavgift som avses i punkt 1 ska gälla mellan två operatörer, oavsett vilka de är, och beräknas för en tolv månadersperiod eller en eventuell kortare period som kan återstå före utgången av tillämpningsperioden beträffande den högsta genomsnittliga grossistavgiften enligt punkt 1 eller före den 30 juni 2032.
3. Den genomsnittliga grossistavgift som avses i punkt 1 ska beräknas genom att den totala intäkten för roaming i grossistledet divideras med det totala antal roamingminuter i grossistledet som den berörda operatören faktiskt använt för tillhandahållande av roamingsamtal i grossistledet inom unionen under den berörda perioden, uttryckta i ett belopp per sekund, varvid anpassningar ska göras för att ta hänsyn till värnadsoperatörens möjlighet att tillämpa en minimiavgiftsperiod som inte överstiger 30 sekunder.

Artikel 10

Grossistavgifter för reglerade sms-roamingmeddelanden

1. Den genomsnittliga grossistavgift som en värnadsoperatör får ta ut av roamingleverantören för ett reglerat sms-roamingmeddelande från värdnätet får inte överskrida skyddsgränsen 0,004 EUR per sms-meddelande. Denna högsta grossistavgift ska minska till 0,003 EUR per sms-meddelande den 1 januari 2025 och ska, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 21, förbli 0,003 EUR till och med den 30 juni 2032.

2. Den genomsnittliga grossistavgift som avses i punkt 1 ska gälla mellan två operatörer, oavsett vilka de är, och beräknas för en tolv månadersperiod eller en eventuell kortare period som kan återstå före utgången av tillämpningsperioden beträffande den högsta genomsnittliga grossistavgiften enligt punkt 1 eller före den 30 juni 2032.

3. Den genomsnittliga grossistavgift som avses i punkt 1 ska beräknas genom att den totala intäkt för roaming i grossistledet som värdnätoperatören eller hemmanätoperatören får in för originering och överföring av reglerade sms-roamingmeddelanden inom unionen under den aktuella perioden divideras med det totala antalet sådana sms-meddelanden som origineras och överförs på den relevanta roamingleverantörens eller hemmanätoperatörens vägnar under den perioden.

4. Vid sidan av den avgift som avses i punkt 1 får värdnätoperatören inte debitera en roamingkunds roamingleverantör eller hemmanätoperatör för terminering av ett reglerat sms-roamingmeddelande som skickas till en roamingkund under roaming på värdnätet.

Artikel 11

Grossistavgifter för reglerade dataroamingtjänster

1. Den genomsnittliga grossistavgift som en värdnätoperatör får ta ut av en roamingleverantör för reglerade dataroamingtjänster från värdnätet får inte överstiga skyddsgränsen 2,00 EUR per gigabyte överförda data. Denna högsta grossistavgift ska sänkas till 1,80 EUR per gigabyte överförda data den 1 januari 2023, till 1,55 EUR per gigabyte den 1 januari 2024, till 1,30 EUR per gigabyte den 1 januari 2025, till 1,10 EUR per gigabyte den 1 januari 2026 och till 1,00 EUR per gigabyte senast den 1 januari 2027, varefter den, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 21, ska förbli 1,00 EUR per gigabyte överförda data till och med den 30 juni 2032.

2. Den genomsnittliga grossistavgift som avses i punkt 1 ska gälla mellan två operatörer, oavsett vilka de är, och beräknas för en tolv månadersperiod eller en eventuell kortare period som kan återstå före utgången av tillämpningsperioden beträffande den högsta genomsnittliga grossistavgiften som anges i punkt 1 eller före den 30 juni 2032.

3. Den genomsnittliga grossistavgift som avses i punkt 1 ska beräknas genom att den totala intäkt i grossistledet som värdnätoperatören eller hemmanätoperatören får in för tillhandahållande av reglerade dataroamingtjänster under den aktuella perioden divideras med det totala antalet megabyte data som faktiskt förbrukats vid tillhandahållandet av dessa tjänster under samma period, uttryckt i kilobyte, på den relevanta roamingleverantörens eller hemmanätoperatörens vägnar under den perioden.

Artikel 12

Grossistavgifter för nödkommunikation

Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 9, 10 och 11 får värdnätoperatören inte ta ut några avgifter av roamingleverantören för någon typ av nödkommunikation som initierats av roamingkunden eller för överföring av lokaliseringssuppgifter.

Artikel 13

Transparens i fråga om slutkundsvillkor för roamingsamtal och sms-meddelanden

1. För att göra roamingkunder uppmärksamma på att de kommer att få betala en roamingavgift när de ringer eller tar emot ett samtal eller skickar ett sms-meddelande, ska varje roamingleverantör, utom när kunderna har meddelat roamingleverantören att de avsåger sig denna tjänst, via ett automatiskt meddelande till kunderna när de reser in i en annan medlemsstat än den där deras nationella leverantör finns, utan onödigt dröjsmål och kostnadsfritt ge dem grundläggande personlig prisinformation om de roamingavgifter, inklusive moms, som gäller när de ringer och tar emot samtal samt skickar sms-meddelanden i den besökta medlemsstaten.

Denna grundläggande personliga prisinformation ska ges i den valuta som används vid fakturering av den nationella leverantören och ska inbegripa information om

- a) den eventuella policy för skäligen användning som roamingkunden omfattas av i unionen och de tilläggsavgifter som tillämpas när nivåerna enligt den policyn för skäligen användning överskrider, och
- b) eventuella tilläggsavgifter som tillämpas i enlighet med artikel 6.

Roamingleverantörer ska, via ett automatiskt meddelande till roamingkunderna när de reser in i en annan medlemsstat än den där deras nationella leverantör finns, utan onödigt dröjsmål och kostnadsfritt informera dem om den potentiella risken för högre avgifter på grund av användningen av mervärdetjänster, utom när en roamingkund har meddelat sin roamingleverantör att den avsäger sig denna tjänst. Sådan information ska innehålla en länk som ger kostnadsfri tillgång till en särskild webbsida med aktuell information om de typer av tjänster som kan bli föremål för högre kostnader och, om tillgängligt, information om nummerserier för mervärdetjänster eller annan relevant ytterligare information i den databas som upprättats enligt artikel 16 första stycket a, i enlighet med artikel 16 tredje stycket. Webbsidan ska innehålla information om eventuella avgifter som gäller för frisantalsnummer vid roaming.

Den grundläggande personliga prisinformation som avses i första stycket i denna punkt ska också inbegripa uppgifter om det gratisnummer som avses i punkt 2 för erhållande av mer detaljerad information.

Kunderna ska i samband med varje meddelande ha möjlighet att kostnadsfritt och enkelt meddela roamingleverantören att de inte vill ha det automatiska meddelandet. Kunder som har meddelat att de avsäger sig det automatiska meddelandet ska ha rätt att när som helst och kostnadsfritt begära att roamingleverantören tillhandahåller tjänsten igen.

Roamingleverantörerna ska automatiskt och kostnadsfritt tillhandahålla kunder med funktionsnedsättning den grundläggande personliga prisinformation som avses i första stycket via ett röstsamtal, om kunden så önskar.

Med undantag av hänvisningen till en eventuell policy för skäligen användning och den tilläggsavgift som tillämpas i enlighet med artikel 6, ska första, andra, femte och sjätte styckena i denna punkt också tillämpas på både roamingsamtalstjänster och sms-roamingtjänster som utnyttjas av roamingkunder när de ansluter sig till nationella eller internationella icke markbundna allmänna mobilnät och som tillhandahålls av en roamingleverantör samt på roamingsamtalstjänster och sms-roamingtjänster som utnyttjas av roamingkunder som reser utanför unionen och som tillhandahålls av en roamingleverantör.

2. Utöver den information som föreskrivs i punkt 1 ska kunder, oberoende av var de befinner sig i unionen, ha rätt att kostnadsfritt begära samt få mer detaljerad personlig prisinformation om de roamingavgifter som gäller i värdnätet för röstsamtal och sms-meddelanden, samt information om de transparensåtgärder som är tillämpliga enligt denna förordning, genom ett mobilt röstsamtal eller ett sms-meddelande. En sådan begäran ska ställas till ett gratisnummer som roamingleverantören avdelat för detta ändamål. Skyldigheterna enligt punkt 1 ska inte gälla för enheter som inte stöder sms-funktioner.

3. Roamingleverantören ska skicka ett meddelande till roamingkunden när gällande volym för skäligen användning av reglerade roamingtjänster för röstsamtal eller sms har förbrukats till fullo eller eventuell användningsgräns som tillämpas i enlighet med artikel 6 nåtts. Meddelandet ska ange den tilläggsavgift som kommer att tillämpas för roamingkundens eventuella ytterligare konsumtion av reglerade roamingtjänster för röstsamtal eller sms. Alla kunder ska ha rätt att kräva att roamingleverantören slutar att skicka sådana meddelanden och ska ha rätt att när som helst och kostnadsfritt kräva att roamingleverantören tillhandahåller tjänsten igen.

4. Roamingleverantörerna ska tillhandahålla alla kunder fullständig information om gällande roamingavgifter när abonnemanget tecknas. De ska dessutom utan onödigt dröjsmål förse sina roamingkunder med uppdaterade uppgifter om gällande roamingavgifter varje gång dessa avgifter ändras.

Roamingleverantörerna ska därefter med rimliga intervaller skicka påminnelser till samtliga kunder som valt en annan taxa.

5. Roamingleverantörerna ska ge sina kunder tillgång till information om hur oavsiktlig roaming i gränsregioner effektivt undviks. Roamingleverantörer ska vidta alla rimliga åtgärder för att skydda sina kunder från att betala roamingavgifter för roamingtjänster som de utnyttjar oavsiktligt när de befinner sig i hemmedlemsstaten.

6. Roamingleverantörer ska vidta alla rimliga åtgärder för att skydda sina kunder från att betala extra avgifter för röstsamtal och sms-meddelanden vid oavsiktlig anslutning till icke markbundna allmänna mobilnät, såsom att göra det möjligt för roamingkunder att välja att inte ansluta sig till icke markbundna nät. Om en sådan opt-out-mekanism erbjuds ska roamingkunden ha rätt att när som helst, enkelt och kostnadsfritt, välja att inte använda icke markbundna nät och att begära att anslutningen till sådana nät återställs.

Artikel 14

Transparensmekanism och skyddsmekanism för dataroamingtjänster i slutkundsledet

1. Roamingleverantörer ska säkerställa att deras roamingkunder både före och efter det att ett slutkundsavtal ingås får lämplig information om de avgifter som gäller när de använder reglerade dataroamingtjänster, och informationen ska ges så att kunderna utan svårighet kan förstå de ekonomiska konsekvenserna av användandet och på så sätt kan övervaka och kontrollera sina utgifter för reglerade dataroamingtjänster i enlighet med punkterna 2 och 4.

Roamingleverantörerna ska i förekommande fall innan ett slutkundsavtal ingås och regelbundet därefter informera sina kunder om risken med automatisk och okontrollerad dataroaminganslutning och nedladdning av data vid roaming. Dessutom ska roamingleverantörerna kostnadsfritt och på ett tydligt och lättbegripligt sätt informera sina kunder om hur dessa automatiska dataroaminganslutningar stängs av för att förhindra okontrollerad konsumtion av dataroamingtjänster.

2. Roamingkunderna ska genom ett automatiskt meddelande från roamingleverantören upplysas om att de använder reglerade dataroamingtjänster och få grundläggande personlig taxainformation om avgifterna, i den valuta som används vid fakturering av den nationella leverantören, och som tillämpas i den berörda medlemsstaten vid leverans av reglerade dataroamingtjänster till de kunderna, utom i de fall kunderna har meddelat roamingleverantören att de avsäger sig denna information.

Den grundläggande personliga taxainformationen ska innehålla uppgifter om

- a) den eventuella policy för skäligen användning som roamingkunden omfattas av i unionen och de tilläggsavgifter som tillämpas när nivåerna enligt den policyn för skäligen användning överskrids, och
- b) eventuella tilläggsavgifter som tillämpas i enlighet med artikel 6.

Informationen ska skickas direkt till roamingkundens mobila enhet, till exempel i form av ett sms-meddelande, ett e-postmeddelande, ett textmeddelande eller ett pop-up-fönster på den mobila enheten, varje gång roamingkunden reser in i en annan medlemsstat än den där kundens nationella leverantör finns och för första gången börjar använda en dataroamingtjänst i den medlemsstaten. Informationen ska lämnas kostnadsfritt vid den tidpunkt då roamingkunden börjar använda en reglerad dataroamingtjänst och på ett sådant sätt att den är lätt att ta emot och förstå.

Kunder som har meddelat sin roamingleverantör att de avsäger sig automatisk information om taxor ska ha rätt att när som helst och kostnadsfritt begära att roamingleverantören tillhandahåller denna tjänst igen.

3. Roamingleverantören ska skicka ett meddelande när gällande volym för skäligen användning av reglerad dataroamingtjänst har förbrukats till fullo eller eventuell användningsgräns som tillämpas i enlighet med artikel 6 nästs. Meddelandet ska ange den tilläggsavgift som kommer att tillämpas för roamingkundens eventuella ytterligare konsumtion av reglerade dataroamingtjänster. Alla kunder ska ha rätt att kräva att roamingleverantören slutar att skicka sådana meddelanden och ska ha rätt att när som helst och kostnadsfritt kräva att roamingleverantören tillhandahåller tjänsten igen.

4. Varje roamingleverantör ska ge alla sina roamingkunder kostnadsfri tillgång till en tjänst som i rätt tid tillhandahåller information om den sammanlagda konsumtionen, uttryckt i volym eller i den valuta som roamingkunden faktureras i för sina kostnader för reglerade dataroamingtjänster, och som garanterar att de sammanlagda utgifterna för reglerade dataroamingtjänster under en angiven användningsperiod, med undantag för sms-meddelanden som faktureras per enhet, inte utan kundens uttryckliga medgivande överskrider ett visst kostnadstak. Kunderna får meddela roamingleverantören att de inte vill ha tillgång till en sådan tjänst.

I detta syfte ska roamingleverantören erbjuda ett eller flera kostnadstak för angivna användningsperioder, förutsatt att kunden i förväg informeras om motsvarande volymbelopp. Ett av dessa tak (standardkostnadstaket) ska ligga nära, men inte överstiga, 50 EUR för utestående avgifter per månatlig faktureringsperiod, exklusive moms.

Alternativt får roamingleverantören fastställa kostnadstak uttryckta i volym, förutsatt att kunden i förväg informeras om motsvarande penningbelopp. Ett av dessa tak (standardvolymtaket) ska ha ett motsvarande penningbelopp som inte överstiger 50 EUR för utestående avgifter per månatlig faktureringsperiod, exklusive moms.

Utöver detta får roamingleverantören erbjuda sina roamingkunder andra kostnadstak med andra, dvs. högre eller lägre, högsta kostnadstak per månad.

De standardtak som avses i andra och tredje styckena ska gälla för alla kunder som inte har valt ett annat tak.

Varje roamingleverantör ska också säkerställa att ett lämpligt meddelande skickas direkt till roamingkundens mobila enhet, till exempel i form av ett sms-meddelande, ett e-postmeddelande, ett textmeddelande eller ett pop-up-fönster på datorn när dataroamingtjänsterna har nått 80 % av det överenskomna kostnads- eller volymtaket. Alla kunder ska ha rätt att begära att roamingoperatören slutar att skicka sådana meddelanden samt att när som helst och kostnadsfritt begära att roamingleverantören tillhandahåller tjänsten igen.

När kostnads- eller volymtaket annars skulle överskridas ska ett meddelande skickas till roamingkundens mobila enhet. Om en roamingkund som omfattas av ett standardkostnadstak eller standardvolymtak enligt femte stycket konsumerar mer än 100 EUR under en månatlig faktureringsperiod, exklusive moms, ska ytterligare ett meddelande skickas till roamingkundens mobila enhet. Dessa meddelanden ska upplysa kunderna om hur de ska gå tillväga för att få fortsatt tillgång till dessa tjänster och om kostnaderna för varje ytterligare enhet som konsumeras. Om roamingkunden inte svarar enligt uppmaningen i det mottagna meddelandet ska roamingleverantören omedelbart upphöra att tillhandahålla och att ta betalt av roamingkunden för reglerade dataroamingtjänster, om inte och till dess att roamingkunden begär fortsatt eller förnyad tillgång till dessa tjänster.

När en roamingkund begär att få upphäva eller återställa ett kostnads- eller volymtak ska ändringen utföras kostnadsfritt inom en arbetsdag från mottagandet av begäran och får inte vara förenad med villkor eller restriktioner gällande andra delar av abonnemangent.

5. Punkterna 2 och 4 ska inte tillämpas på utrustning för maskin till maskin-kommunikation som använder mobil datakommunikation.

6. Roamingleverantörer ska vidta alla rimliga åtgärder för att skydda sina kunder från att betala roamingavgifter för roamingtjänster som de utnyttjar oavsiktligt när de befinner sig i hemmedlemsstaten. Detta ska inbegripa information till kunderna om hur oavsiktlig roaming i gränsregioner effektivt undviks.

7. Roamingleverantörer ska vidta alla rimliga åtgärder för att skydda sina kunder från att betala extra avgifter för datatjänster vid oavsiktlig anslutning till icke markbundna allmänna mobilnät, såsom att göra det möjligt för roamingkunder att välja att inte ansluta sig till icke markbundna nät. Om en sådan opt-out-mekanism erbjuds ska kunden ha rätt att när som helst, enkelt och kostnadsfritt, välja att inte använda icke markbundna nät och att begära att anslutningen till sådana nät återställs.

8. Med undantag av punkt 2 andra stycket, punkt 3 och punkt 6, och med förbehåll för vad som anges i andra och tredje styckena i den här punkten, ska denna artikel också tillämpas på både dataroamingtjänster som utnyttjas av roamingkunder när de ansluter sig till nationella eller internationella icke markbundna allmänna mobilnät som tillhandahålls av en roamingleverantör samt på dataroamingtjänster som utnyttjas av roamingkunder vid resa utanför unionen och som tillhandahålls av en roamingleverantör.

När det gäller den tjänst som avses i punkt 4 första stycket ska kraven i punkt 4 inte tillämpas om värnadsoperatören i det besökta landet utanför unionen inte tillåter att roamingleverantören övervakar kundernas användning i realtid.

När så är fallet ska kunden vid inresa i ett sådant land utan onödigt dröjsmål och kostnadsfritt genom ett sms-meddelande underrättas om att information om sammanlagd konsumtion inte finns tillgänglig och att garantin för att ett visst kostnadstak inte överskrids inte gäller.

Artikel 15

Transparens i fråga om metoderna för tillgång till alarmeringstjänster

Roamingleverantörer ska säkerställa att deras roamingkunder hålls tillräckligt informerade om metoderna för tillgång till alarmeringstjänster i den besökta medlemsstaten.

Roamingleverantören ska genom ett automatiskt meddelande informera roamingkunden om att denne kan få tillgång till alarmeringstjänster utan avgift genom att ringa det gemensamma europeiska larmnumret "112". Detta meddelande ska också innehålla en länk som ger kostnadsfri tillgång till en särskild webbsida som är tillgänglig för personer med funktionsnedsättning och som ger information om alternativa metoder för tillgång till alarmeringstjänster via nödkommunikation som föreskrivs i den besökta medlemsstaten. Denna information ska levereras till roamingkundens mobila enhet genom ett sms-meddelande eller, när så är nödvändigt, på ett sådant sätt att den är lätt att ta emot och förstå varje gång en roamingkund reser in i en annan medlemsstat än roamingkundens inhemska leverantörs. Informationen ska lämnas kostnadsfritt.

I medlemsstater där mobilapplikationer för varningar till allmänheten används – om en länk till den applikationen har rapporterats av den besökta medlemsstaten i den databas som upprättats enligt artikel 16 första stycket b – ska roamingleverantörer i det meddelande som avses i andra stycket i den här artikeln inkludera information om att varningar till allmänheten kan tas emot av en mobilapplikation för varningar till allmänheten. En länk till mobilapplikationen för varningar till allmänheten och instruktioner om hur den kan laddas ned ska tillhandahållas på den särskilda webbsida som avses i andra stycket i den här artikeln.

Artikel 16

Databaser över nummerserier för mervärdetjänster och metoder för tillgång till alarmeringstjänster

Senast den 31 december 2022 ska Berec upprätta och därefter underhålla

- a) en gemensam unionsomfattande databas över nummerserier för mervärdetjänster i varje medlemsstat, vilken ska göras tillgänglig för operatörer, nationella regleringsmyndigheter och, i tillämpliga fall, andra behöriga myndigheter, och
- b) en gemensam unionsomfattande databas över de metoder för tillgång till alarmeringstjänster som föreskrivs i varje medlemsstat och som är tekniskt möjliga för roamingkunder att använda, vilken ska göras tillgänglig för operatörer och nationella regleringsmyndigheter och, i tillämpliga fall, andra behöriga myndigheter.

För att Berec ska kunna upprätta och underhålla de databaser som avses i första stycket ska de nationella regleringsmyndigheterna eller andra behöriga myndigheter, på elektronisk väg och utan onödigt dröjsmål, förse Berec med den nödvändiga informationen och de relevanta uppdateringarna.

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 13 ska de databaser som avses i första stycket göra det möjligt för de nationella regleringsmyndigheterna och andra behöriga myndigheter att på frivillig basis tillhandahålla ytterligare information.

Artikel 17

Tillsyn och verkställighet

1. De nationella regleringsmyndigheterna och, i tillämpliga fall, andra behöriga myndigheter ska övervaka och utöva tillsyn över efterlevnaden av denna förordning inom deras respektive territorier.

De nationella regleringsmyndigheterna ska strikt övervaka och utöva tillsyn över roamingleverantörer som utnyttjar artiklarna 5 och 6.

I tillämpliga fall ska andra behöriga myndigheter övervaka och utöva tillsyn över operatörernas efterlevnad av de skyldigheter som fastställs i denna förordning och som är relevanta för utövandet av de befogenheter som de tilldelats genom nationell rätt som införlivar direktiv (EU) 2018/1972.

2. De nationella regleringsmyndigheterna och, i tillämpliga fall, andra behöriga myndigheter och Berec ska offentliggöra aktuell information om tillämpningen av denna förordning, särskilt artiklarna 4, 5 och 6 samt 8–11 på ett sätt som gör informationen lättillgänglig för berörda parter.

3. De nationella regleringsmyndigheterna och, i tillämpliga fall, andra behöriga myndigheter ska inom ramen för sina respektive befogenheter, inför den översyn som anges i artikel 21, bevaka utvecklingen av de avgifter i grossist- och slutkundsledet som gäller röst- och datakommunikationstjänster för roamingkunder, däribland sms och mms, inbegripet i de yttersta randområden som avses i artikel 349 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. De nationella regleringsmyndigheterna och, i tillämpliga fall, andra behöriga myndigheter ska också vara uppmärksamma på det särskilda fallet med oavsiktlig roaming i gränsregioner i angränsande medlemsstater och bevaka huruvida trafikstyrningsteknik används till nackdel för kunderna.

De nationella regleringsmyndigheterna och, i tillämpliga fall, andra behöriga myndigheter ska övervaka och samla information om oavsiktlig roaming och vidta lämpliga åtgärder.

4. De nationella regleringsmyndigheterna och, i tillämpliga fall, andra behöriga myndigheter ska ha befogenhet att kräva att företag som omfattas av skyldigheter enligt denna förordning lämnar all information som är relevant för denna förordnings genomförande och verkställighet. Dessa företag ska på begäran lämna denna information utan dröjsmål och inom de tidsgränser och på den detaljnivå som de nationella regleringsmyndigheterna och, i tillämpliga fall, andra behöriga myndigheter kräver.

5. Om en nationell regleringsmyndighet eller andra behöriga myndigheter betraktar informationen som konfidentiell i enlighet med unionens och nationella regler om affärshemligheter, ska kommissionen, Berec och andra berörda nationella regleringsmyndigheter eller behöriga myndigheter säkerställa att informationen behandlas konfidentiellt. Affärshemligheter ska inte hindra att den nationella regleringsmyndigheten eller andra behöriga myndigheter, kommissionen, Berec och andra berörda nationella regleringsmyndigheter eller andra behöriga myndigheter sinsemellan utbyter information i rätt tid för ändamål som rör översyn och övervakning av och tillsyn över tillämpningen av denna förordning.

6. De nationella regleringsmyndigheterna ska ha befogenhet att ingripa på eget initiativ för att säkerställa att denna förordning följs. De nationella regleringsmyndigheterna eller andra behöriga myndigheter i de fall som anges i artikel 61.2 b och c i direktiv (EU) 2018/1972 ska vid behov utnyttja sina befogenheter enligt artikel 61 i det direktivet för att säkerställa fullgott tillträde och fullgod samtrafik, i syfte att garantera att slutanvändarna kan nå varandra samt att det råder interoperabilitet mellan roamingtjänster, till exempel i en situation där kunder inte kan utväxla reglerade sms-roamingmeddelanden med kunder i ett markbundet allmänt mobilnät i en annan medlemsstat till följd av att det saknas ett avtal om roaming i grossistledet som möjliggör leverans av sådana meddelanden.

7. Om en nationell regleringsmyndighet eller, när det är tillämpligt för utövandet av de befogenheter som de tilldelats genom nationell rätt som införlivar direktiv (EU) 2018/1972, andra behöriga myndigheter upptäcker att skyldigheterna enligt denna förordning åsidosätts, ska den ha befogenhet att kräva att åsidosättandet omedelbart upphör.

Artikel 18

Tvistlösning

1. Vid tvister som rör skyldigheter enligt denna förordning mellan företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster i en medlemsstat, ska de tvistlösningsförfaranden som fastställs i artiklarna 26 och 27 i direktiv (EU) 2018/1972 tillämpas.

Twister mellan värdnätoperatörer och andra operatörer om de taxor som tillämpas på de insatser som krävs för att tillhandahålla reglerade roamingtjänster i grossistledet får hänskjutas till den eller de behöriga nationella regleringsmyndigheterna enligt artiklarna 26 och 27 i direktiv (EU) 2018/1972. Den eller de behöriga nationella regleringsmyndigheterna ska underrätta Berec om alla eventuella gränsöverskridande tvister så att de kan lösas på ett konsekvent sätt. Om Berec har hörts ska den eller de behöriga nationella regleringsmyndigheterna avvakta Berecs utlåtande innan åtgärder för att lösa tvisten vidtas.

2. I händelse av en olöst tvist i en fråga, inom denna förordnings tillämpningsområde, som berör en konsument eller en slutanvändare, ska medlemsstaterna säkerställa att de förfaranden för lösning av tvister utanför domstol som fastställs i artikel 25 i direktiv (EU) 2018/1972 kan användas.

Artikel 19

Sanktioner

Medlemsstaterna ska fastställa regler om sanktioner för överträdelse av bestämmelserna i denna förordning och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. Medlemsstaterna ska till kommissionen anmäla dessa regler och åtgärder utan dröjsmål samt eventuella ändringar som berör dem.

Artikel 20

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av kommunikationskommittén, som inrättats genom artikel 118.1 i direktiv (EU) 2018/1972. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.
2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

Artikel 21

Översyn

1. Kommissionen ska, efter samråd med Berec, överlämna två rapporter till Europaparlamentet och rådet, som vid behov ska åtföljas av ett lagstiftningsförslag om ändring av denna förordning.

Den första rapporten ska överlämnas senast den 30 juni 2025 och den andra senast den 30 juni 2029.

Dessa rapporter ska bland annat innehålla en bedömning av

- a) effekterna av utbyggnaden och genomförandet av nästa generations mobilnät och mobilteknik på roamingmarknaden,
- b) hur effektiva skyldigheterna avseende tjänstekvalitet är för roamingkunderna, tillgången till och kvaliteten på tjänster, inbegripet sådana som utgör ett alternativ till reglerade röstsamtals-, sms- och dataroamingtjänster i slutkundsledet, särskilt mot bakgrund av den tekniska utvecklingen och tillgången till de olika typerna av nätgenerationer,
- c) graden av konkurrens i såväl slutkunds- som grossistledet på roamingmarknaden, särskilt de faktiska grossisttaxor som betalas av operatörer och små, oberoende eller nystartade operatörers och virtuella mobiloperatörers konkurrenssituation, inbegripet konkurrens effekterna av affärsavtal om roaming i grossistledet, trafik som är föremål för handel på handelsplattformar och liknande instrument och graden av samtrafik mellan operatörer,
- d) utvecklingen av roaming maskin till maskin, inbegripet roaming på enheter i sakernas internet,

- e) i vilken utsträckning genomförandet av åtgärderna enligt artikel 3, i synnerhet på grundval av den information som tillhandahållits av de nationella regleringsmyndigheterna, av förarbetet med förhandsgodkännande enligt artikel 3.6, har lett till att det utvecklat konkurrens på den inre marknaden för reglerade roamingtjänster,
- f) utvecklingen av de avgiftsplaner i slutkundsledet som finns att tillgå,
- g) förändringar i datakonsumtionsmönster när det gäller både inhemska tjänster och roamingtjänster, inbegripet förändringar i de europeiska slutanvändarnas resemönster som orsakas av omständigheter såsom pandemier, till exempel covid-19, eller naturkatastrofer,
- h) möjligheterna för hemmanätsoperatörer att behålla sina nationella avgiftsmodeller, och i vilken utsträckning exceptionella tilläggsavgifter för roaming i slutkundsledet har godkänts enligt artikel 6,
- i) huruvida värdnätsoperatörer kan täcka de faktiska kostnaderna för tillhandahållandet av reglerade roamingtjänster i grossistledet, med beaktande av den senaste informationen om nätutbyggnad, samt utvecklingen av teknisk kapacitet, prissättningsmodeller och begränsningar för näten, till exempel möjligheten att inkludera kostnadsmodellberäkningar baserade på kapacitet snarare än konsumtion,
- j) effekterna av operatörernas tillämpning av policyer för skäligen användning, inklusive på slutanvändarnas konsumtion, i enlighet med de genomförandeakter som antas enligt artikel 7, inklusive identifiering av eventuella inkomsekvenser i tillämpningen och genomförandet av sådana policyer för skäligen användning samt hur ändamålsenlig och proportionell den allmänna tillämpningen av sådana policyer är,
- k) i vilken utsträckning roamingkunder och roamingoperatörer stöter på problem när det gäller mervärdestjänster, och genomförandet av den databas över nummerserier för mervärdestjänster som upprättats enligt artikel 16 första stycket a,
- l) tillämpningen av denna förordnings åtgärder avseende nödkommunikation och klagomål som rör användningen av nödkommunikation vid roaming,
- m) klagomål som rör oavsiktlig roaming.

2. För att kunna bedöma konkurrensutvecklingen på de unionsomfattande roamingmarknaderna ska Berec regelbundet samla in uppgifter från nationella regleringsmyndigheter om utvecklingen avseende slutkunds- och grossistavgifter för reglerade samtals-, sms- och dataroamingtjänster, inbegripet grossistavgifter som tillämpas för balanserad respektive obalanserad roamingtrafik, om effekterna av utbyggnaden och genomförandet av nästa generations mobilnät och mobilteknik på roamingmarknaden, om användningen av handelsplattformar och liknande instrument, om utvecklingen av roaming maskin till maskin och enheter i sakernas internet, och om i vilken utsträckning som roamingavtalen i grossistledet täcker tjänstekvalitet och ger tillgång till olika typer av nätteknik och nätgenerationer. I tillämpliga fall får de nationella regleringsmyndigheterna tillhandahålla sådana uppgifter i samordning med andra behöriga myndigheter.

Berec ska också regelbundet samla in data från nationella regleringsmyndigheter om tillämpningen av policyer för skäligen användning, utvecklingen av taxorna för rent nationell trafik, tillämpningen av hållbarhetsmekanismer och klagomål som rör roaming och uppfyllande av kraven på tjänstekvalitet. Där så är lämpligt ska nationella regleringsmyndigheter samordna med och samla in sådana data från andra behöriga myndigheter. Berec ska regelbundet samla in och tillhandahålla ytterligare information om transparens, om tillämpningen av åtgärder för nödkommunikation, om mervärdestjänster och om roaming i icke markbundna allmänna mobilnät.

Berec ska också samla in uppgifter om de avtal om roaming i grossistledet som inte omfattas av de högsta roamingavgifter i grossistledet som fastställs i artikel 9, 10 eller 11 och om tillämpningen av avtalsenliga åtgärder i grossistledet som syftar till att hindra permanent roaming, onormal användning eller missbruk av roamingtjänstutlåtande i grossistledet för andra ändamål än att tillhandahålla reglerade roamingtjänster till roamingleverantörers kunder när de periodiskt reser inom unionen.

De uppgifter som Berec samlar in enligt denna punkt ska anmälas till kommissionen minst en gång om året. Kommissionen ska offentliggöra uppgifterna.

Senast den 30 juni 2027 ska kommissionen lägga fram en interimrapport för Europaparlamentet och rådet på grundval av de uppgifter som Berec samlar in enligt denna punkt, vid behov åtföljd av ett lagstiftningsförslag om ändring av denna förordning.

På basis av de insamlade uppgifterna enligt denna punkt ska Berec regelbundet rapportera om utvecklingen av prissättnings- och konsumtionsmönster i medlemsstaterna för såväl inhemska tjänster som roamingtjänster samt utvecklingen av faktiska roamingavgifter i grossistledet för obalanserad trafik mellan leverantörer av roamingtjänster, samt om förhållandet mellan slutkundspriser, grossistavgifter och grossistkostnader för roamingtjänster. Berec ska bedöma hur nära anknutna de ovannämnda inslagen är till varandra.

Artikel 22

Krav om underrättelse

Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om vilka nationella regleringsmyndigheter och, i tillämpliga fall, andra behöriga myndigheter som ansvarar för att fullgöra uppgifter enligt denna förordning.

Artikel 23

Upphävande

Förordning (EU) nr 531/2012 ska upphöra att gälla.

Hänvisningar till den upphävda förordningen ska anses som hänvisningar till den här förordningen och läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga II.

Artikel 24

Ikraftträdande och upphörande

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2022.

Roamingleverantörernas skyldigheter att tillhandahålla information om nummerserier för mervärdestjänster enligt artikel 13.1 tredje stycket och information om alternativa metoder för tillgång till alarmeringstjänster enligt artikel 15 andra stycket med avseende på informationen i de databaser som avses i artikel 16 ska dock tillämpas från och med den 1 juni 2023.

Denna förordning upphör att gälla den 30 juni 2032.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Strasbourg den 6 april 2022.

På Europaparlamentets vägnar
R. METSOLA
Ordförande

På rådets vägnar
C. BEAUNE
Ordförande

BILAGA I

Upphävd förordning och en förteckning över ändringar av denna

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 531/2012 (EUT L 172, 30.6.2012, s. 10)	
Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120 (EUT L 310, 26.11.2015, s. 1)	Endast artikel 7
Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/920 (EUT L 147, 9.6.2017, s. 1)	

BILAGA II

Jämförelsetabell

Förordning (EU) nr 531/2012	Denna förordning
Artikel 1.1	Artikel 1.1
Artikel 1.2	–
Artikel 1.3	Artikel 1.2
Artikel 1.4	–
Artikel 1.5	Artikel 1.3
Artikel 1.6	Artikel 1.4
Artikel 1.7	–
Artikel 2.1	Artikel 2.1
Artikel 2.2 a och b	Artikel 2.2 a och b
Artikel 2.2 c	–
Artikel 2.2 d	Artikel 2.2 c
Artikel 2.2 e	Artikel 2.2 d
Artikel 2.2 f	Artikel 2.2 e
Artikel 2.2 g	Artikel 2.2 f
Artikel 2.2 h	Artikel 2.2 g
Artikel 2.2 j	Artikel 2.2 h
Artikel 2.2 k	Artikel 2.2 i
Artikel 2.2 m	Artikel 2.2 j
Artikel 2.2 o	Artikel 2.2 k
Artikel 2.2 p	Artikel 2.2 l
Artikel 2.2 q	Artikel 2.2 m
Artikel 2.2 r	Artikel 2.2 n
Artikel 2.2 s	–
Artikel 3.1–3.8	Artikel 3.1–3.8
Artikel 3.9	–
Artikel 4	–
Artikel 5	–
Artikel 6	Artikel 20
Artikel 6a	Artikel 4.1
–	Artikel 4.2
–	Artikel 4.3
Artikel 6b	Artikel 5
Artikel 6c	Artikel 6
Artikel 6d.1, 6d.2 och 6d.3	Artikel 7.1, 7.2 och 7.3
Artikel 6d.4	Artikel 7.1 tredje stycket

Artikel 6d.5	Artikel 7.4
–	Artikel 7.5
Artikel 6e.1 första stycket inledningen	Artikel 8.1 första stycket inledningen
Artikel 6e.1 a	Artikel 8.1 a
Artikel 6e.1 b	–
Artikel 6e.1 c	Artikel 8.1 b
Artikel 6e.1 andra stycket	Artikel 8.1 andra och tredje styckena
Artikel 6e.1 tredje stycket	Artikel 8.1 fjärde stycket
Artikel 6e.1 fjärde stycket	Artikel 8.1 andra stycket
Artikel 6e.2	–
Artikel 6e.3	Artikel 8.2
Artikel 6e.4 första stycket inledningen	Artikel 8.3 inledningen
Artikel 6e.4 första stycket a och b	Artikel 8.3 a och b
–	Artikel 8.3 c
–	Artikel 8.4
Artikel 6e.4 andra stycket	Artikel 8.5
–	Artikel 8.6
Artikel 6f	–
Artikel 7	Artikel 9
Artikel 9	Artikel 10
Artikel 11	–
Artikel 12	Artikel 11
–	Artikel 12
Artikel 14.1 första och andra styckena	Artikel 13.1 första och andra styckena
–	Artikel 13.1 tredje stycket
Artikel 14.1 tredje och fjärde styckena	Artikel 13.1 fjärde och femte styckena
Artikel 14.1 tredje stycket	Artikel 15.2
Artikel 14.1 femte och sjätte styckena	Artikel 13.1 sjätte och sjunde styckena
Artikel 14.2	Artikel 13.2
Artikel 14.2a	Artikel 13.3
Artikel 14.3	Artikel 13.4
–	Artikel 13.6
Artikel 14.4	Artikel 13.5
Artikel 15.1 och 15.2	Artikel 14.1 och 14.2
Artikel 15.2a	Artikel 14.3
Artikel 15.3	Artikel 14.4
Artikel 15.4	Artikel 14.5

Artikel 15.5	Artikel 14.6
–	Artikel 14.7
Artikel 15.6	Artikel 14.8
–	Artikel 15
–	Artikel 16
Artikel 16.1–16.4	Artikel 17.1–17.4
Artikel 16.4a	Artikel 17.5
Artikel 16.5	Artikel 17.6
Artikel 16.6	Artikel 17.7
Artikel 17	Artikel 18
Artikel 18	Artikel 19
Artikel 19.1	–
Artikel 19.2	–
Artikel 19.3 första stycket	Artikel 21.1 första och andra styckena
–	Artikel 21.1 tredje stycket a
Artikel 19.3 andra stycket a och b	Artikel 21.1 tredje stycket b och c
–	Artikel 21.1 tredje stycket d
Artikel 19.3 c	Artikel 21.1 tredje stycket e
Artikel 19.3 d	Artikel 21.1 tredje stycket f
Artikel 19.3 e	Artikel 21.1 tredje stycket g
Artikel 19.3 f	Artikel 21.1 tredje stycket h
Artikel 19.3 g	Artikel 21.1 tredje stycket i
Artikel 19.3 h	Artikel 21.1 tredje stycket j
–	Artikel 21.1 tredje stycket k
–	Artikel 21.1 tredje stycket l
–	Artikel 21.1 tredje stycket m
Artikel 19.4 första stycket	Artikel 21.2 första och tredje styckena
Artikel 19.4 andra stycket	Artikel 21.2 fjärde stycket
–	Artikel 21.2 femte stycket
Artikel 19.4 tredje stycket	Artikel 21.2 sjätte stycket
Artikel 19.4 fjärde stycket	Artikel 21.2 andra stycket
Artikel 20	Artikel 22
Artikel 21	Artikel 23
Artikel 22	Artikel 24
–	
Bilaga I	Bilaga I
Bilaga II	Bilaga II

Sammanfattning av promemorian En telesamverkansgrupp för fredstida kriser och höjd beredskap

I promemorian föreslås att det inom beredskapssektorn för elektroniska kommunikationer ska finnas en reglerad nationell telesamverkansgrupp med uppgift att delta i den fredstida planeringen för totalförsvarets behov av elektroniska kommunikationer vid höjd beredskap och i planeringen och samordningen av åtgärder inför och vid fredstida krissituationer. Telesamverkansgruppen ska även stödja arbetet för att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer i anslutning till fredstida krissituationer eller höjd beredskap. Vidare föreslås att en myndighet ska få besluta om att vissa aktörer ska vara skyldiga att inom samma sektor delta i totalförvarsplaneringen, i planering och samordning av åtgärder inför eller vid fredstida krissituationer och att stödja arbetet för att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer i anslutning till händelser vid fredstida krissituationer eller höjd beredskap.

I promemorian lämnas vidare förslag till författningsändringar för att komplettera Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/612 om roaming i allmänna mobilnät i unionen (den omarbetade roamingförordningen) som trädde i kraft den 1 juli 2022

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 april 2024.

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 44 kap. 4 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

44 kap.

4 §¹

Rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter inskränks av den tystnadsplikt som följer av

1. 5 kap. 1 § första stycket 1 samt 2 och 3 §§ postlagen (2010:1045),

2. 1 kap. 15 § lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation, när det är fråga om uppgift om förhållanden av betydelse för att förebygga och hantera fredstida krissituationer,

2. 9 kap. 31 § lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation, när det är fråga om uppgift om innehållet i ett elektroniskt meddelande eller som annars rör ett särskilt sådant meddelande, och

3. 9 kap. 31 § lagen om elektronisk kommunikation, när det är fråga om uppgift om innehållet i ett elektroniskt meddelande eller som annars rör ett särskilt sådant meddelande, och

3. 9 kap. 32 § lagen om elektronisk kommunikation, när det är fråga om uppgift om kvarhållande av försändelse på befordringsföretag, om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation eller hemlig övervakning av elektronisk kommunikation på grund av beslut av domstol, undersökningsledare eller åklagare eller om inhämtning av uppgifter enligt lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet.

4. 9 kap. 32 § lagen om elektronisk kommunikation, när det är fråga om uppgift om kvarhållande av försändelse på befordringsföretag, om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation eller hemlig övervakning av elektronisk kommunikation på grund av beslut av domstol, undersökningsledare eller åklagare eller om inhämtning av uppgifter enligt lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2024.

¹ Senaste lydelse 2022:1495.

Förslag till lag om ändring i lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation

dels att 11 kap. 13 § och 13 kap. 2 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 1 kap. 11 § ska lyda "Kommunikationsverksamhet inför eller vid fredstida krissituationer och höjd beredskap",

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 1 kap. 13–15 §§ av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

13 §

Regleringsmyndigheten får ålägga den som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikations-tjänster eller andra aktörer som har kunskaper eller resurser av betydelse för att upprätthålla funktionen av sådana nät eller tjänster att på visst sätt delta i den planering som avses i 11 § andra stycket och i planering och sam-ordning av åtgärder inför eller vid fredstida krissituationer.

Regleringsmyndigheten får också ålägga dessa aktörer att på visst sätt stödja arbetet för att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer i anslutning till händelser vid fredstida krissitua-tioner eller höjd beredskap.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om arbetet som avses i första och andra styckena.

14 §

Regleringsmyndigheten ska upp-häva eller ändra ett beslut om ett åläggande enligt 13 § när det är motiverat med hänsyn till syftet med beslutet.

15 §

Den som på grund av ett åläggande enligt 13 § deltar i eller har deltagit i sådan verksamhet som avses i den paragrafen får inte obehörigen föra vidare eller utnyttja det som han eller hon genom deltagandet har fått del av eller tillgång till i form av uppgifter om

1. förhållanden av betydelse för att förebygga och hantera fredstida krissituationer,

2. förhållanden av betydelse för totalförsvaret eller annars för Sveriges säkerhet, eller

3. en enskilds affärs- eller driftförhållanden.

I det allmännas verksamhet ska i stället offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) tillämpas.

11 kap.

13 §

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för fullgörande av de skyldigheter som anges i

1. *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 531/2012 av den 13 juni 2012 om roaming i allmänna mobilnät i unionen* och i genomförandeakter enligt samma förordning, och

1. *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/612 av den 6 april 2022 om roaming i allmänna mobilnät i unionen* och i genomförandeakter enligt samma förordning, och

2. artiklarna 3–5a i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120 av den 25 november 2015 om åtgärder rörande en öppen internetanslutning och slutkundsavgifter för reglerad kommunikation inom EU och om ändring av direktiv 2002/22/EG och förordning (EU) nr 531/2012.

Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver verksamhet som omfattas av denna lag att tillhandahålla myndigheten de upplysningar eller handlingar som behövs för kontroll av att dessa rättsakter följs.

Ett föreläggande enligt första eller andra stycket får förenas med vite.

13 kap.

2 §

Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot den tystnadsplikt som gäller enligt 9 kap. 34 § ska, om det inte rör sig om ringa fall, dömas till böter.

Den som med uppsåt eller av oaktsamhet lagrar eller hämtar uppgifter i strid med 9 kap. 28 § ska dömas till böter, om gärningen inte är belagd med straff enligt brottsbalken. Om det rör sig om ringa fall utgör gärningen dock inte brott.

Prop. 2023/24:60
Bilaga 3

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot den tystnadsplikt som gäller enligt 5 kap. 2 § eller 9 kap. 31 eller 32 § finns i brottsbalken.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot den tystnadsplikt som gäller enligt 1 kap. 15 §, 5 kap. 2 § eller 9 kap. 31 eller 32 § finns i brottsbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2024.

Efter remiss har yttranden kommit in från Affärsverket svenska kraftnät, Förvaltningsrätten i Jönköping, Förvaltningsrätten i Stockholm, Försvarmakten, Försvarets radioanstalt, Göteborgs kommun, Göteborgs universitet (Juridiska institutionen), Hi3G Access AB, Justitiekanslern, Karlstads kommun, Konkurrensverket, Lunds kommun, Lunds universitet (Juridiska fakulteten), Malmö kommun, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Netnod Internet Exchange AB, Polismyndigheten, Post-och telestyrelsen, Region Skåne, SOFF– Säkerhets- och försvarsföretagen, SOS Alarm AB, Stockholms kommun, Stokab, Svenska Stadsnätets föreningen, Sveriges Kommuner och Regioner, Säkerhetspolisen, TechSverige, Telenor Sverige AB, Vetenskapsrådet (Sunet) och Örebro kommun.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att yttra sig: Bodens kommun, Borås kommun, Ekonomistyrningsverket, Eltel AB, Falun kommun, Gotlands kommun, Hagfors kommun, Helsingborgs kommun, Härnösands kommun, Internetstiftelsen, Jönköpings kommun, Kalmars kommun, Kammarrätten i Stockholm, Karlsborgs kommun, Karlskrona kommun, Kiruna kommun, Kommerskollegium, Linköpings kommun, Luleå kommun, Norrköpings kommun, OneCO Networks AB, Oxelösunds kommun, Riksdagens ombudsmän Regelrådet, Region Norrbotten, Region Stockholm, Rymdstyrelsen, Solna kommun, Sotenäs kommun, Svenska rymdaktiebolaget, Sveriges Television AB, Sveriges Radio AB, Sundsvall kommun, Tele2 AB, Telia Company AB, Teracom Group AB, Trafikverket, Transtema AB, Umeå kommun, Uppsala kommun, Västerås kommun, Västra Götalandsregionen, Växjö kommun och Östersunds kommun.

Lagrådsremissens lagförslag

Regeringen har följande förslag till lagtext.

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 44 kap. 4 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

44 kap.

4 §¹

Rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter inskränks av den tystnadsplikt som följer av

1. 5 kap. 1 § första stycket 1 samt 2 och 3 §§ postlagen (2010:1045),

2. 1 kap. 15 § lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation, när det är fråga om uppgift om förhållanden av betydelse för att förebygga och hantera fredstida krissituationer,

2. 9 kap. 31 § lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation, när det är fråga om uppgift om innehållet i ett elektroniskt meddelande eller som annars rör ett särskilt sådant meddelande, och

3. 9 kap. 31 § lagen om elektronisk kommunikation, när det är fråga om uppgift om innehållet i ett elektroniskt meddelande eller som annars rör ett särskilt sådant meddelande, och

3. 9 kap. 32 § lagen om elektronisk kommunikation, när det är fråga om uppgift om kvarhållande av försändelse på befordringsföretag, om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation eller hemlig övervakning av elektronisk kommunikation på grund av beslut av domstol, undersökningsledare eller åklagare eller om inhämtning av uppgifter enligt lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet.

4. 9 kap. 32 § lagen om elektronisk kommunikation, när det är fråga om uppgift om kvarhållande av försändelse på befordringsföretag, om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation eller hemlig övervakning av elektronisk kommunikation på grund av beslut av domstol, undersökningsledare eller åklagare eller om inhämtning av uppgifter enligt lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2024.

Förslag till lag om ändring i lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation

dels att 11 kap. 13 § och 13 kap. 2 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 1 kap. 11 § ska lyda "Kommunikationsverksamhet inför eller vid fredstida krissituationer och höjd beredskap",

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 1 kap. 13–15 §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

13 §

Regleringsmyndigheten får ålägga den som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster att på visst sätt delta i den planering som avses i 11 § andra stycket och i planering och samordning av åtgärder inför eller vid fredstida krissituationer. Myndigheten får även ålägga andra aktörer att delta i sådan planering och samordning, om aktören har kunskaper eller resurser av betydelse för att upprätthålla funktionen av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster.

Regleringsmyndigheten får också ålägga dessa aktörer att genom samverkan på visst sätt stödja arbetet för att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer i anslutning till händelser vid fredstida krissituationer eller höjd beredskap.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om arbetet som avses i första och andra styckena och formerna för det.

14 §

Regleringsmyndigheten ska upphäva eller ändra ett åläggande

15 §

Den som på grund av ett åläggande enligt 13 § deltar i eller har deltagit i sådan verksamhet som avses i den paragrafen får inte obehörigen föra vidare eller utnyttja det som han eller hon genom deltagandet har fått del av eller tillgång till i form av uppgifter om

1. förhållanden av betydelse för att förebygga och hantera framtida krissituationer,

2. förhållanden av betydelse för totalförsvaret eller annars för Sveriges säkerhet, eller

3. en enskilds affärs- eller driftförhållanden.

I det allmännas verksamhet ska i stället offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) tillämpas.

11 kap.

13 §

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för fullgörande av de skyldigheter som anges i

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 531/2012 av den 13 juni 2012 om roaming i allmänna mobilnät i unionen och i genomförandeakter enligt samma förordning, och

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/612 av den 6 april 2022 om roaming i allmänna mobilnät i unionen och i genomförandeakter enligt samma förordning, och

2. artiklarna 3–5a i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120 av den 25 november 2015 om åtgärder rörande en öppen internetanslutning och slutkundsavgifter för reglerad kommunikation inom EU och om ändring av direktiv 2002/22/EG och förordning (EU) nr 531/2012.

Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver verksamhet som omfattas av denna lag att tillhandahålla myndigheten de upplysningar eller handlingar som behövs för kontroll av att dessa rättsakter följs.

Ett föreläggande enligt första eller andra stycket får förenas med vite.

13 kap.

2 §

Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot den tystnadsplikt som gäller enligt 9 kap. 34 § ska, om det inte rör sig om ringa fall, dömas till böter.

Den som med uppsåt eller av oaktsamhet lagrar eller hämtar uppgifter i strid med 9 kap. 28 § ska dömas till böter, om gärningen inte är belagd

Prop. 2023/24:60
Bilaga 5

med straff enligt brottsbalken. Om det rör sig om ringa fall utgör gärningen dock inte brott.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot den tystnadsplikt som gäller enligt 5 kap. 2 § eller 9 kap. 31 eller 32 § finns i brottsbalken.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot den tystnadsplikt som gäller enligt 1 kap. 15 §, 5 kap. 2 § eller 9 kap. 31 eller 32 § finns i brottsbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2024.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2023-11-23

Närvarande: F.d. justitierådet Sten Andersson samt justitieråden Ulrik von Essen och Cecilia Renfors

En telesamverkansgrupp för fredstida kriser och höjd beredskap

Enligt en lagrådsremiss den 9 november 2023 har regeringen (Finansdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
2. lag om ändring i lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Felisa Krzyzanski, biträdd av departementssekreteraren Sebastian Åsberg.

Förslagen föranleder följande yttrande.

Förslaget till lag om ändring i lagen om elektronisk kommunikation

1 kap. 13 §

Enligt paragrafens första stycke första meningen ska regleringsmyndigheten kunna ålägga den som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster att ”på visst sätt” delta i totalförsvarsplaneringen och i planeringen och samordningen av åtgärder inför eller vid fredstida krissituationer. Av styckets andra mening följer att myndigheten även får ålägga andra aktörer att delta i sådan planering och samordning, om aktören har kunskaper eller resurser av betydelse för att upprätthålla funktionen av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster. Enligt paragrafens andra stycke får myndigheten också ålägga aktörerna att genom samverkan på visst sätt stödja arbetet för att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer i anslutning till händelser vid fredstida krissituationer eller höjd beredskap.

I författningskommentaren lämnas ett flertal exempel på vilka åtgärder som en aktör skulle kunna åläggas med stöd av bestämmelserna i första stycket. Det framhålls dock samtidigt att exemplen inte är uttömmande. Det väcker frågan om bestämmelserna har den tydlighet som bör krävas i fråga om detta slag av reglering. Lagrådet anser dock att bestämmelserna bör kunna godtas i och med att de är avgränsade till att avse ålägganden om ”planering och samordning”.

Författningskommentaren till bestämmelsen i andra stycket är mycket kortfattad. I andra delar av lagrådsremissen framhålls emellertid att det inte är avsikten att åläggandena ska kunna avse konkreta åtgärder för återställande av infrastrukturen utan enbart planering, samordning

och samverkan (lagrådsremissen s. 18 och 30). Enligt Lagrådets mening skulle det vara värdefullt om den avsedda begränsningen kom till tydligare uttryck i – i vart fall – författningskommentaren.

I första stycket första meningen anges att ett åläggande får avse att den ålagde ska ”på visst sätt” delta i den aktuella planeringen och samordningen. Och enligt andra stycket ska åläggandet avse samverkan ”på visst sätt.” Orden ”på visst sätt” saknas däremot i första stycket andra meningen.

Vid lagrådsföredragningen har upplysts att syftet med orden ”på visst sätt” är att tydliggöra att ett åläggande ska innehålla en uppgift om vad som ankommer på den ålagde att göra. Det har också upplysts att avsikten är att en sådan uppgift ska ingå även i ålägganden som lämnas med stöd av första stycket andra meningen.

Enligt Lagrådets mening skulle det avsedda kravet på åläggandets innehåll kunna uttryckas tydligare. Lagrådet föreslår att orden ”på visst sätt” får utgå och att paragrafen i stället tillförs ett nytt tredje stycke av följande lydelse.

Ett åläggande enligt första eller andra stycket ska innehålla uppgift om vad den ålagde är skyldig att göra.

Att ett åläggande har ett konkretiserat innehåll kan få betydelse för myndighetens möjligheter att ingripa mot den som inte följer åläggandet (jfr lagrådsremissen s. 21). I det sammanhanget vill Lagrådet framhålla att ett ingripande enligt 11 kap. 5 eller 6 § får ske enbart mot den som bedriver verksamhet enligt lagen. Det kan ifrågasättas om alla aktörer som kan bli föremål för ett åläggande kan anses bedriva sådan verksamhet.

Sista stycket i 1 kap. 13 § innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om arbetet som avses i första och andra styckena och om formerna för det. I 1 kap. 15 §, som reglerar tystnadsplikt, talas i stället för ”arbete” om den ”verksamhet” som avses i 13 §. Det ordvalet framstår som mer precist. Det finns såvitt Lagrådet kan se inte något skäl för olika ordval i de två paragraferna. Sista stycket bör därför ges följande lydelse.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om den verksamhet som avses i första och andra styckena och om formerna för den.

1 kap. 15 §

Paragrafen reglerar tystnadsplikt för den som på grund av ett åläggande enligt 13 § deltar eller har deltagit i sådan verksamhet som avses där. De uppgifter för vilka tystnadsplikt gäller anges i tre punkter. Av punkt 1 följer att tystnadsplikten gäller för uppgifter om förhållanden av betydelse för att förebygga och hantera fredstida krissituationer. Det framstår som klart att avsikten är att tystnadsplikten ska gälla även om uppgifterna är av

betydelse enbart för en av de angivna faktorerna (förebygga respektive hantera fredstida krissituationer). Punkten bör ges följande lydelse. Prop. 2023/24:60
Bilaga 6

1. förhållanden av betydelse för att förebygga eller hantera fredstida krissituationer.

Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen

44 kap. 4 §

Den nya punkten 2 bör ändras genom att ordet ”och” byts mot ”eller” i enlighet med vad Lagrådet har föreslagit beträffande 1 kap. 15 § lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation.

Finansdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 18 januari 2024

Närvarande: statsminister Kristersson, ordförande, och statsråden Busch, Billström, Ankarberg Johansson, Edholm, Pehrson, Waltersson Grönvall, Jonson, Strömmer, Roswall, Forssmed, Tenje, Forssell, Slottnér, Wykman, Malmer Stenergard, Liljestrand, Brandberg, Bohlin, Carlson, Pourmokhtari

Föredragande: statsrådet Erik Slottnér

Regeringen beslutar proposition En telesamverkansgrupp för fredstida kriser och höjd beredskap